

Catalunya Cristiana

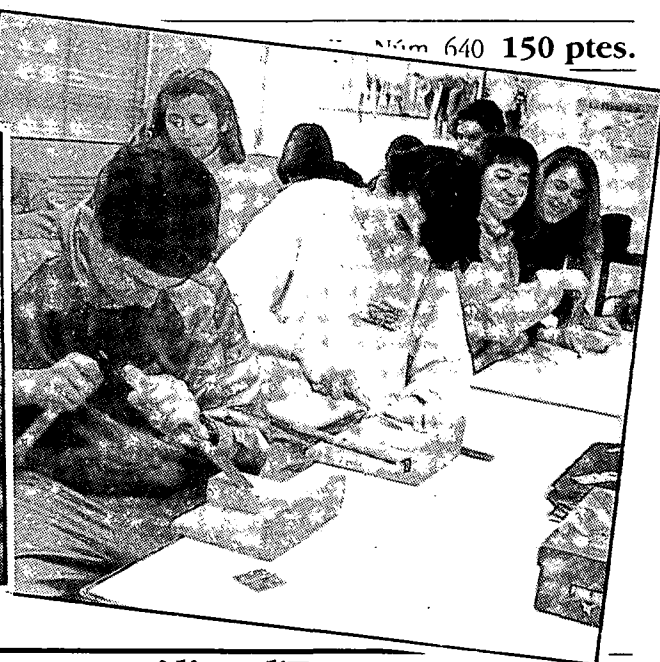
setmanari popular d'informació i de cultura religioses

Dijous, 26 de desembre de 1991

Edita: Fundació Catalunya Cristiana

Director: Joan E. Ja

Núm 640 150 ptes.

El Papa alerta sobre les restriccions legals que pateix l'ensenyament catòlic a l'Estat espanyol

La llibertat de pagar

Tot intentant de respondre d'alguna manera a les recents paraules del Papa que alertaven sobre les restriccions legals que pateix l'ensenyament catòlic a l'Estat espanyol, el ministre d'Educació, Solana, afirmà a Toledo que a "Espanya no corre perill cap llibertat, i menys la d'ensenyament", i un altre ministre, De la Quadra, aquest de Justícia, assenyalà que el Govern central aporta una "important quantitat econòmica als centres religiosos per permetre que siguin gratuïts".

Els senyors Solana i De la Quadra viuen el seu món i els pares de família un altre de ben diferent, on no tot és tan còfi, fàcil i solucionat. No ens estendrem en consideracions tret de les estrictament necessàries. Però això que els centres escolars

catòlics són gratuïts mercès als ajuts de l'Estat, n'hauríem de parlar molt, entre altres coses perquè no respon a la realitat.

Són subvencionades les escoles que s'apleguen als dictats de la Llei d'Educació vigent, mentre els qui no volen veure's condicionats en el seu ideari, funcionament i independència de gestió, aquests es veuen obligats a fer pagar les matrícules. El que el Papa vol dir, i el govern espanyol no accepta, és que les escoles no públiques haurien de rebre exactament el mateix tracte financer i per tant legal que les pertanyents a l'Administració, perquè el que importa és l'alumne i no la titularitat del centre que imparteix l'ensenyament. Més encara, l'Estat hauria de permetre la real llibertat d'elecció, en absoluta

igualtat de condicions, del centre on els pares volen que s'imparteixi una determinada visió de Déu, de l'home i de la societat.

És, per exemple, el famós xec governamental a la plaça escolar, tan estès a Europa i amb el qual es pot accedir a qualsevol centre educatiu. No desesperem. El PSOE, que s'ha autoconcedit tantes i tantes reconversions, potser un dia s'adonarà que allò veritablement europeu no és l'intervencionisme estatal, el control estatal —és a dir, el control de la força política que deté el poder— i s'aviindrà finalment que allò realment modern és la possibilitat real d'eleger, no l'intervencionisme i el dirigisme. Ni en l'ensenyament ni en res que afecti directament la llibertat de les persones.

Acabant així amb 130 anys d'Estat oficialment ateu

Mèxic reconeix finalment l'Església Catòlica

MÈXIC.— La nit del 17 al 18 de desembre de 1991 pot considerar-se ja històrica per les relacions Església-Estat a Mèxic. En efecte, els canvis proposats pel president Salinas de Gortari per l'esperat reconeixement jurídic de les Esglésies ha estat aprovat a la Cambra dels Diputats amb la més alta votació que s'hagi produït en l'actual legislatura i per una aclaparadora majoria: 460 vots a favor i 22 en contra.

Aquesta aprovació ha estat realitzada sobre una iniciativa legal que afronta el problema "en allò general" i ja han començat a debatre-se punt per punt els detalls dels canvis en 5 articles constitucionals. Tanmateix ja pot dir-se que després de més 130 anys, Mèxic ha deixat oficialment de ser una nació atea (laica sí, mes ja no surrealísticament atea amb un 99 per 100 de cristians, d'ells un 90 per 100 de catòlics).

Missatge de cap d'any

"Construir junts la pau en la justícia"

"Finalment, exhorto els responsables de les nacions i de la comunitat internacional a mostrar sempre el més gran respecte per la consciència religiosa de cada home i per la contribució qualificada de la religió en el progrés de la civilització i en el desenvolupament dels pobles", digué Joan Pau II en el missatge per la "Diada Mundial de la Pau" que se celebra cada any l'u de gener. En aquest missatge s'insisteix especialment que cal reavivar l'"esperit d'Assís", quan es reuniren fa cinc anys els responsables de les Esglésies cristianes i de les grans religions del món per resar per la pau. I en un altre paràgraf el Papa assenyalà: "Jo no puc aquí ometre, una crida particular adreçada a tots els cristians. La fe comuna al Crist Senyor ens compromet a donar testimoni d'acord amb l'"Evangeli de la pau". Hem de girar-nos vers els altres creients per reprendre conjuntament, amb coratge i perseverança, la immensa obra de l'edificació de la pau que el món desitja. (més informació a la pàgina 6)

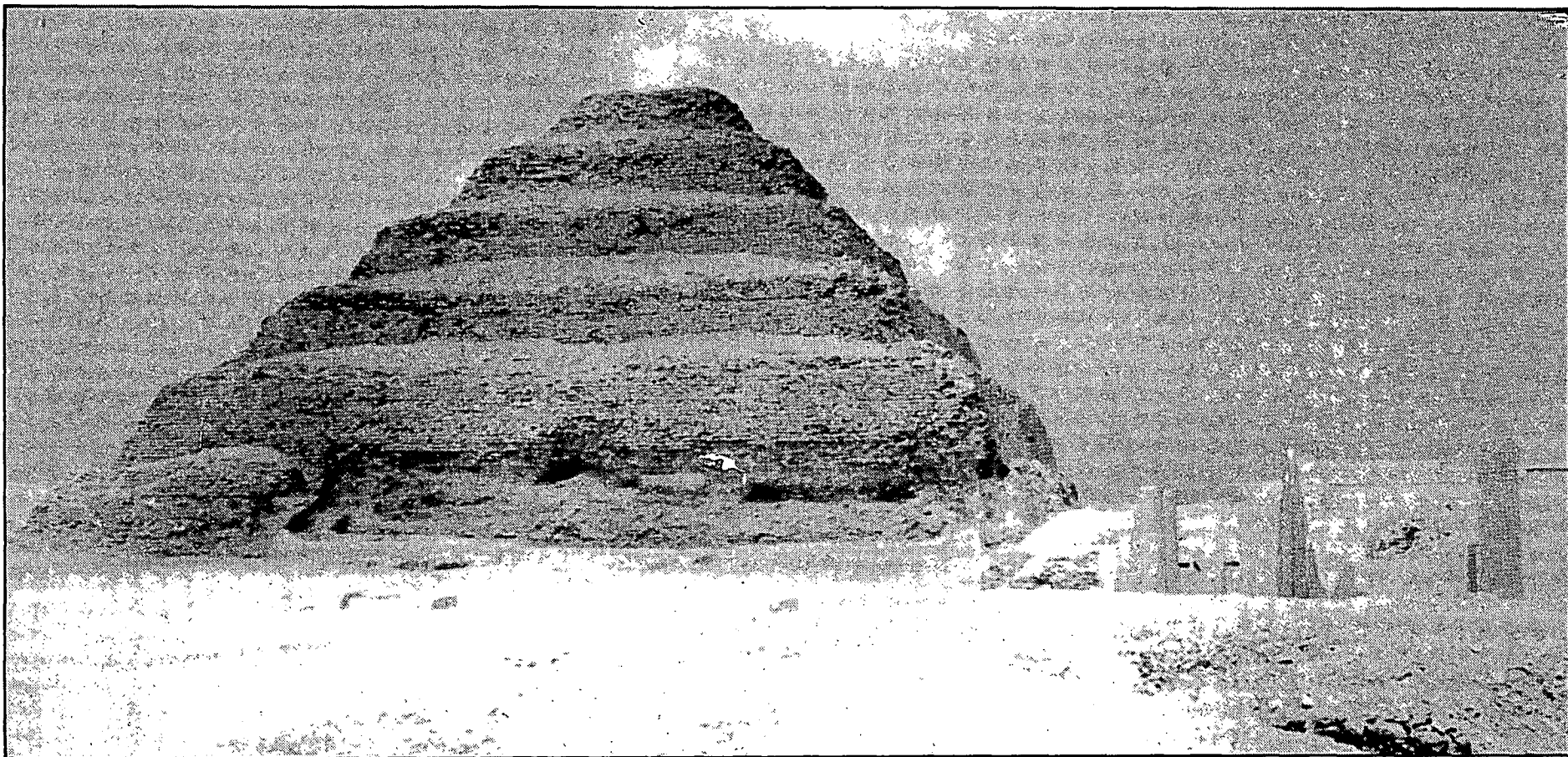
AFINANT

Déu i la ciència

Benvinguda la crítica que el professor R. Pasqual fa del llibre "Dieu et la science" de J. Guilton i els germans Bogdanov (La Vanguardia, 11/12/91). Com ell molt bé asenyalà, és un dels llibres més venuts aquest darrers mesos a França i CC en traurà aviat la traducció al català. Sempre es bo sentir més d'una veu quan es tracta de problemes tan importants i tan delicats com són els dels fonaments racionals de la fe i els límits entre el raonament científic emprat per la física, en aquest cas, i el raonament també científic —les universitats de vella tradició europea s'honoren de tenir-ne també una facultat— emprat per la teologia. Deixant també de banda qüestions menors (realment la confusió entre el neutró i el neutrí és a causa d'un error d'impremta corregit en edicions posteriors), com la qualificació científica

dels germans Bogdanov, em sembla que la crítica del Dr. Pasqual és filla d'una por injustificada i deixa intacte el veritable problema. Ja Tomàs d'Aquino advertia del mal servei que fan a la teologia els arguments coixos i tot pensador cristià seriós sap que no té cap necessitat "d'escombrar cap a casa" les obscuritats de la física. És conscient que, com diria Teilhard, "la ciència, sola, no pot descobrir Déu, però Déu curulla les aspiracions que neixen en el nostre cor a l'escola de la ciència". Perquè aquest és el nus de la qüestió: la ciència no té necessitat de Déu, el qui té necessitat de Déu és l'home... sobretot si és científic.

■ Joan E. Jarque i Jutglar

EGIPTE: DEL PASSAT FARAÒNIC AL CRISTIANISME PRIMITIU

10 DIES DE VIATGE AMB UN CREUER PEL NIL
Del 17 al 28 de febrer

- **EL CAIRE** Ciutat la més gran d'Àfrica, a la vora del Nil, just abans del delta. Nucli antic; ciutadella de Salami, amb la mesquita d'alabastre; mesquita del soldà Hasan; basar de Khan el-Khalili; etc.
 - **MEMFIS** Capital de l'antic Egipte. Colós de Ramsès II; esfinx d'alabastre.
 - **SAKKARA** Jaciment arqueològic dels més importants i rics del món. Profusió i diversitat de monuments funeraris; piràmide esglaonada de Djoser.
 - **GIZEH** Les piràmides de Keops, Kefren i Micerí, i l'Esfinx, de fa 4.000 anys: una de les set meravelles del món.
 - **TEBES** Antic nucli monàstic, amb grans vestigis del que havia estat una ciutat de les més antigues: el temple de Luxor, dedicat a Ammó, d'on va sortir l'obelisc que hi ha a París, i el conjunt o santuari de Karnak. Compta també amb una extensa necròpolis: la vall dels Reis, la de les Reines, el temple funerari de la reina Hatshepsut (a Deir el Bahari), el temple excel·lent de Medinet Habú, etc., i una curiositat: els colossos de Memnó.
 - **ESNA** Temple dedicat a Khum, déu creador dels homes amb fang del Nil.
 - **IDFU** Temple del déu Horus (falcó), del període ptolemaic.
 - **KOM OMBO** Temple de Sobek (cocodril) i d'Haroeris (gran sol alat) alhora.
 - **ASWAN** Hi ha la gran presa que forma el llac Nasser. Illes Elefantina i Kitchener (jardí botànic), per visitar amb falua; mausoleu d'Aga Khan... Panoràmica del Nil.
 - **ABU SIMBEL** Temples de Ramsès II, dels més característics, traslladats modernament fora de l'abast de les aigües.
 - **ALEXANDRIA** Ciutat d'origen greco-romà, a la desembocadura del Nil, de gran història cultural i religiosa.
- Visita dels llocs indicats - Creuer de quatre dies pel Nil -
Excursions a Alexandria i Abu Simbel - Trajecte amb falua,
embarcació típica, pel Nil - Assistència tècnica d'Ultramar
Express*

Demaneu-ne més informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació d'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

**L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA CONTRIBUEIX ECONÒMICAMENT
PERQUÈ CATALUNYA CRISTIANA PUGUI SORTIR CADA SETMANA. FES-TE AMIC!**
Per a informació: Plaça d'Urquinaona 11, 3r. 3a. A, 08010 Barcelona, tel. (93) 301 37 18

EDITORIAL

En el llindar de 1992

Hem arribat al 1992, l'any que, nibat d'una aurèola mítica, miràvem com una nova frontera. Al seu llindar, girem la mirada enrera, només un moment, per veure què ha estat l'any vell que ara fina i prendre alè per a endinsar-nos en el nou.

No podem deixar de contemplar, en primer lloc, la bandera roja que, just a la divisòria del cap d'any, és arriada com a símbol de la fi del nou ordre soviètic sorgit de la revolució de 1917. Allò que semblava que no havia d'acabar mai... ha durat 74 anys. Ara, però, en caldran uns quants més perquè aquell conglomerat de països que havien de ser un paradís, esdevinguin, almenys, una terra habitable on rebroti l'alegria de viure. Ens dol profundament la situació de pobresa extrema de la seva població en aquests moments, que reclama la nostra solidaritat. Però ens alegra que hagin retrobat el camí de la llibertat: la religiosa, sobretot, després de l'intent més calculat i sistemàtic d'eradició de la fe cristiana d'un poble de tota la història. I les llibertats cíviques. I la d'organitzar el seu mapa polític d'acord amb les diverses identitats nacionals que han resistit l'embat imperialista.

A Europa, l'any que se'n va ens deixa dos projectes de futur que alguns consideren contradictoris però que demanen una nova síntesi i amb sentit progressista. D'un costat, ha fet un pas endavant el procés d'integració política i econòmica europea, tot evidenciant, això sí, moltes reticències per part dels Estats, gelosos de la seva sobirania. De l'altre, Eslovènia i Croàcia han exigit a les urnes una independència que Sèrbia, com a element fort de l'Estat iugoslau, els nega amb les armes. Només una flexibilització intel·ligent i generosa dels Estats que els permeti alhora caminar cap a la seva unió i atendre les aspiracions de totes les nacionalitats evitarà extremismos i violències.

La nostra Església entra en el 1992 amb la necessitat profundament sentida d'un nou impuls evangelitzador i d'una intensificació de l'ecumenisme. Totes dues qüestions han centrat les converses recents del Papa i dels representants de les conferències episcopals a Roma. La crida que han fet a compartir la responsabilitat de l'anunci de Jesucrist a la nostra societat amb totes les confessions cristianes dona més amplitud al projecte de nova evangelització que anima Joan Pau II.

Pel que fa a l'Església del nostre país, aquesta consciència de trobar-nos davant l'exigència d'una nova evangelització creix i madura. Que el 1992 puguem trobar camins per fer-la efectiva. Aquí l'esperit ecumènic ens demana, sobretot, capacitat d'assumir els valors que, enmig de moltes deficiències, té la societat dels nostres dies: en els nivells de la política i la cultura i en els de la vida popular. Que la denúncia dels seus errors vagi sempre unida a la comprensió, al sentit de la misericòrdia i a la col·laboració esforçada. Perquè només des de l'amor és possible evangelitzar.

Com el lector ja sabrà. "La Màquina del Temps" és una de les novel·les més famoses de H.G. Wells, i ha estat portada al cinema un reguitzell de vegades. I segur que seguiran les adaptacions cinematogràfiques, perquè el tema és d'allò més llamener. Que bo que seria poder retor-

nar al passat i poder-lo modificar! D'acord que, tot plegat, no és sinó ciència-ficció, però la ciència-ficció no serà l'expressió tecnològica d'uns anhels i unes nostàlgies tan antigues com la mateixa humanitat? Segur que sí.

Els especialistes en religions comparades ens expliquen que tots els pobles de la terra, quan commemoren un fet important, intenten, a través dels rituals màgics i religiosos, situar-se en aquell temps (*in illo tempore*) quan l'Esdeveniment va tenir lloc. En tots els casos, hi ha una intuïció de fons: L'Esdeveniment que es commemora, tot i romandre ancorat en el passat, arriba fins al present a través d'alguna dimensió misteriosa. Aleshores tot el ritual, tot el culte, tota la litúrgia, consisteix a situar la comunitat, que celebra l'Esdeveniment, en comunió amb aquell passat-encara-present i rebre'n les influències benèfiques.

La litúrgia cristiana no és pas una excepció, dintre de les seves característiques peculiars; més encara, la litúrgia cristiana ha assumit totes les intuïcions universals i les ha dutes fins al límit. Per al cristià, el lligam entre passat i present és tan fort, que pot arribar a refundre's en un sol i únic moment: l'eternitat. Perquè el significat autèntic d'allò que anomenem eternitat no és pas una inacabable tirallonga d'anys i panys, que ens arribaria a fer avorrit allò més deliciós, sinó aquell punt intemporal de

confluència entre un passat i un present que es donen sentit l'un a l'altre.

Dit així pot sonar a especulacions un xic recargolades, però de fet ho vivim en les formes més quotidianes del culte popular. De res no servirien les cantúries nadalenques sobre un Nen Jesús que hem d'anar a adorar a

Nadal i la "Màquina del Temps"

Betlem, si en el fons no ens ho creguéssim de debò. De res no serviria tota la litúrgia cristiana sobre l'Encarnació, Naixement, Mort i Resurrecció de Crist, si allò que s'hi commemora, tot i ser irrepetible en el temps, no es fes present de forma absolutament real. En la dimensió més senzilla i casolana del Nadal és on s'hi amaga tota la seva veritat: Jesús neix de debò a Betlem, fill de Mare Verge, en el temps fet eternitat: per a la pietat popular, no és cap secret i és la cosa més natural del món.

Abans dèiem que la ciència-ficció recull anhels ancestrals del gènere humà. Però, la "Màquina del Temps" no podrà mai atènyer l'Eternitat, perquè és una cosa del tot diferent, i inabastable a la ciència.

■ Jordi Bassas i Ribalta

RESPIR

Millor, no ho podia fer!

Quan Elisabet vol donar la benvinguda a la seva parenta Maria que la visita, ho fa amb les paraules més humanes i més gràfiques que pot trobar: "En sentir la teva salutació, el nen ha saltat d'entusiasme en les meves entranyes!". Aquella que havia estat tinguda per estèril difícilment hauria pogut trobar una salutació més adient: tota ella vivia l'enlluernament de sentir-se mare, i allò que l'omple, d'això parla i això dona. No estranyarà ningú que, més tard, Jesús ens vulgui fer comprendre que no ha vingut a matar, ni a esmorteir, cap dels nostres sentiments bons; al contrari: el ble que només fumeja i la canya esquerdada es tornaran flama i puntal segur. El Nadal ens és un repte a descobrir en els homes el punt sensible que els farà obrir-se a la Pau i a la Joia i a la Gràcia del Salvador. No ens volguéssim protegir d'aquesta exigència del Nadal! Protegir-me'n, per estalviar-me feina, seria pretendre guardar per a mi tot sol la salvació!

■ Miquel Estradé

Director: Joan E. Jarque i Juglar

Sots-directors: Francesc Malgosa Riera i Mons. Joan Carrera Planas.

Redacció i col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Joan d'Arquer, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajo, Oriol Camps, Pere Campàs, Salvador Cardús, Rosa Collé, Francesc Gamissans, Núria Giralt, Pau López, Enric Graupera, Jaume Mora, Francesc Nicolau, Núria Oriol, Albert Pera, Antoni Plaça, Tomàs Puntí, Jordi Roigé i Soler, Joan Salvador, Pere Tena, David Vidal, Pere Vives, Manuel Valls, Miquel Estradé, Francesc d'A. Picas, Pere Saumell, Antoni Munné.

Corresponsals: Leonard Santacana, CERVERA; Carme Frigola, FIGUERES; M. Caballé, GIRONA; Josep Nadal, IGUALADA; Jaume Montaña, LLEIDA; Enric Badosa, ROSES; Joan Boronat, TARRAGONA; Norbert Miracle, TORREDEM-

BARRA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Joaquim Blanch, TORTOSA; Enric Benavent, VILANOVA I LA GELTRÚ; Antonio Gil, ANDALUSIA i SUD D'ESPANYA.

Disseny: Josep Samper.

Compaginació: Carlos Aguado

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 7.800 Ptes.

Resta d'Europa: 14.690 Ptes. ☐ Amèrica, Àfrica i Filipines: 19.890 Ptes.
☐ Àsia més oriental i Oceania: 27.690 Ptes.

Edita: FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA

Gerent: Jaume Roigé i Torrentgenerós

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

Edifici de la Parròquia de la Mare de Déu dels Angels, c/ València, 244, 2º. Telèfons: 215 27 39 / 215 27 84. Fax 215 28 05 - 08007 BARCELONA.

Impresora: Publiagraf, S. A. L. Passatge Valeri Serra, 30, Tels. 454 16 30 / 17 77 BARCELONA. D.L. B.14.387/79

Difusió controlada per O.J.D.

MEMBRE DE LA UCIP

ARA MATEIX

La doctrina social de l'Església, avui

El balanç que podem fer de l'any de la doctrina social de l'Església que ara s'acaba és força positiu. L'aparició de la "Centèsim annus" de Joan Pau II n'ha estat, no cal dir-ho, l'esdeveniment més important. Però també en l'ambient eclesial de base s'ha notat una actitud més favorable a la valoració d'aquest magisteri: hi ha hagut conferències a centres d'estudis molt freds en la matèria fins fa poc, la Conselleria de Treball de la Generalitat li ha dedicat una setmana d'estudi, en la línia d'altres institucions europees semblants, han sortit articles a les revistes... Cal recordar que uns pocs anys enrera les coses eren diferents: la doctrina social de l'Església havia esdevingut la gran absent d'institucions nascudes per difondre-la i amb prou feines si era ensenyada als seminaris...

Sobre aquesta doctrina planaven dues sospites, particularment vives en els medis catòlics considerats més avançats: l'afavorir el sistema capitalista occidental i la de pretendre bastir una alternativa socio-política. Les successives aportacions clarificadores de Joan XXIII, de Pau VI i de Joan Pau II —a aquest darrer devem les condemnes més clares del capitalisme— i la simple realitat dels fets han esbandit aquelles suspicàcies que ja pertanyen al passat.

Una mirada retrospectiva als cent anys escolats des de 1891 ençà ens descobreix que de la "Rerum novarum" no en sorgeix només una doctrina en creixement social, tímid i apologètic, fins als compromisos més agosarats dels cristians de les últimes dècades, hi ha una riquesa enorme de fets i d'actituds que marquen un procés de conversió dels cristians a una fe amb dimensió social, és a dir, a una fe encarnada en la societat actual. És veritat que les etapes i els corrents diversos d'aquest gran moviment d'acció s'han diversificat i s'han contraposat. Successivament hem anat parlant de justícia social, d'Església i món obrer, de democràcia i cristianisme, de fe i compromís, de cristians i socialisme... Darrera de cadascuna d'aquestes expressions duals endevinem un moment del llarg procés de retrobament dels cristians amb la societat de les "coses noves" que comença el 1891. Tots els qui han seguit aquesta sendera són els fills de Lleó XIII, malgrat les diferències i les rivalitats que s'han tingut.

El nostre segle XX acaba amb un capgirament espectacular de paisatge social a què ens havíem acostumat. Però la nova situació no treu vigència, sinó que n'hi afegeix, a la doctrina social de l'Església. Als ulls de molts, la baralla era entre dos i, havent-ne quedat un, el comunisme, fora de joc, s'emportaria la victòria el liberalisme. Però el cas és que hi havia, també, silenciada i incòmoda, la nostra petita tercera via. Ara sembla que passem a segona... En tot cas és evident que el neoliberalisme econòmic, amb l'eficàcia en el guany com a valor suprem i amb una falsa llibertat que posaria els febles a mercè dels forts, no és el nostre model. Ens cal continuar batallant a favor de la persona.

És important que la nostra pastoral mantingui la memòria històrica de l'època que inaugurà la "Rerum novarum". Només havent assumit el seu missatge de compromís social contra les noves temptacions: la de l'individualisme... la d'un menyspreu demagògic de la política... la d'un neo-espiritualisme paral·lel al neoliberalisme... podem continuar avançant cap a noves metes i proposar-nos una nova evangelització.

Acaba l'any de la doctrina social de l'Església. Però el moviment que aquesta engegà continua.

■ J. Carrera Planas

ACUDIT

Amb la sobrietat pròpia del seu evangelis, i sempre tenint en compte que Jesús n'és la figura central, hi apareix un interessant mostrari de noms aplicats a Maria.

El primer, i més senzill, és el seu nom de família, Maria, Myriam —que ja va portar una de les figures femenines més notables de la història d'Israel, la germana de Moisés, l'Alliberador de l'esclavitud d'Egipte— en el qual s'hi ha llegit una munió de sentits: un d'ells, el de qualitats físiques que entre els hebreus es consideraven dins el cànon de bellesa.

A l'evangelí de sant Mateu, que reprèn les paraules d'Isaïes, la veiem com la Verge que, sense deixar de ser-ho, va esdevenir Mare.

En el text fonamental que explica la vocació de Maria, l'Àngel la saluda, de part de Déu, amb un qualificatiu que esdevé com un nom propi: **Kecharitoméne**, la plena de gràcia. Aquesta paraula complexa fa pensar en un vas esplèndid que, com tot l'humà, no és il·limitat, però que cada còpia va fent més gran, i sempre és ple, i conté una plenitud de gràcies de tota mena: participació de la vida de Déu, carismes extraordinaris, dons de la naturalesa, i també la gràcia humana: intel·ligència, enginy, bellesa, simpatia.

És natural que siguin ben normals els noms de Maria que remarquin la seva Maternitat respecte d'aquell que és el protagonista de bona part de les narracions evangèliques, del qual diu sant Marc que és "l'artesà Fill de Maria" —i que se la denomini sovint "la Mare de Jesús" o "la seva Mare". I per altra banda, la que és Mare de Jesús —el Cap del Cos Místic constituït per tots els qui formen part de l'Església, el Poble de Déu— ho és també de la resta d'aquell Cos —de tots i de cada un—, i així veritablement pot portar el títol de "Mare de l'Església".

Avala també aquest sentit l'escena relatada en el quart evangeli: quan, al peu de la Creu, acompanyen el Crucificat, la seva Mare i Joan —el qual, d'alguna manera representava a tots els homes— diu Jesús al deixeble fill de Zebedeu i de Salomé: "aquí tens la teva mare" i a Maria: "aquí tens el teu fill".

Sota la inspiració de l'Esperit Sant, la seva cosina Elisabet la saluda dient-li "Mare del meu Senyor", i això equival a anomenar-la "la Mare de Déu", ja que "Senyor", "Kyrios", és el terme amb què es va traduir al grec el nom de Jahveh, i també el sentit del llatí "Dominus".

El poble cristià que l'any 431, a Efes, aclamà pels carrers la **Theotokos** —aquella que infantà Déu— després que el concili celebrat a aquella ciutat de l'Àsia menor definí com a dogma de fe la Maternitat divina de Maria, continua pregant-la i cantant-li "Santa Maria, Mare de Déu".

A casa nostra, aquest és el títol més familiar i de major contingut teològic: fou, en efecte, en atenció a la seva vocació de Mare de Déu que el Creador la dotà de totes les gràcies i privilegis, per tal que fos un habitatge digne del Verb Encarnat.

Maria és també la promesa, l'esposa de Josep, el Fill de David la qual, com explica l'Àngel, concebé per obra de l'Esperit Sant.

En aquella escena de l'Anunciació, Maria es dona a si mateixa un nom: el de Serventa del Senyor. Li escau; no solament perquè al llarg de la seva vida serà la criatura que millor hagi complert la voluntat de Déu, sinó perquè va fer

del seu treball, de la seva convivència al costat dels altres, una manifestació constant d'esperit de servei. Així ho degueren veure la ja esmentada Elisabet, quan Maria anà a ajudar-la en ocasió de la seva pròxima maternitat, o els nuvis de Canà, en favor dels quals intercedeix delicadament a fi que Jesús avanci la seva hora i realitzi aquell magnífic i simpàtic miracle de convertir l'aigua en vi, contribuint així a l'alegria dels assistents a una festa.

A l'Escriptura es parla de Déu —i a l'Evangelí, també de Jesucrist— com del Sant, el Sant per excel·lència, que ho és de la manera més plena, i es dona el nom de sants, a alguns justos, en concret aquells que ressuscitaren amb motiu de la mort de Jesús a la Creu; i està clar que

Maria, a part l'Home-Déu, és la més santa de les criatures, i per tant val per a Ella el qualificatiu de Santa que se li adreça en tantes oracions: Santa Maria, i que és tant freqüent en la toponímia del nostre país, i en els títols d'obres característiques de l'art religiós.

En diversos passatges, el seu Fill —com per a donar més solemnitat al moment— li aplica l'apel·latiu de "Dona", mot que en el grec i en la versió llatina mostra un to d'especial consideració —**guine, mulier**— que evoca l'anunci fet per Déu al principi de la història

humana, segons el qual la Dona, i la seva descendència, reportaria una victòria definitiva sobre el

Serpent i els seus satèl·lits, cosa que

ben clarament apareix en la visió de l'Apocalipsi: la Dona coronada d'estrelles, la lluna als seus peus, i esclafant el cap del dragó infernal.

No manquen les salutacions encomiàstiques, i elogis diversos: "Ets beneïda entre totes les dones", li diu Elisabet, i Maria mateixa, amb carisma profètic, afegeix en el "Magnificat": "a partir d'ara totes les generacions em proclamaran benaurada". I, començant-ho ja a complir, una dona del poble, audaç, amb paraules espontànies, diu en una ocasió a Jesús que predica: "Feliços el si que et portà i els pits que t'alletaren!"

Per la seva proximitat al qui és Senyor —a qui estan sotmeses totes les coses—, el qui ocupa el Tron de David, i és Rei de l'Univers, Maria, la seva Mare, porta el nom de Senyora, Senyora nostra, Reina, Regina.

Assumpta al Cel, en la culminació de la seva funció de Mitjancera associada a l'únic Mediator, Jesús, fou coronada per Déu —Pare, Fill i Esperit Sant—, Ella, que amb tota veritat, és saludada per la pietat popular com a Filla de Déu Pare, Mare de Déu Fill, Esposa de Déu Esperit Sant. Per això, J. Escrivá de Balaguer, després de recollir, a **Camí**, aquestes aclamacions, conclou el seu comentari: "més que vós, només Déu" (496).

■ Ferran Blasi

ORACLES I PRESAGIS NADALENCES

Oracle del rabadà
de salomònica llana:

—Vindràs, després d'esmorzar,
a Betlem, si no tens gana?—
Per mandra, només demana,
no s'ajup per treballar,
però l'àpat fa diana.
Tothom, si menja, diu sí
a la follia.
Potser és molt lluny el camí
de l'Establia.

Betlem és lluny dels subtils
sagals que es giren d'esquena.
Són els murris llepafils,
bufats, sense afany d'esmena.
Els no enfilen la carena
de la vida, poc virils,

pampallugues de falena.

Tothom, si és submis, diu sí
a la follia.
Potser és humil el camí
de l'Establia.

Oracle del Déu Infant
que somnia, atén i calla.
Si camino, va al davant,
i ningú dorm a la palla.

Xisclet metàl·lic de gralla
que ronca a ocàs, o a llevant:
el crepuscle no és rondalla.
Tothom, esglaiat, diu sí
a la follia.
Potser es veu clar que el camí
del cel s'obria.

Joan Montalà, pvr.

CAL QUE NEIXI ARA

Jesús vol néixer ara
que el camí es fa tan llarg,
quan queda lluny el sostre
del Natzaret pairal,
quan és de nit i neva
pel país desolat,
quan Josep i Maria,
amb angoixa i esglai,
només aixopluc troben
en un tebi corral.
Jesús vol néixer ara
enmig d'adversitats.
Ja vindran molts prodigis
i l'estel lliurà,
cançons de tots els àngels
proclamaran la pau.

Jesús vol néixer ara
que s'arrasen ciutats,

quan en ermes sabanes
infants moren de fam,
quan s'abat i s'ofega
l'alè dels drets humans,
quan amb ira es desfermen
antics odis racials,
quan són insolidaris
el veí i el company,
quan nosaltres mateixos
donem passos en fals.
Jesús vol néixer ara
per portar-nos escalf,
quan homes fidels capten
una engruna de pau
i tot pot trasmutar-se
perquè neix un Infant.

Albert Pera

BENAUURADA BESLLUM

Oh, Llum del Jorn més refulgent!
Per què s'esblaima el teu Missatge?
Per què del Goig del Naixement
que ha encès tants cors d'abrusament,
ara ben pocs n'heuen la imatge?

Avui el nostre món superb
i captivat per la disbauxa
no copsa un bri del plany del Verb
obé, amb menyspreu, es mostra esquerp
tot abrivat pels vents de rauxa.

La ingent febrada de consum
apaga estels i nits serenes...
Qui vol la rosa i el perfum
sortós si en serva la besllum
que li traspua per les venes.

Oh, dolç Nadal! Dóna'ns claror
per prosseguir fent-te Nadales.
Fes que entonem, Diví Nadó,
un cant d'amor i d'unció
per a un nou món lliure de bales!

Francesc Blancher i Puig

TES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES • CARTES •

◆ Obres completes de Torras i Bages

Sr. Director:
L'edició de les obres completes de Torras i Bages, de les quals han aparegut nou volums a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, ha de contenir uns volums finals amb les cartes adreçades pel bisbe de Vic als seus corresponents. És ja molt extens el material recollit, però és possible que algú tingui encara cartes del bisbe desconegudes. Per això preguem a tothom que tingui originals d'enviar-ne una fotocòpia a:

JAUME MEDINA
C. dels Albigesos, 3-1er. 2a.
Barcelona

◆ Una noticia agradable

Sr. Director:
L'altre dia vaig anar a visitar la meva amiga Josepa Castells i Anglada, resident al Cottolengo del Pare Alegre, d'aquesta ciutat.

Va dir-me que cada setmana rebia CATALUNYA CRISTIANA i que li agradava molt, que l'esperava amb il·lusió i que la llegia,

de la primera a la darrera pàgina. En especial els escrits de Mons. Carrera Planas.

Dóna les gràcies a tots els que fan possible la publicació d'aquest setmanari.

Tot això em va fer molt contenta i per això ho faig públic.

DORA SOROLLA
Barcelona

CASA GAY

Servei de lloguer per
a festes i banquets.
Cadires, taules,
cristalleria, vaixel·la, etc.

Roger de Llúria, 12 i 14
Tels. 318 14 95 - 301 67 31

ESCOLA DE LITURGIA

1) Cada dijous, del 9 de gener al 20 de febrer

LA LITÚRGIA DE LES HORES

(o, com pregar amb els salms?)

Jordi Latorre i Pere Farnés

2) Del 27 de febrer al 9 d'abril (cada dijous)

EL MINISTERI DEL LECTOR

(o, què és i com fer-ne)

Jaume González Padrós i Josep Urdeix

Les classes d'aquests cursos són al Seminari de Barcelona (Diputació, 231), de 7 a 2/4 de 9 del vespre.

Informació i matrícula:

CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA

Rivadeneyra, 6-7 (Tel. 302 22 35), matins.

JUSTÍCIA I PAU
TERRASSA
Blasco de Garay, 34E-08224 TERRASSA

**Amb la teva aportació
podrem dotar d'autonomia
el Tercer Món**

Ajut a Estudiants del Tercer Món
Donatius: Col·lecció de Terrassa
c/c. 000126096178

Cap d'Any: "Diada Mundial per la Pau"

El Papa: "Totes les religions han de sentir-s'hi unides"

"En la reducció d'armaments, el progrés ha estat considerable; el ressorgiment econòmic i financer fins ara esmerçats per la producció i el comerç de tants instruments de mort, poden ser utilitzats a favor de l'home i no pas contra l'home", diu el Papa en el missatge per la "Diada Mundial de la Pau", que, signat el 8 de desembre, se celebra el dia 1 de gener de cada any. Publiquem els paràgrafs més importants del text.

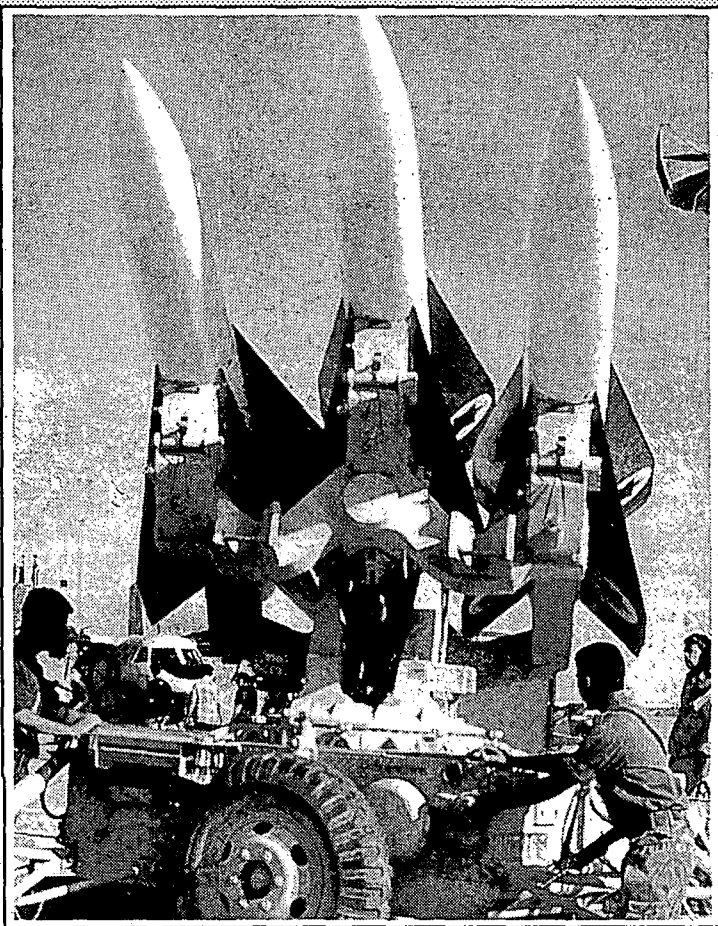
El 1er. de gener vinent serà celebrada la anual Diada mundial de la pau. És natural que en l'espai d'un quart de segle, es consideri el passat, en el seu conjunt, per verificar si la causa de la pau ha progressat veritablement, o si, al contrari, els dolorosos esdeveniments d'aquests darrers mesos —alguns encara són en curs, malauradament— han marcat un retrocés considerable, mostrant com és real el perill que la raó humana es deixi dominar pels egoïsmes destructors o per avorriments inveterats. Alhora, l'afermament progressiu de les noves democràcies ha retornat l'esperança a pobles enters, revifant la seva confiança en un diàleg internacional més fecund i obrint la perspectiva de la desitjada pacificació.

En aquest context d'ombres i de clarors, aquest missatge anual no vol ser ni un balanç ni

un procés, sinó tan sols una nova i fraterna invitació a reflexionar sobre les actuals situacions humanes, per considerar-les a nivell d'una concepció ètico-religiosa en la qual els creients han de ser els primers a inspirar-s'hi. L'aspiració a la pau és inherent a la natura humana i es retroba en les diferents religions.

REVIFAR L'ESPERIT D'ASSÍS

Convençut d'aquesta convergència a propòsit d'una tal valoració, fa cinc anys que vaig adreçar-me als responsables de les Esglésies cristianes i de les grans religions del món per invitar-los a una trobada especial de pregària per la pau, i que va celebrar-se a Assís. El record d'aquest esdeveniment important m'ha suggerit d'atreure novament l'atenció sobre el

Joan Pau II: "La reducció d'armament ha estat últimament un progrés molt considerable"

tema de la solidaritat dels creients per la mateixa causa. Hem de mantenir vivent l'autèntic "esperit d'Assís" no

solament per deure de coherència i de fidelitat, sinó encara més per oferir a les generacions futures una raó

d'esperança. A la ciutat del "Pobrissó", varem inaugurar una via comuna que hem de continuar, sense excloure evidentment la recerca d'altres vies i nous mitjans per una pau sòlida, edificada sobre fonaments espirituals.

LA FORÇA DE LA PREGÀRIA

Tanmateix, abans de fer una crida als recursos humans, jo vull reafirmar la necessitat d'una pregària intensa i humil, confiada i perseverant, per tal que es vegi que el món esdevé finalment una mansió de pau.

EL DIÀLEG ECUMÈNIC I LES RELACIONS INTERRELIGIOSES

La pregària no pot ser l'únic mitjà. (...) Per promoure la pau, sense ignorar ni minimitzar les diferències, l'Església està convençuda que hi ha elements o aspectes que poden ser útilment desenvolupats i realitzats en comú amb altres creences i altres confessions. Vers aquest objectiu tendeixen

FILTRANT LA NOTÍCIA

Àfrica oblidada en el Sínode dels bisbes?

Segons fonts properes a les comunitats cristianes del món negre, aquestes han deplorat que s'hagi celebrat el Sínode d'Europa abans de l'Àfrica, tenint en compte que aquest últim fou anunciat anteriorment pel Sant Pare. I més, quan, segons l'últim Anuari Pontifici, Àfrica és el continent, on augmenta més el catolicisme.

El Sínode europeu de bisbes ha tractat bàsicament d'un Occident atrapat pel secularisme i d'un Orient sotmès una pila d'anys pel comunisme, que ha comportat una repressió de la llibertat religiosa. Però no ha subratllat —continuen dient les mateixes fonts— la interrelació del Nord i Sud, és a dir, d'Europa i Àfrica.

Un editorial de la revista "Mundo negro", dirigida pels combonians, considera aquest oblit o abstenció com un escull. "És cert que no es pot parlar de tot: si el Sínode ha tractat d'Europa, no podia aprofundir en els problemes del Tercer Món. Però, no és el Tercer Món una part dels problemes d'Europa?" Això es pregunta l'editorialista de l'esmentada revista. En ella també s'exposa una qüestió que hauria d'alarmar els europeus: "Perduda la capacitat d'iniciativa expressionista del passat —diu—, el que ara

Europa tem és la invasió de negres, que rondèn per les nostres latituds, sense cap estatut jurídic que garanteixi la seva inserció i amb l'amenaça constant d'expulsió". "Mundo negro" culpa Europa de la misèria del continent africà.

Un altre comentarista de l'Església africana opina que n'hi hauria hagut prou que el Sínode hagués rellegit les encíclics "Redemptio Missio" i "Centesimus annus", per no oblidar la referència al Tercer Món, donat que en aquests documents hi és ben clara.

Tot això s'ha dit i escrit durant la convocatòria del Sínode i fins i tot en les primeres sessions de la magna assemblea. Hauran contribuït aquestes reserves i reticències, perquè és tinguessin en compte? De fet en el document final del Sínode, que ja s'ha fet públic, hi ha una proposta que diu així: "Europa no ha d'estar tancada a la resta del món, especialment a les nacions pobres de l'Àfrica, de l'Àsia i d'Iberoamèrica, sinó compartir amb elles les seves riqueses".

Per tant, almenys una menció clara, hi és.

■ Francesc Gamissans

Vols donar sentit a la teva vida?

T'ajudaria una trobada personal amb Déu

"El qui em troba, ha trobat la vida"

EXERCICIS ESPIRITUALS

DIRIGITS PER UN SACERDOT DE LA UNIÓ SACERDOTAL LUMEN DEI

INSPIRATS EN S. IGNASI EN RÈGIM D'INTERNAT I SILENCI

DATA: 11 i 12 de gener del 1992

Informació: C/. Xuclà, 19.
Telfs. 301 31 94 i 317 88 07
BARCELONA

els contactes interreligiosos, i de manera molt especial, el diàleg ecumènic. Gràcies a aquestes formes de confrontació i d'intercanvi, les religions han pogut prendre consciència més clara de les seves pròpies responsabilitats no negligibles sobre el veritable bé de tota la humanitat. Actualment, apareixen més fermament determinades a no esdevenir instruments al servei d'interessos particulars o de fins polítics; tendeixen a recercar un comportament més conscient i més audaç en la seva participació a les realitats socials i culturals de la comunitat de les nacions.

Amb el diàleg ecumènic, els contactes interreligiosos semblen des d'ara una via obligada per tal que els nombrosos i dolorosos esquinçaments sobrevinguts en el curs dels segles no es reproduïxin més i que les ferides que es mantenen siguin ben aviat guarides. Tot aquell que creu ha de ser artífex de la pau. Precisament per això arran de la propera Diada, invito a tots els creients a fer un seriós examen de consciència, per tal d'estar millor disposats a escoltar la veu del "Déu de la pau" (cf. 1Co 14,33) i de consagrar-se amb confiança renovada en aquesta gran empresa.

CONSTRUIR JUNTS LA PAU EN LA JUSTÍCIA

La pregària i l'acció comuna dels creients a favor de la pau han de respondre als problemes i les aspiracions legítimes de les persones i dels pobles.

La pau és un bé fonamental que comporta el respecte a les

conviccions religioses, el dret als béns materials necessaris per la vida, el dret al treball i al just repartiment dels seus fruits per una convivència solidària. Una vegada més recordo que el rigorós respecte de la llibertat religiosa i del dret corresponent és el principi fonamental d'una convivència pacífica. Jo desitjo que això sigui no solament un compromís afirmat, sinó concretament posat en obra pels caps polítics i religiosos pels mateixos creients; i la promoció dels valors essencials de l'home: el dret a la vida en totes les etapes del seu desenvolupament, el dret a la consideració independentment de la raça, del sexe i és en funció d'aquest respecte de la llibertat religiosa que la dimensió transcendent de la persona humana és plenament manifestada.

Si les religions o els grups dels seus deixebles s'abandonessin a una mena de fonamentalisme i de fanatisme en la interpretació i la pràctica de les seves respectives fes justificant per motius religiosos les lluites i conflictes amb altri, això seria aberrant.

Exhorto finalment, els responsables de les nacions i de la comunitat internacional a mostrar sempre el més gran respecte per la consciència religiosa de cada home i per la contribució qualificada de la religió en el progrés de la civilització i en el desenvolupament dels pobles. No hauran de cedir a la temptació de servir-se de la religió com a instrument al servei del seu propi poder, especialment quan es tracta d'oposar-se militarment a l'adversari.

Les mateixes autoritats civils i polítiques hauran d'assegurar a les religions respecte i garanties jurídiques —a nivell na-

cional i internacional—, evitant així que la seva contribució a la construcció de la pau sigui anorreat, relegat al camp del privat o senzillament ignorat.

Novament, exhorto les autoritats públiques a obrar, amb sentit agut de les seves responsabilitats, per prevenir guerres i conflictes, per fer triomfar el dret i la justícia i per afavorir al mateix temps un desenvolupament que repercuteixi en benefici de tothom i, en primer lloc, per aquells que estan travats per les cadenes de misèria, de la fam i del sofriment. En la reducció d'armaments, els progressos obtinguts ja són apreciables; els recursos econòmics i financers, utilitzats fins aleshores en la producció i el comerç de tants instruments de mort, podran ser utilitzats a favor de l'home, i no en contra de l'home!

CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL

Si estrobasola o sol, cerqui la seva parella seriósament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.
COSM. Balmes, 64, 3^a, 2^a.
Tels. 317 41 44 - 302 59 83
Pref. Concertar entrevista.

Residència Geriàtrica BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalescències. Pòques places. Tel. 427 44 53.

ORACIÓ DE LA PAU

Senyor, feu de mi un instrument de la vostra pau!

Que on hi hagi odi, posi jo l'amor.
On hi hagi ofensa, posi jo el perdó.
On hi hagi discòrdia, posi jo la unió.
On hi hagi error, posi jo la veritat.
On hi hagi dubte, hi posi jo la fe.
On hi hagi desesper, posi jo l'esperança.
On hi hagi tristesa, posi jo la joia.

Sant Francesc

"Fa cinc anys, que jo vaig adreçar-me a les Esglésies cristianes i als dirigents de les grans religions del món per una trobada de pregària per la pau, que celebrarem a la pàtria de sant Francesc d'Assís" (Joan Pau II)

6,15). Ens recorda, en primer lloc, que hem de girar-nos vers els altres creients per emprendre conjuntament, amb coratge i perseverança, l'obra immensa de l'edificació de la pau que el món desitja, però que en definitiva no pot obtenir. Als grans desafiaments del món contemporani, estimats germans i germanes de l'Església catòlica, convé respondre unint les nostres forces amb aquells que comparteixen amb nosaltres els valors essencials, començant pels valors d'ordre moral i religiós. I

entre aquests desafiaments, cal fer front a aquest de la pau. Construir-la conjuntament, amb els altres creients, ja és viure en l'esperit d'aquesta beatitud evangèlica: "Feliços els artífexs de la pau, perquè seran anomenats fills de Déu!" (Mt 5,9).

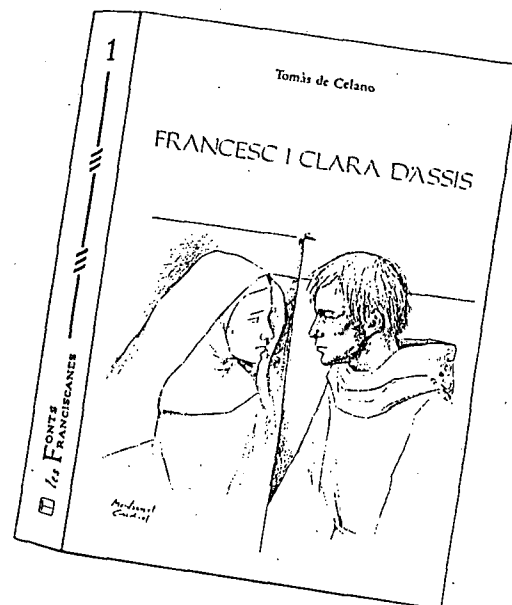
Juan Pablo II

UNA PARAULA ESPECIAL PELS CRISTIANS

Jo no puc ometre, aquí, una crida particular adreçada a tots els cristians. La fe comuna al Crist Senyor ens compromet a donar testimoniatge d'acord amb "l'Evangeli de la pau" (Ef

El millor obsequi per Nadal i Reis

—Qui no admira i estima sant Francesc d'Assís?
—Però, qui el coneix en les veritables fonts, i en català?
—S'ha editat el primer volum de les "fonts franciscanes", bellament il·lustrat per la pintora, Montserrat Gudiol.

—L'ha editat "La Formiga d'Or", Portal de l'Àngel, 5. Barcelona. Tel. 302 39 42. Barcelona, i el podeu adquirir a qualsevol llibreria del ram.

El Sr. Pérez de Cuéllar que ha deixat el càrrec de Secretari General de l'ONU, i el papa, Joan Pau II, dues figures clau per la pacificació d'Europa

BARCELONA

• **Centre Cristià d'Universitaris, C.C.U.**— Dia 8 de gener, dimecres, a les 20 h. Segon espai de reflexió que us ofereix el grup de Vindicació per a la dona; porta per títol: "Del propi cos a l'autoimatge". Dia 10 de gener, divendres, a les 20 h. Tema d'aprofundiment teològic. "Ecologia i fe cristiana", a càrrec de Luís Armendáriz, professor de Teologia a la Universitat de Deusto. Dia 11 de gener, dissabte, a les 10,30. Sessió d'estudi amb l'autor. "Societat i Regne de Déu", a càrrec del seu autor, Josep M. Rovira Belloso. Aquest llibre continua i aprofundeix, "Fe i cultura al nostre temps" escrit per ell mateix. Estudia l'actitud d'obertura o de tancament mutus entre el nostre entorn social i la religió.— ESPAI DE

PREGÀRIA. En començar el nou any, estrenem el cicle: "La pregària al Nou Testament" que girarà a l'entorn d'alguns dels personatges claus de l'evangeli. Els dijous: 9, 16, 23 i 30 de gener, a les 20 h.

• **Festa de Sant Ramon de Penyafort a la Catedral de Barcelona.**— Els Amics i Devots de Sant Ramon de Penyafort us inviten als següents actes: Dia 7 de gener, dimarts, a la Catedral de Barcelona, a les 8,45 del matí, a la capella del sepulcre, tradicional celebració de la Eucaristia presidida pel Dr. Joan Guiteras. Cant dels Goigs. A les 9,30, Laudes. A les 10 del matí, a l'Altar Major, Missa Conventual, presidida pel Dr. Malaquias Zayas.

• **Concert de Nadal.**— X Aniversari de la CORAL SANT LLORENÇ. Dissabte, 21 de desembre, a les 21 hores.

Cançons de Nadal d'arreu del món. Coral Sant Llorenç, Orfeó Laudate, Aules de Cultura Musical i Orquestra Joventut Percussionista de Catalunya. Parròquia de Sant Llorenç, c/Entença, 109-111. Barcelona.

• **Centred'Estudis Pastoral.**— Curset pel P. Hilari Raguer, sobre "Els salms en la litúrgia de les Hores". Serà els dimecres al vespre, de les 7 a 3/4 de 9. Començarà el dia 8 de gener y s'acabarà el 12 de febrer: sis sessions en total. Tindrà lloc al Centre d'Estudis Pastoral, c/ Ríbadeneira, 63r., tel. 317 48 58.

• **Concerts de carilló.**— Carilló del Palau de la Generalitat. Dimecres, dia 1 de gener, a les 12 h. CONCERT DE CAP D'ANY. Mª Dolors Coll, carillonista. Repertori tradicional nadalenc.— Dilluns, dia 6 de gener, CONCERT DE REIS. Anna Mª Reverté, carillonista. Obres de: Bach i Strauss. Nadales catala-

nes i d'arreu.

• **Apostolat de l'Oració de Catalunya. Tandes d'Exercicis Espirituals.**— Per a laics, religiosos/es, sacerdots. Lloc: COVA DE SANT IGNASI, Manresa. Dies: del 13 de gener (11 del matí) al 18 de gener (11 del matí). Director: P. Lluís Mendizábal s.j., Director Nacional de l'Apostolat de l'Oració. Inscipcions i informació: Casa

d'Exercicis— Apartat n° 12, 08240 —MANRESA, tel. 872 04 22. Tothom hi és convidat.

• **Celebracions en Cant Gregorià.**— Dia 1 de gener, Santa Maria Mare de Déu, dimecres, Any Nou, a les 10,30 del matí, a l'església de Sant Felip Neri de Barcelona, Plaça St. Felip Neri, 5.— Epifania del Senyor, dia 6 de gener, dilluns, al mateix lloc i a la mateixa hora.

La Veu de l'Evangeli

Fins a l'acabament d'aquest temps litúrgic hi han hagut 16.000 trucades al telèfon 415 66 16 de La Veu de l'Evangeli.

Va inaugurar-se el dia 12 de febrer proppassat amb una exhortació quaresmal del Sr. Arquebisbe de Barcelona i han predicat onze oradors diferents comentant l'Evangeli del diumenge següent.

Aquest temps d'Advent ha estat confiat, els quatre diumenges, a la Germana Cristina Kaufmann del Carmel de Mataró i la setmana de Nadal a Monsenyor Joan Carrera, Bisbe Auxiliar de Barcelona.

La il·lustració musical d'aquest període són gravacions de l'orgue del Santuari-Monestir de Einsiedeln (Suïssa).

És un apostolat ben senzill donar a conèixer aquest servei telefònic que funciona a qualsevol hora del dia i de la nit i, també ho és poder-lo fer gratuït per a tothom, que és la campanya que han emprès els promotors del SECIN per a aquest any que estem a punt de començar.

QUI L'ESCOLTA?

Pel què sabem l'escolten assiduament:

— Malalts que demanen a la família o a l'infermer que li deixin escoltar.

— Sacerdots per obtenir més idees per als seus sermons.

— Persones que no freqüenten les esglésies i en la solitud de la llar desitgen paraules de consol o d'orientació.

— Gent de pobles sense Missa Dominical que així tothora, poden seguir els Temps Litúrgics i estar connectats amb la vida eclesial.

— Des de telèfons mòbils, aprofitem moments de caravanes o qui en un moment donat de la vida de treball busquen il·luminació o camins pels seus afers.

— Altres, simplement per curiositat.

Tots participen de les gràcies espirituals que comunitats i particulars reguen sovint per aquests oients anònims.

SECIN

Es reben donatius i subscripcions per aquest servei d'evangelització a la Llibreria Sant Miquel, de Roger de Llúria, 100. 08037-Barcelona.

CANÇONS NADALENQUES CATALANES

Una cassette amb les nostres cançons de NADAL: "Fum, fum, fum, El Desembre congelat, El cant dels ocells, etc., etc...; però molt ben interpretades i orquestrades.

És una cassette excel·lent que agradarà als petits i als grans!

NOVETAT

Dibuix: Pilarín Bayés.

Orquestració: Manuel Oltra.

Interpretació: La coral infantil

"L'Esquellerinc del Cor Madrigal".

Tocatimbal és ja una gran col·lecció amb 5 cassettes de cançons populars catalanes com: El gegant del pi, En Jan Petit com balla, etc. i ara amb la cassette el núm. 6, tot amb cançons nadenques...

Cassettes eufònic. Demaneu-los al vostre proveïdor.

SUBSCRIVIU-VOS A CATALUNYA CRISTIANA!

Catalunya
Cristiana

València 244, 2n.
08007 Barcelona

Nom Població D.P. Tel.
Adreça
Se subscriu a exemplar (s) ^{català} ^{castellà} del setmanari Catalunya Cristiana.
L'import anual, 7.800.- ptes. es liquidarà de la forma següent:

☐ domiciliació bancària
(En aquest cas vulgueu emplenar l'ordre de domiciliació)

☐ xec nominatiu que adjunto
☐ altra forma de pagament (indiqueu-la)

Data

Signatura

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa Agència

Adreça

Senyors,

Els prego que d'ara endavant, fins nou avís, paguin els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA, amb càrrec al meu ^{compte corrent} ^{llibreta}

Data

Signatura

VI edició del Pessebre vivent de Tortosa

El poble de Jesús féu un "pessebre" escenificat

TORTOSA

JESÚS.— Un qualificat jesuenc va dir a TV3: "Una característica del meu poble de Jesús és la seva fe i religiositat".

Ben cert. Tenia raó en fer aquest diagnòstic perquè el raval de Jesús té una clara consciència que des del seu naixement està estretament vinculat a l'Església.

Ja ho prova el topònim que li ve de la Residència —EL JESÚS— dels frares franciscans que hi fundaren un convent. Després els sants i beats que deixaren petjades marcant camins de fe: St. Salvador d'Horta, beat Enric d'Ossó, Santa Maria Rosa Molas, ... sense oblidar el focus de cultura i apostolat del Col·legi Màxim de Jesuïtes i amb el temps el Seminari diocesà, Col·legi Imma-

culada. I en línia contemplativa: el convent de Monges Carmelites.

En definitiva: la fe a Jesús és per herència lògicament sociològica, però a més a més hi ha amplíssims grups amb una fe personalitzada i practicada.

Un botó de mostra: el pessebre vivent

Des de fa sis anys l'organització la parròquia de Sant Francesc amb la col·laboració del Noviciat de les Religioses Teressianes, 180 "actors" representen agrupats en 12 escenogrames l'Evangeli del Messies en l'etapa infantil. Es podran veure quadres i escenes des de l'Anunciació de l'àngel fins al nen Jesús perdut al temple.

Tot un esforç d'equips il·lusinats que ens regala a les festes

nadalenques la delícia de reviu la tradició que un bon dia el "poverel·lo" d'Assís va inventar: el pessebre. A Jesús, si hi cap, millorat perquè és vivent, popular i visitat cada any per centenars de comarcans.

L'entrada és gratuïta. La Casa-Mare i Noviciat que fundà el beat Enric d'Ossó ofereix no solament la infraestructura dels jardins i cases pairals —rafals inclosos— sinó també el bon gust artístic de les novícies que hi participen des de sempre.

Les representacions se celebren el 25 i 29 de desembre i el dia 1 de gener. Hores: 6, 7, 15 i 8 del vespre.

No us ho perdeu, especialment les famílies amb filllets i els catequistes amb els seus grups.

■ J. Blanc i Bahima

CATALUNYA / 91

L'hora del Pirineu

Qui ha contemplat ni que sigui una vegada un campanar afilat sobresortint damunt d'un panorama amb fons de muntanyes nevades, li és molt difícil de no enamorar-se del lloc i no oblidar-lo mai més a la vida. Aquell que ha tingut l'ocasió de fer petar la xerrada amb gent pirinenca a qualsevol de les velles i verdes valls, sap que encara hi ha persones que tenen de l'art de la conversa un concepte prou nítid. Si hom ha trepitjat el Pirineu a poc a poc, deixant-se endur per la bellesa del paisatge gairebé intoccat per l'home malgrat que Catalunya s'hi féu més de mil anys enrera, ni difícilment serà inaccessible a l'alè de quietud interior, de plenitud espiritual, que només es pot trobar prop dels cimals i de les carenes.

El país era bonic però els homes hi tenien la vida difícil i els joves n'havien de marxar si volien mantenir un ritme mínimament semblant al que s'ofereix a les planès rialleres. Les comarques que més atreïen els cors sensibles es feien fonedisses, i als pobles només hi quedaven els avis i les padrines. Produïa una tristesa de no dir contemplar tanta riquesa romànica deixada a la seva sort, tants pobles abans regne dels homes i després terra de porcs senglars i isards bellíssims. Tot plegat una paradoxa enorme i aparentment inexplicable: quan a la resta d'Europa, alta mun-

tanya era sinònim de riquesa i de progrés, el nostre Pirineu ho era d'abandó i de mort lenta.

Fins ara he usat el temps passat de verb, però ja comença a ser l'hora del Pirineu de la mateixa manera que els anys seixanta ho fou de la Costa Brava i del litoral català en general. Hi corre més el diner, la vida hi comença a ser més fàcil, els joves solen trobar feina, i el país en general pren un aire més net, endreçat i acollidor. Els qui pocs anys enrere criticaven la Generalitat perquè hi esmerçava milers de milions de pessetes en la millora de la xarxa de carreteres com si fossin diners llençats a uns sacs sense fons, ara han d'emmurdrir.

Els qui estimen el Pirineu ens n'alegrem de tot plegat, perquè no n'hi ha prou que un país sigui bell, cal que els seus fills s'hi sentin de gust.

No vull ni tan sols insinuar que s'hi lliguin els gossos amb llonganisses. Només afirmo que, com a la resta del país, el Pirineu progressa i ho fa per a bé, i que aquest progrés entra pels ulls. Aquesta és una gran notícia, que convé divulgar perquè potser jo sóc un "rara avis", però em tinc per professional del periodisme per qui les notícies bones són unes bones notícies. I no faig un joc fàcil amb els mots.

■ Antoni Plaja i Mateu

FETS I CRITERIS

Els creients i la pau

La Jornada mundial de la pau fou idea del papa Pau VI, ara fa 25 anys, no pas com una iniciativa fugissera, sinó com un fet estable que s'havia d'inscriure cada any en el calendari.

Explicava el mateix Pau VI que l'Església catòlica "llançava la idea" i confiava que tots els veritables amics de la pau s'ho prendrien com a cosa seva.

En aquest mateix sentit Joan Pau II ha continuat publicant un missatge per la pau el primer dia de cada any. Aquesta vegada el tema és "Creients units en la construcció de la pau". La intenció del Papa no és pas fer un balanç ni un judici, sinó que és més aviat una invitació a treballar per la pau tot oferint una visió ètico-religiosa vàlida per a tots els qui creuen en Déu i també per a tots els homes de bona voluntat.

La història de la humanitat demostra que la pau és una realitat fràgil. El nostre segle està marcat pel flagell de la guerra i per una repetida trencadissa de la pau entre els pobles. A més de la guerra del Golf pèrsic, de primers d'any, ara tenim la trista i dolorosa tragèdia que viu Iugoslàvia, amb la lluita fratricida entre Sèrbia i Croàcia.

El Papa fa una afirmació central: "l'aspiració a la pau és inherent a la naturalesa humana i es troba en les diverses religions". Una vida religiosa viscuda amb autenticitat ha de produir fruits de pau i de fraternitat.

La trobada especial de pregària per la pau, celebrada a Assís, el 27 d'octubre de 1986, fou un testimoniatge del molt que poden fer i han de fer els creients a favor de la pau.

La pregària ens impulsa a la unió amb Déu i ens ajuda a establir relacions de respecte, de comprensió i d'estima amb tothom. Els creients hem de ser constructors de pau principalment amb l'exemple personal de la nostra rectitud interior, amb la realització de gestos de comprensió i de perdó que tenen una influència pacificadora entre les persones del propi ambient i de la pròpia comunitat religiosa i civil.

L'acció per la pau no pot oblidar les exigències de la justícia i les aspiracions legítimes de les persones i dels pobles, el dret a la vida, el dret a no ser discriminats, el dret als béns materials necessaris per viure i el dret al treball.

El Papa fa una referència especial al dret a la llibertat religiosa que és principi i fonament de la convivència pacífica. Res no és tan contrari, però, a la creença religiosa com les formes de fonamentalisme i de fanatisme que pretenen justificar les lluites i els conflictes amb els altres.

Aquest missatge és una exhortació particular a tots els cristians, és una crida a una major col·laboració ecumènica per al bé de la pau, vol ser també un examen seriós sobre la benaurança evangèlica: Felços els qui treballen per la pau, perquè seran anomenats fills de Déu (ef. Mt 5, 49).

■ † Ramon Torrella i Castante

Arquebisbe de Tarragona i Prímat

800
GALERIA

Carrer Barcelona 233 • 235
Tel. 676 82 00 • Fax 676 81 89
08620 Sant Vicenç dels Horts
BARCELONA

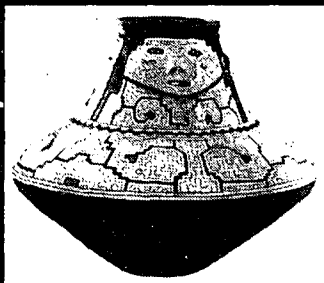
EXPOSICIÓ d'Escultura i Dibuix:

JOAN MAYNÉ I TORRAS

13 desembre - 2 febrer

Horari al públic: Dimecres, dijous i divendres de 17 a 20.30 h.
Dissabte: d'11 a 13.30 h. i de 17 a 20.30 h. Diumenge: d'11 a 14 h.

REGALI ARTESANIA... i SOLIDARITAT

us esperem a la nostra botiga!

intermon

Roger de Llúria, 15, 08010-BARCELONA. Tel. (93) 301 29 36

Una jornada de treball viscuda amb emoció

"Vida creixent", un moviment de gent gran plena de dinamisme

LLEIDA

Recentment s'ha celebrat a la nostra ciutat de Lleida, la VII Trobada Anual de "VIDA CREIXENT".

Fou una jornada en la qual la gent gran va poder viure-la, una vegada més, amb sana emoció, col·laborant, així mateix, amb la seva participació en tots els actes programats.

Tot havia estat preparat amb cura per la Comissió Diocesana i, l'alegria que reflectien els rostres dels assistents al final de la jornada va ser l'evident senyal que tot s'havia desenvolupat conforme al pla previst.

Els actes començaren puntualment a les 10 del matí. El President de la Comissió Diocesana, Guillermo Puertas, després de donar la benvinguda als presents, va invitar que s'unissin a les oracions preparatòries del matí, que foren seguides segons la pauta d'una dels fulls que formaven un petit "dossier" que varen rebre quan arribaren, que contenia instruccions i elements per als treballs en comú.

A continuació, el reverend José Pascual Benabarre, Consiliari Diocesà del Moviment de "VIDA CREIXENT", després d'agrair la nodrida assistència, "va posar a to" els presents mitjançant una meditació sobre el poder immens de l'oració, explicant detingudament el seu significat i el seu valor, així com l'orientació que tota pregària ha de tenir en últim terme, és la d'arribar a Déu a través de Jesucrist i per mediació de la seva Santíssima Mare, la Verge Maria.

També va parlar de la devoció als sants, posant-hi oportuns exemples amb la finalitat que no es desviés aquest saludable costum vers un corrent involuntari que ofusqués la primàcia del qui és

font de tot poder: la persona de Déu Pare.

Baix Urgell, una zona en plena expansió

A continuació, va tenir lloc la presentació de les representacions parroquials de la capital i poblacions de la província, en total, vint-i-una, la majoria procedents de l'arxiprestat del Baix Urgell, zona on actualment té major incidència "VIDA CREIXENT". Entre d'altres, hi havia, la presència d'algunes parròquies de la capital, així com de les localitats de les Borges, Castellans, Albagés, Artesa de Lleida, Juneda, Puiggros, Aitona, etc.

Cal assenyalar que la peculiaritat de "VIDA CREIXENT", té la seva especificitat com a Moviment apostòlic de l'Església, plasmada des del seu inici en el ja consagrat tríptic d' "AMISTAT, ESPIRITUALITAT I APOSTOLAT", com a fonament de la funció solidària d'uns Grups d'homes i dones que viuen la problemàtica de la tercera edat des del compromís cristià. Per això, en haver estat tractats els temes d' "Amistat" i "Apostolat" en anteriors trobades, aquesta vegada, el d' "Espiritualitat" fou desenvolupat pel diaca de la nostra diòcesi, mossèn Fermín Tomás, Animador i Coordinador dels Grups d'Apostolat i d'Oració, estretament vinculat a aquest Moviment per l'exercici del seu ministeri.

Aquest va començar amb un breu testimoni personal sobre el llarg camí recorregut de la seva vida apostòlica, aportant una sèrie de vivències que el dugueren a justificar la seva presència en aquest acte.

Partint del relat de l'Evangeli de Sant Joan que descriu el diàleg entre Jesús i Nicodem, va entrar plenament en el desenvolupament del tema de l'Espiritualitat. Recol-

zant-se en la sorprenent resposta del magistrat jueu davant l'afirmació de Jesús que havia de néixer de nou. — "Com pot un néixer essent vell?... El ponent, va justificar llavors als presents, perquè iniciava el seu tema amb aquesta deliciosa escena evangèlica, manifestant que aquest renèixer a la vida dels que ja són vells, és precisament la "bona nova" que "VIDA CREIXENT" ve a recordar, tant als que ja la coneixien com aquells que tardanament arribaven a descobrir-la.

Disposar d'un adequat aliment espiritual

Després de centrar l'Espiritualitat de "VIDA CREIXENT" com aquell conjunt d'elements pràctics orientats a una capacitat d'indole religiosa i doctrinal, va continuar dient que, a més a més, es requereix disposar d'un adequat aliment espiritual, concretant-lo des de l'oració, a la participació activa en la Sagrada Litúrgia, la recepció de sagraments (principalment, els de la penitència i eucaristia); en l'escolta i assimilació de la Paraula de Déu i en l'exercici de les virtuts de la fe, l'esperança i la caritat. Tot això, vivint-lo amb una existència animada i moguda per l'Esperit de Déu.

També es va estendre en altres significatius aspectes de la vida espiritual, incidint en la importància de l'oració personal, per a un millor coneixement de Déu i reconeixement de Crist que invita, necessàriament, a un íntim tracte amb el Senyor. A continuació va aclarir alguns dels més freqüents prejudicis que alguns encara tenen quan diuen que "no senten res" quan resen, o que es distreuen o "no saben què dir a Déu"... la qual cosa va ser acollida amb gran atenció.

També va fer una assenyada reflexió sobre el Pàrenostre i va animar els presents que resessin pausadament, aprofundint en el sentit de cada paraula i anessin meditant l'oració que ens va ensenyar el mateix Jesucrist.

En finalitzar la seva intervenció, Fermín Tomás va tenir un emocionat record per a José Olomí, d'Artesa de Lleida, pioner i principal impulsor d'uns grups que foren a Lleida la llavor del Moviment de "VIDA CREIXENT". Preciament a causa del seu estat de salut, no va ser possible de ser present en aquesta trobada. Un perllongat aplaudiment va demostrar l'estima i la solidaritat dels presents amb l'apòstol dels malalts, que fou i continua essent el bon Olomí.

Les opinions dels grups

El Sr. Bisbe, va tenir temps d'escoltar les opinions dels deu grups en els quals es dividiren els assistents per posar en comú les respostes a unes preguntes con-

cretes que els formularen per escrit, en relació al tema desenvolupat. El Prelat va mostrar la seva satisfacció per les intervencions dels portaveus. La Santa Missa, va posar un colofó a la jornada del matí. Va celebrar el Sr. Bisbe, actuant com a concelebrants mossèn Benabarre i mossèn Sanmartí, juntament amb el diaca, Fermín Tomás.

El Bisbe fou calorosament acompanyat i a continuació els assistents es reuniren en un dinar de fraternitat en el mateix Col·legi Episcopal, finalitzant els actes amb una relaxada sobretaula amb diverses intervencions personals que feren gala de les seves bones dots com a recitadors, cantors o animadors.

El cant de l'himne de "VIDA CREIXENT" va posar punt final a la jornada en la qual va regnar sempre la fraternitat i l'alegria que es en tots els actes de "VIDA CREIXENT".

■ V.C.

Les parròquies del Montseny inviten els pares a reflexionar sobre el sentit de les primeres comunions

GIRONA.— La dotzena de parròquies que integren l'arxiprestat del Montseny han editat un fulletó sobre la festa de les primeres comunions amb la intenció d'ajudar especialment els pares a reflexionar sobre aquest tema. Els responsables de les parròquies adverteixen que el fulletó respon al contingut dels escrits del senyor bisbe de Girona i altres escrits orientatius que han arribat del bis-

bat i volen que serveixi per "ençar un camí de fe que s'acosti més a l'Evangeli".

Els sacerdots inviten els pares i familiars dels infants que es preparen per rebre l'Eucaristia que es preguntin quin sentit pot tenir aquesta cerimònia per aquells que habitualment no participen en la celebració de la missa dominical i "si ja n'hi ha prou dient que ja tenim fe". Igualment, els convida a preguntar-se si "és coherent tenir fe i no participar en l'Eucaristia els diumenges".

Pel que fa a la catequesi prèvia a la Comunió els sacerdots del Montseny afirmen que "quan el que s'anuncia en la catequesi no troba un ressò en la pròpia família, l'infant perd un punt de referència fonamental i es troba desorientat". I pel que fa a la mateixa cerimònia, diuen: "No volem prestar-nos a celebracions individuals de la Primera Comunió; Manifestem el nostre desacord amb tota la gamma de vestits anomenats de Primera Comunió i us recomanem que els vestits siguin normals, com els que es porten en un dia de festa. Finalment ens mostrem disconformes amb l'ús de fotografies i demanem a tots els fotògrafs summa discreció i poder parlar amb cadascun d'ells abans de començar la celebració".

■ M. Caballé

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 500 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

"En les meves oracions demano al Senyor que els mantingui en la tasca tan formosa que realitzen al servei de l'Evangeli arreu del món." **Fra Juan José Aristi . BOLÍVIA**

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRI;

P. LLUIS M. OLIVERAS MISSION CATHOLIQUE D. BOSCO BP 29 KORHOGO COSTA D'IVORI.....	19.890 Ptes.
MONTSERRAT TRIBO PLANES AVD. CASTRO BARROS, 650 5000 ARGENTINA.....	19.890 Ptes.
M. ROSA PASTORET CASILLA 188. SANTIAGO 13 SAN MIGUEL CHILE.....	19.890 Ptes.
P. XAVIER PERNA 1153 ALEXANDRE DE SEVE QUEBEC - H2L2T7 MONTREAL CANADA.....	19.890 Ptes.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i cognoms.....
 Direcció.....Tel.....
 Població.....D.P.....Província.....
 subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner.....
 (nom i cognoms)
 L'import el faré efectiu mitjançant:
☐ taló que adjunto ☐ gir postal
☐ domiciliació segons l'adjunta autorització:
 Domiciliació: Banc / Caixa.....
 Sucursal n°.....
 N° compte corrent.....
 Població.....Província.....
 Prego al Banc / Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
 Població.....Data.....
 Signatura.....
 "CATALUNYA CRISTIANA" c/. València, 244, 2º. - 08007 Barcelona - Tel.: 215 27 39

Jornades Interdisciplinars sobre les Dimensions Inèdites del Voluntariat

"Els voluntaris donen una resposta"

BARCELONA

Coincidint amb la celebració per cinquena vegada consecutiva del Dia Internacional del Voluntari, es varen celebrar a la Ciutat Comtal les 12es. Jornades Interdisciplinars sobre les Dimensions Inèdites del Voluntariat. Organitzades per l'Àmbit d'Investigació i Difusió Maria Corral, les Jornades foren inaugurades pel Conseller

de Benestar Social, senyor Antoni Comas, al Saló "Torres García" del Palau de la Generalitat. En un breu parlament va dir que **"a Catalunya hi ha 24.000 associacions de voluntariat sense afany de lucre que comencen a donar una resposta perquè els equips no fan pujar la qualitat de vida del barri"**. Afegí, entre d'altres dades que **"al nostre país hi ha 7.000 infants maltractats, vells, i gent que**

necessita la solidaritat de tothom".

Mossèn Josep M. Fòrcada donà per inaugurades les Jornades que prosseguien els dies següents amb xerrades, reflexions i taules rodones sobre els aspectes del voluntariat relacionats amb el dret, la psicologia, l'economia, la solidaritat i els mitjans de comunicació social.

Mossèn Fòrcada, Director de les Jornades va dir a Catalunya Cristiana que **"al voluntariat cal donar-li continguts humans i que no té res a veure amb la capacitat econòmica del país"**. Destacà també que **"el 50% del voluntariat està en mans dels joves que creuen en la persona. La solidaritat l'hem d'entendre com tot germà, que és tot home, que pel fet d'existir, necessita ajuda"**.

Durant les Jornades es va presentar la Federació Catalana de Voluntariat Social, a càrrec del seu President, senyor Lluís Martí i Bosch. El Director General d'Acció Cívica de la Generalitat de Catalunya, senyor Francesc-Xavier Marimon i Sabaté, va cloure les Jornades després de ser presentades les Conclusions.

■ Joan d'Arquer

Traspàs de mossèn Joan Pelegrí

BARCELONA.—D'una manera sobtada morí a l'inici de l'advent, mossèn Joan Pelegrí que havia estat durant molts anys Professor de la Facultat de Filosofia en les especialitats d'Història de la Filosofia Antiga i Medieval. Així mateix, havia estat professor de Religió en una escola privada, Consiliari de matrimonis i joves, i Director Espiritual.

Degans, Vice-degans, professors i alumnes de les Facultats Eclesiàstica de Filosofia i de Teologia, el recordaren en una Eucaristia presidida pel Cardenal Narcís Jubany. En l'homilia, aquest va dir que mossèn Joan Pelegrí havia estat un **"home de fe, ciència i pau. Un home que es va fer estimar i que ocupava un lloc delicat i destacat a la Diòcesi, en tota una vida donada a l'Església. Com a home de fe i ciència cercava la unitat profunda del Pare, la unitat de la veritat, perquè també en l'home s'hi ha de trobar la veritat"**. Acabà dient: **"Nois: estudeu, mediteu, reflexioneu i pregueu. I seguim tots aquests pastors que ens han precedit en el camí de la fe i la humanitat. Hauran estat imperfectes però la misericòrdia de Déu és molt més gran"**.

El Pare Josep M. Coll, Degà de la Facultat, E. de Filosofia va recordar al final de l'Eucaristia la imatge evangèlica del gra de blat que dóna molt de fruit, i digué: **"que la vida, l'exemple i la tasca de mossèn Joan, donin molt de fruit"**.

■ J. A.

IMPROMPTU

Fi d'any

Com ha estat l'any que fineix? Com serà l'any que s'apropa? Alguns diran que això són preguntes sense sentit. Però l'error. Cal fer sempre un balanç i veurem que, malauradament, moltes vegades acusa un déficit...

Per què les coses no s'han presentat com volíem? Per què no hem aconseguit unes fites que ens havíem proposat? Potser és que no ens adonem que sempre estem exposats a una mena de fallida, perquè ens és molt fàcil malversar les nostres possibilitats. Potser hem tirat massa enllà, potser la nostra covardia no ens ha deixat avançar... Qui sap!

El fet és que ha passat un any curull d'esdeveniments. Alguns de sorprenents, per més que ens plagui dir que ja els vèiem venir... si és que el desig que esdevingués se'n pot dir "veure venir".

El més sensacional de tots, tanmateix, ha estat la mort de la tot poderosa URSS. Un gegant amb peus de fang. Un gegant que ens feia por. Un gegant que en algun moment de la nostra vida ens ha esgarrapat dolorosament. I el creiem ben fonamentat! No ha caigut pas per temporals vinguts de fora, sinó per debilitats interiors que, quan s'han fet evidents han provocat el gran capgirell, i ni l'ha pogut salvar una paròdia de cop d'Estat.

Desitjar que l'any que fineix hagi estat bo i que ho sigui l'any que comença, és el millor desig que puc formular pels meus amics i lectors. Amén.

■ Oriol Camps

CARTA DOMINICAL

No a la indiferència davant les tragèdies humanes

Hem estat testimonis d'imatges televisives que mostraven les conseqüències d'una guerra portada amb un odi especial. Em refereixo a la que pateixen alguns pobles de Iugoslàvia. Aquestes imatges, com tantes d'altres dels mitjans de comunicació, em fan pensar, un cop més, si els homes acabarem acostumant-nos a continuar menjant amb una total indiferència, mentre contemplem grans sofriments del nostre proïsme, i per què —a més a més d'informar-nos de les negativitats del nostre temps, que no es poden ocultar, però que tampoc no s'han de convertir en una obsessiva presentació del mal—, els mateixos mitjans no s'esforcen una mica més a oferir-nos imatges de tants heroïsmes i nobles sacrificis dels quals són empedrats els camins dels homes. Si la resposta és l'habitual que això no és cap notícia, la meua replicació és que es pot considerar una ofensa pensar que la major part dels homes frueixen amb les notícies de sofriments aliens o bé d'immoralitats.

Durant la nostra darrera Assemblea, i després de conèixer informacions de la guerra de Iugoslàvia, els bisbes vam fer una crida a favor de la pau. En aquesta declaració manifestàvem: "Unim la nostra veu a la del Papa i a la d'altres episcopats per deplorar els horrors de la guerra a Croàcia, que ha produït milers de morts i desenes de milers de ferits, juntament amb destruccions devastadores".

Els bisbes fèiem observar que "la víctima cruenta i principal d'aquesta conflagració és el poble croat i, en mesures diferents, els membres d'altres procedències ètniques i geogràfiques de la república iugoslava". Els bisbes espanyols experimentaven una angosta especial pels repetits fracassos dels acords de l'alto-el-foc; més encara, per l'acarnissament bèl·lic sobre ciutats i poblacions ocupades.

Quan es desencadena el que el Papa ha anomenat "la terrible espiral de l'odi fratricida", de la qual gairebé tots els pobles tenim exemples en la nostra història, els cristians hem de fer una doble tasca. Aquesta tasca cristiana comporta, en primer lloc, un esforç per a superar situacions d'injustícia, si n'hi ha. És una cosa sabuda que el respecte als drets de les persones i dels pobles constitueix el fonament més bo per a la pau.

A més a més d'aquesta tasca, se'ns imposa també una purificació de la memòria col·lectiva amb el fi de netejar-la d'odis i de rancors col·lectius, que sovint tenen un pòsit trist de segles. La força d'aquests ressentiments és tan gran que es comprèn el pessimisme dels qui, conscients del pes de la història, creuen i diuen que les coses no poden canviar. Però aquest judici, el cristià no el pot compartir. Perquè ell ha de creure en la possibilitat i la força del perdó en les relacions entre les persones i els pobles.

Em va impressionar, en aquest sentit, unes paraules de Joan Pau II. "A la fi d'aquest segle dramàtic adquireix una especial importància la pregunta de Pere pel que fa a les vegades que havia de perdonar. Perquè hem de perdonar sempre, recordant que nosaltres mateixos tenim necessitat de ser perdonats. Tenim necessitat molt més sovint de ser perdonats que no pas de perdonar".

■ † Ricard M.,
Arquebisbe de Barcelona

FINESTRAL DE LA CARITAT

Errors administratius que generen desprotecció en les persones

És incomprendible que els mecanismes fets per a ajudar el benestar dels ciutadans arribin a ser autèntics problemes afegits. Però és inadmissible que els errors administratius puguin deixar en la més absoluta desprotecció, durant mesos, una persona.

289.— Senyora sola amb greus problemes de salut. Per errors burocràtics li van retirar la pensió de malaltia. Fa cinc mesos que no cobra. Per a ajuda aliments, mentre arreglen l'error, 25.000 ptes.

290.— Matrimoni amb tres fills en edat escolar. Viuen en una barraca sense condicions. Per a ajudar-los en l'entrada d'un pis de lloguer urgeixen 126.000 ptes.

291.— Esposa abandonada. Té quatre fills a càrrec seu. Els seus ingressos són mínims. Per a ajuda aliments, 35.000 ptes.

292.— Senyora sola vaviure amb els seus pares fins que van morir. Té una malaltia que la incapacita per al treball. Se li tramita invalidesa i orfenesa. Per a ajuda aliments, 20.000 ptes.

293.— Matrimoni jove amb dos fills. Subsisteixen de la venda am-

bulant i de la recollida de cartrons. No tenen rentadora. Per a comprar-la necessiten 32.900 ptes.

294.— Mare de família amb dos fills. El marit està hospitalitzat. Tenen rebuts de llum pendants. Necessiten 16.444 ptes.

295.— Senyor sol. Ingressa 28.000 ptes. mensuals d'una pensió de malaltia. Necessita ajuda per a pagar el rebut d'aigua. Són 4.874 ptes.

296.— Viuda va atendre el seu fill malalt fins que va morir. Va endeutar-se i ara no pot pagar els deutes. Són 20.000 ptes.

297.— Mare sola. Té dos fills en edat escolar. Treballa en el servei domèstic. Per a deutes de llum, 12.222 ptes.

298.— Esposa separada. Té dos fills. El marit no contribueix. Ella fa hores en el servei domèstic. Un

dels fills necessita tractament d'ortodòncia. Li falten 30.000 ptes.

299.— Matrimoni amb tres fills. Dos d'ells són minusvàlids. El pare està a l'atur i sense subsidi. Deuen rebuts d'aigua. Són 12.580 ptes.

300.— Senyor sol de 59 anys. Cobra 24.850 ptes. mensuals d'una pensió d'invalidesa. Li urgeix ajuda per a aliments. Són 25.000 ptes.

1/25.— Esposa separada. Necessita tractament psiquiàtric per greu depressió. Té deutes que no pot pagar. Són 31.210 ptes.

2/25.— Mare sola amb dos fills en edat escolar. Un dels fills necessita una intervenció maxilo-facial que no cobreix la Seguretat Social. Sol·licita 55.000 ptes.

3/25.— Pare de família en atur. Ha esgotat el subsidi. Té tres fills en edat escolar. Per a ajuda de necessitats bàsiques, 35.000 ptes.

4/25.— Matrimoni amb quatre fills petits, el pare està a l'atur i sense subsidi. Tenen la llum tallada i deuen lloguer. Urgeixen 72.831 ptes.

Flavio Capucci, postulador general de la causa de beatificació del fundador de l'Opus Dei

Monsenyor Escrivá va renovar d'ànimes la confiança en

Josemaría Escrivá de Balaguer va traspasar a Roma el 26 de juny de 1975. La praxi establida que la introducció de la Causa no podia tenir lloc fins cinc anys després de la mort del Servent de Déu. La Causa del Fundador de l'Opus Dei fou introduïda el 19 de febrer de 1981, gairebé sis anys després de la seva mort. El proper 17 de maig, Josemaría Escrivá serà beatificat per Joan Pau II en una cerimònia que tindrà lloc al Vaticà. Parlem amb mossèn Flavio Capucci, prevere italià, que fou nomenat el 1981 Postulador General de la Causa.

—Com és que es va obrir tan de pressa aquesta Causa?

—La fama de santedat del Fundador de l'Opus Dei era patent: hi havia ja unes 6.000 cartes postals enviades a la Santa Seu per persones de més de cent països, la qual cosa demostrava l'interès amb què sectors amplis de la societat eclesial i civil esperaven l'obertura de la Causa. Hi havia, entre aquestes 6.000 peticions, les de 69 cardenals, 241 arquebisbes i 987 bisbes (més d'una tercera part de l'episcopat mundial), 41 superiors d'ordes religiosos, nombrosos caps d'Estat i de govern, personalitats del món de la cultura i de la ciència, i moltíssimes persones de condició social humil: un altíssim percentatge de les cartes era de persones que havien conegut personalment el Fundador de l'Opus Dei i donaven testimoni de la seva santedat de vida. A més, la Postulació va presentar dos volums de més de 800 pàgines amb altres testimonis personals.

—I sobre aquesta documentació que va presentar vostè, com a Postulador, què van dir al Vaticà?

—Doncs van dir, textualment, que era "realment inusitada la ri-

quesa dels testimonis que s'aporten, que van des dels de personalitats de la Jerarquia eclesiàstica —Papes, cardenals, bisbes— i de la societat civil, fins els testimonis d'un gran nombre de capellans, religiosos i laics de tots els continents". S'ha de tenir en compte que la Postulació va presentar també 1.500 narracions firmades de favors atribuïts a la intercessió de Mons. Escrivá, escollides d'unes 10.000, provinents de 40 països, que havien arribat en els tres primers anys des del seu traspàs. Són xifres que mostren l'extensió de la devoció privada del Servent de Déu, que després s'ha anat incrementant continuament fins a l'actualitat. Des d'aleshores, la Postulació ha preparat dos volums més, d'un total de 1.600 pàgines, amb les narracions signades d'uns altres 2.600 favors atribuïts a la seva intercessió, i són només una mostra: la devoció al Fundador de l'Opus Dei es troba difosa arreu del món, també en molts països on no hi és l'Opus Dei, i en tots els sectors de la societat.

—Quan va començar el procés?

—Es van instruir dos processos sobre la vida i les virtuts del Servent de Déu: l'un a Roma i l'altre a Madrid (aquest darrer per als testimonis de llengua espanyola o bé residents a Espanya). Tots dos van començar el mes de maig del 1981.

—I es van allargar gaire?

—Sis anys i mig. Hi va haver 980 sessions, amb 92 testimonis **de visu**: tots ells havien tractat personalment i al llarg d'un temps prolongat el Servent de Déu, i en un terç dels casos durant més de vint anys. D'aquests testimonis, 4 eren cardenals, 4 arquebisbes, 7 bisbes, 28 preveres i 5 religiosos. Els que no pertanyien a l'Opus Dei eren més del 50% dels testimonis, un percentatge molt superior al que exigeix la normativa vigent per tal d'assegurar la necessària neutralitat de l'aparat provatori: les normes es limiten a recomanar que una part notable dels testimonis siguin aliens a la institució a la qual pertanyia el Servent de Déu. Els tribunals van rebre també el testimoni d'onze ex-membres de l'Opus Dei.

—I, si es pot saber, hi havia entre els testimonis gent contrària a la beatificació?

—És clar. Des de la mateixa Postulació vam demanar que de-

claressin com a testimonis algunes persones manifestament contràries a la Causa, i vam incloure dins la documentació presentada les publicacions difamatòries contra Mons. Escrivá aparegudes fins aleshores. En aquest sentit, puc dir, com a curiositat, que hi ha hagut alguna persona que, gairebé un any després de la promulgació del decret sobre l'heroicitat de les virtuts, ha començat a fer una campanya de premsa i tot per no haver estat interrogat com a testimoni, deu anys després d'haver-se obert el procés. Amb el gran ressò que ha tingut aquesta Causa, sembla increïble que algú n'hagi romàs al marge i es presenti ara per tal de testificar. En qualsevol cas, també les objeccions d'aquests endarrerits no fan altra cosa que repetir vells clixés i llocs comuns ja desmentits en el procés. Totes les objeccions contingudes en els escrits desfavorables al Servent de Déu (articles, publicacions, entrevistes, cartes als Tribunals o a la Santa Seu, etc.) foren entregades als organismes competents, i la Congregació va introduir en els interrogatoris processals una desena de preguntes relatives a les qüestions suscitées pels autors d'aquests escrits. I totes les objeccions presentades contra el Venerable Josemaría Escrivá de Balaguer han quedat plenament resoltes.

—Ens pot explicar això de les preguntes i els interrogatoris?

—Eren 265 preguntes específiques sobre la vida del Servent de Déu o bé relatives a les seves virtuts heroiques (cal dir que normalment les preguntes d'aquests interrogatoris no superen les poques desenes). Les declaracions testificals sortides d'aquests interrogatoris es recopilen en 22 volums, amb prop d'11.000 pàgines escrites a un espai. Els documents presentats ocupen uns altres 11 volums gruixuts, i hi ha 5 volums més de documents extra-processals que es van fer servir en la part històrico-biogràfica. Els Consultors teòlegs van confirmar la seriositat amb què s'havia recopilat tot aquell material: "La rigorosa i detallada documentació de cada qüestió mínima i particular no deixa cap zona d'ombra, i el fet d'haver recollit algunes veus discordants confereix solidesa i credibilitat al conjunt de l'exposició", i "la convergència i la claredat dels testimonis sobre l'heroisme del Ser-

vent de Déu tenen un caire provatori que és definitiu".

—I de les obres escrites de Mons. Escrivá, què me'n diu? He sentit una frase humorística d'ell, segons la qual feia broma amb el seu cognom, explicant que es deia Escrivá i que, per això, escrivia molt...

—Els seus escrits, en efecte, sumen 13.000 pàgines, reunides en 71 volums. Els teòlegs van treure conclusions com aquestes: "Escrivá té la força dels clàssics: el tremp d'un Pare de l'Església", o bé: "Constitueixen un tresor preciós per a l'Església de Déu i poden comptar-se entre els més elevats i fecunds. I encara que la seva doctrina no s'hagués plasmat en la realitat eclesial de l'Opus Dei, té tanta força per si mateixa que es podria afirmar que ha obert una nova època en l'Església".

—Bé, i amb això ja n'hi havia prou, o encara faltaven més coses?

—No, a partir d'aleshores (estem a l'abril del 1987) es va preparar la "Positio super vita et virtutibus", és a dir, l'exposició sistemàtica de les proves. Aquesta "Positio" constava d'un total de 6.000 pàgines, de les quals n'hi havia 1.500 amb una biografia documentada, que fonamentava cada afirmació amb una

Sor Concepció Boullón després de la curació

El Fundador de l'Opus Dei durant u

atge

Opus Dei

r en milers Déu"

onfrontació rigorosa de les fonts, 1.000 més amb l'estudi crític sobre cadascuna de les virtuts cristianes. Aquesta "Positio", dirigida pel Relator nomenat per la Santa Seu, el dominic P. Ambros Eszer, va ser lliurada a la Congregació per les Causes dels Sants el mes de juny de 1988. El 19 de setembre de 1989 hi va haver el Congrés de Consultors, presidit pel Promotor General de la Fe, Mons. Antonio Riboldi, que es va pronunciar a favor de l'heroïtat de les virtuts cristianes del Servent de Déu. Després, els consultors es van haver de pronunciar sobre l'oportunitat de la causa, i concloueren que un pronunciament formal fet de seguida estava en sintonia perfecta amb el caràcter pastoral de la recent reforma de les Causes dels Sants, que vol incentivar els fidels a imitar l'exemple de figures "particularment actuals". I van afirmar que aquesta beatificació "és oportuna pel bé que comportarà per a l'Església el fet de proposar una figura com la del Servent de Déu, que ha difós dins l'Església un missatge de santedat enmig de les realitats quotidianes justament per les persones corrents. En una societat secularitzada com la nostra, des d'un punt de vista pastoral, el seu missatge sobre el valor del

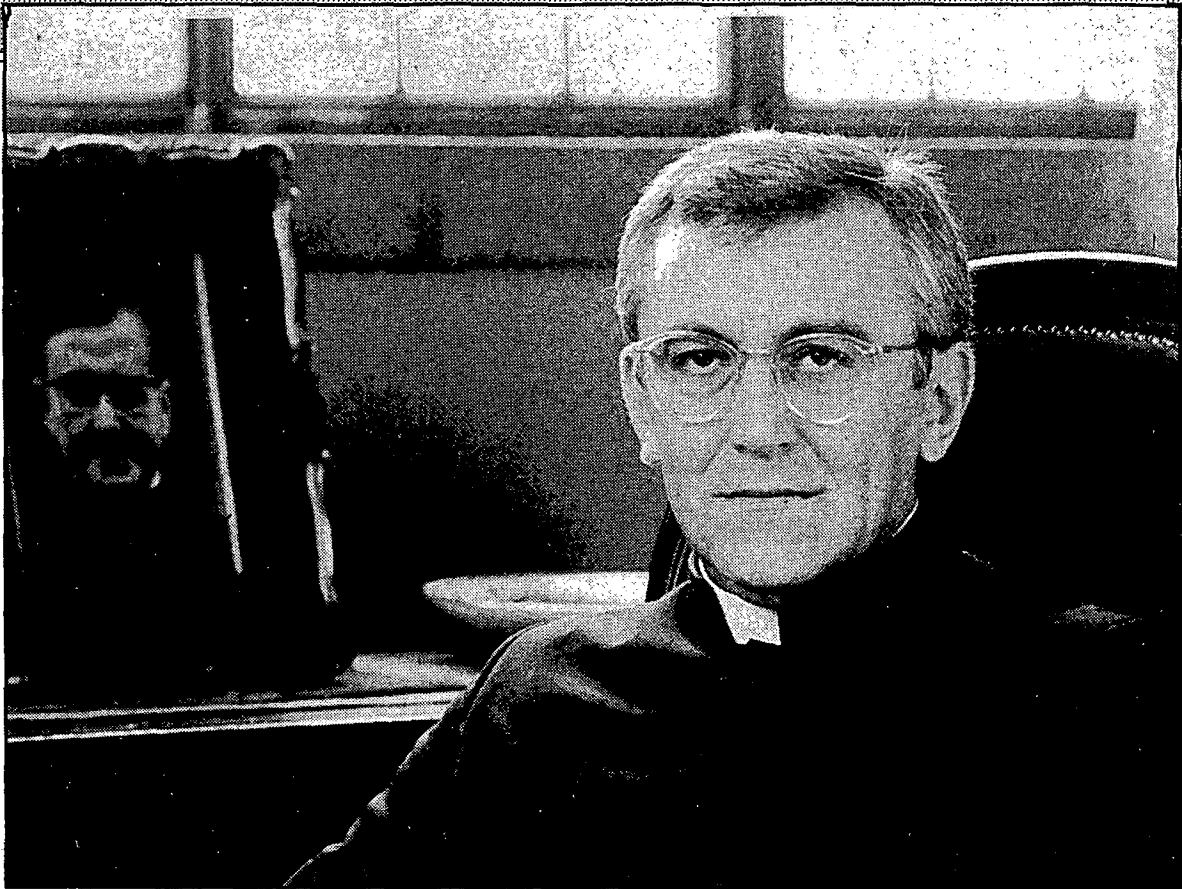
treball, camí de santedat quan es realitza unit a Crist, sembla no sols oportú, sinó necessari". Un altre paràgraf diu: "Mai no s'havia produït en aquest darrer segle una sintonia i un acord gairebé universal, tant des del punt de vista geogràfic com de les diverses cultures, com el que s'està produint a l'entorn del Servent de Déu Josemaría Escrivá, en aclamar-lo com un gran amic de Déu i un gran benefactor de la humanitat".

—**I així, suposo, va arribar el decret sobre l'heroïtat de les virtuts, el 9 d'abril de l'any passat.**

—Abans, però, la Congregació Ordinària de Cardenals i Bisbes, en la reunió celebrada el 20 de març de 1990, en la qual fou ponent el Cardenal Edouard Gagnon, es manifestà en el mateix sentit positiu. Consegüentment, i recollint aquest sentir unànim, el Sant Pare Joan Pau II promulgà el Decret sobre l'heroïtat de les virtuts, el 9 d'abril de 1990.

—**Com va ser rebuda la notícia, en general, arreu del món?**

—Va ser acollida amb un gran agraïment: es van celebrar Misses d'acció de gràcies als cinc continents, amb la participació de 15 cardenals, 140 prelatos —entre arquebisbes, bisbes i nuncis— i cen-

Flavio Capucci, Postulador General de la Causa

tenars de milers de fidels; a més, centenars de bisbes locals han manifestat per escrit la seva alegria per aquesta proclamació i la seva esperança que l'Església procedeixi a una prompta beatificació.

—**I aleshores, ja es podia fixar la data de la beatificació?**

—No, abans calia que s'examinés almenys un miracle. El procés sobre el miracle sempre s'instrueix amb perfecta concomitància temporal amb el fet miraculós, per tal d'evitar que el transcurs del temps faci malbé les proves. Tanmateix, la Congregació per a les Causes dels Sants no examina el fet miraculós fins després de la promulgació del Decret sobre l'heroïtat de les virtuts. El miracle escollit per a la beatificació del Venerable Josemaría Escrivá tingué lloc un any després del seu traspàs.

—**En què consistia el miracle?**

—Era una Carmelita de la Caritat de 70 anys que vivia al Convent

d'El Escorial, prop de Madrid. Quan es trobava a punt de morir, de sobte, una nit de juny de 1976, va quedar completament guarida: juntament amb uns tumors van desaparèixer totes les altres malalties que patia i va poder reprendre les seves activitats habituals, sense que li haguessin subministrat cap mena de tractament. Seguint el procediment habitual, el 1982 l'Arquebisbe de Madrid, el Cardenal Vicente Enrique y Tarancón, amb l'autorització de la Congregació, va instruir el corresponent procés canònic sobre el miracle. Un cop fet, es va enviar a la Congregació, on va romandre parat fins que es decretà l'heroïtat de les virtuts.

—**I en un sol any s'ha examinat i tot?**

—És justament un any el que solen durar aquests processos a la Santa Seu, si el fet prodigiós ha tingut lloc durant el desenvolupa-

ment del procés sobre les virtuts i es va examinar immediatament, però encara pot abreuçar-se més. En canvi, quan el miracle encara no ha tingut lloc, tot va més a poc a poc, i poden passar molts anys entre el decret de l'heroïtat de virtuts i el del miracle: és el que s'està esdevenint en algunes Causes de personalitats molt destacades de la història de l'Església. La pretesa "lentitud" d'aquestes i la "rapidesa" d'unes altres no indiquen una més gran o més petita eficiència de la Postulació, sinó que reflecteixen els inescrutables dissenys de Déu. El decret pontifici destaca la difusió amplíssima de la devoció al Servent de Déu: "desenes de milers de favors, espirituals i materials, alguns dels quals són manifestament extraordinaris".

—**Abans ha dit que van "escollir" un miracle. Que potser n'havia més?**

—Sí, la Postulació de l'Opus Dei ha recollit en dos volums la documentació de 20 curacions més atribuïdes al Fundador de l'Opus Dei, declarades "científicament inexplicables" per especialistes prestigiosos. A més, es conserven a la Postulació 75.000 relacions signades, procedents de tot el món, que expliquen favors obtinguts gràcies a la seva intercessió.

—**I vostè, per acabar, quina impressió personal té de Josemaría Escrivá?**

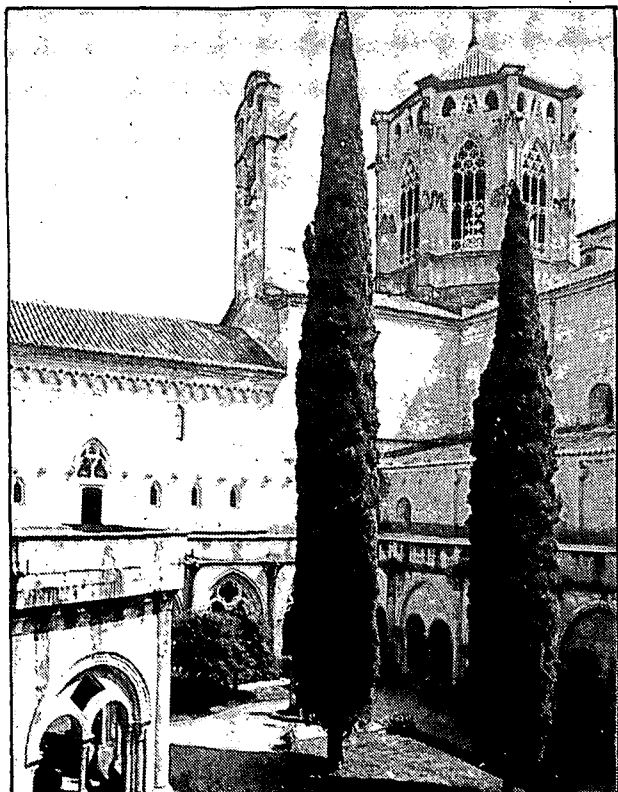
—Penso que, en definitiva, ens trobem amb una figura sacerdotal que renova en milers d'ànimes la confiança en la paternal misericòrdia de Déu, juntament amb el desig eficaç de servir l'Església. Un dels Consultors de la Santa Seu ho deia així: "en considerar aquesta fama de santedat, confirmada per signes quasi innombrables a tot arreu del món, hom descobreix que, a més d'aquesta gran figura de sant, l'Església compta amb un gran taumaturg, com en els temps més il·luminats de la seva història".

Testimonis sobre el fundador de l'Opus Dei

Un volum de 600 pàgines aplega testimonis sobre el Fundador de l'Opus Dei. Val la pena esmentar alguns dels darrers Pontífexs: **Joan XXIII**: "L'Obra posa davant els meus ulls horitzons infinits que no havia descobert". **Pau VI**: "En les seves paraules hem captat la vibració de l'esperit encès i generós de tota la Institució, nacuda en aquest temps nostre com a expressió forta de la perenne joventut de l'Església". **Joan Pau I**: "Escrivá de Balaguer amb l'Evangeli, digué contínuament: Crist no ens demana una mica de santedat, sinó molta santedat. Vol, tanmateix, que l'aconseguim, no amb accions extraordinàries, sinó a través de les accions corrents; és el mitjà de realitzar-les el que no ha de ser comú. Al carrer, a l'oficina, a la fàbrica, ens santifiquem, sempre que desenvolupem amb competència els nostres deures, per amor a Déu i amb alegria, de manera que el treball de cada dia no sigui la "tragèdia quotidiana" sinó gairebé el "somriure quotidià". **Joan Pau II**: "(...) expresso la meua sincera alegria per aquest feliç aniversari, que porta espontàniament a la memòria la inoblidable figura del fundador (de l'Opus Dei), Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer, el cor sacerdotal del qual vibrà amb gran zel per l'Església i, al mateix temps, per la Humanitat contemporània".

na trobada a la casa de recés Castellaudora (Barcelona) 21-XI-72

La UNESCO ha inclòs el monestir de Poblet entre els monuments considerats patrimoni de la Humanitat.

Aquest prevere ortodox besa la mesa d'un altar en una església destruïda.

Aquests cantaires d'Atlanta han fet niu a l'arbre de Nadal, per cantar les seves nades.

Val-d'Isère (Savoia) una de les localitats on tindran lloc algunes proves alpines dels J.O. d'hivern d'Albertville.

Barcelona té també la seva paradeta en aquest mercat de Tunísia.

La doctrina del reconeixement

Quàn de temps duraran les fronteres europees actuals? A més dels llibreters i els editors de mapes i atlas, els polítics són els més preocupats a resoldre aquesta qüestió.

Els últims anys, superada la guerra freda, els occidentals han reformat les seves institucions per anar acollint els antics enemics i estabilitzar el que ha estat un polvorí durant dècades.

Però els fets superen constantment les previsions. L'OTAN i la Comunitat Europea han obert els braços de la col·laboració als seus veïns de l'est, però la cara oriental del vell continent ha canviat radicalment, i no hi ha per on agafar-la. Les antigues estructures fan aigües. La gran dificultat dels occidentals per donar una ajuda d'urgència a l'antiga Unió Soviètica no és tant de tenir els diners sinó de trobar unes mans de confiança, una autoritat de qui refiar-se a l'hora de distribuir-los entre la població.

En aquest nou univers, vells pobles demanen el reconeixement dels occidentals. La doctrina d'aquests últims, fa només un any, era ben senzilla: no al canvi de fronteres.

Però els esdeveniments han anat, com passa sovint, molt més enllà de la voluntat política. Han nascut les repúbliques bàltiques, Iugoslàvia s'ha trencat, i la Unió Soviètica ha deixat d'existir.

Nous escenaris impensables fa uns mesos. I és

per això que la Comunitat Europea ha decidit de dotar-se d'un "manual del reconeixement". Són les condicions que haurà de complir un país per obtenir el seu reconeixement. Ben entès; un país del centre i de l'est d'Europa.

Primer, evidentment, la voluntat de ser reconegut. Però també haurà de demostrar el seu compromís amb els valors democràtics, el respecte als drets humans, a les minories nacionals i ètniques que eventualment hi hagi al seu territori, i garanties per pagar deutes anteriors. A més, part importantíssima per les antigues repúbliques soviètiques, un compromís de no proliferació de l'armament nuclear i de reducció de les forces convencionals.

A la llum d'aquesta doctrina del reconeixement, la Comunitat s'ha compromès a pronunciar-se, el dia 15 de gener, sobre les independències de Croàcia i Eslovènia. Es dona per fet el reconeixement. I després vindran les repúbliques eslaviques.

El mapa de l'Europa de l'any 2000 serà ben diferent. A l'est ha començat a fracassar el model d'estat sorgit de la Il·lustració francesa. De moment es considera que mentre hi hagi un plat calent a taula, a Occident no passarà res de tot això.

■ Jordi Roigé i Solé

Així fan el massapà "de suprema qualitat", les monges dominiques del convent de Jesús i Maria, de Toledo.

Les monges tenen fama d'espavilades; i ho són. Aquestes, de Dubrovnik (Croàcia), aprofiten un alto-el-foc, per fer provisió de llenya.

GENERALITAT DE CATALUNYA

gent

**QUE VA
ENDAVANT.**

Gent que va endavant i que vol anar endavant. Gent que va crear una indústria tot i comptar amb pocs recursos materials. Gent que va impulsar un gran moviment cultural. Gent que va mantenir l'esperit europeu en tot moment.

Gent que avui fa créixer el seu país més que la mitjana europea.

Gent que sap que el seu futur, el seu i el dels seus fills i néts, és a Catalunya.

Gent que va endavant, que vol anar endavant. Gent que sap que, per anar endavant, un país necessita la força de la seva gent.

**LA *gent* · ÉS LA FORÇA
DE CATALUNYA**

Els astres i l'astrofísica

*El cel parla de la glòria de Déu,
l'estelada anuncia el que han fet
les seves mans.*

(Salm 18)

28. A la recerca de la constitució de la Lluna

Quan el 20 de juliol de 1969 els astronautes Armstrong i Aldrin van posar el peu a la Lluna la primera cosa que van fer va ser aplegar algunes pedres de terra i guardar-les per assegurar-se que portarien mostres del sòl lunar a la base de Houston. Com que una de les qüestions més importants de l'astrofísica és escatir la constitució de tot el sistema solar, és de primera necessitat veure quina és la composició dels materials d'astres distints de la Terra, com és ara la Lluna, i analitzar-los per veure si demostren que tenen el mateix origen que els terrestres. Ja des dels començos de l'astronàutica la Lluna es presenta com el primer objectiu a conquerir.

El primer objecte terrestre arribat a la Lluna va ser el **Lunik 2** dels russos, que el 12 de setembre de 1959 es va estavellar en el mar de la Putrefacció a 3 km/s. Abans, però, ja havia informat d'una cosa: que la Lluna no té camp magnètic important. Poc més tard, el 4 d'octubre del mateix 1959, el **Lunik 3** obtenia les primeres fotos de l'hemisferi ocult. Els americans llançaren els **Ranger 8** i 9 el 17 de febrer i 22 de març de 1965, que es col·locaren en òrbita lunar i enviaren esplèndides fotografies de la superfície, en ordre a perfeccionar-ne els mapes. I un treball semblant van fer les sondes russes de la sèrie **Zond**, sobretot els **Zond 2** i 6, entre 1965 i 1970.

No va ser fàcil solucionar el problema d'aconseguir aterratges suaus a la Lluna. Com que no hi ha atmosfera, no és possible fer-ho amb ajuda de paracaigudes. Només hi ha un sistema: amb coets retropropulsors que compensin ben just la gravetat lunar. Els russos ho intentaren amb les sondes de la sèrie **Luna**, continuació dels Luniks, i hi fallaren quatre vegades seguides. Però la constància acabà premiada: El **Luna 9** feia el primer descendent suau el 31 de gener de

1966. Des del sòl transmet fotografies i dades de la Lluna durant tres dies.

Les vistes que ens envia mostren allò que dèiem la setmana passada: que el nombre de "cràters" augmenta quan en minva el diàmetre. Tot el sòl lunar apareix esquitxat de petits clots d'impacte, alguns com fets per agulles. Visió del que passa en un món sense atmosfera. A la Terra això és impossible perquè els petits meteorits que ho originen es desintegren tots a les capes altes de la nostra atmosfera.

Hi arriba l'home en persona

Els vols pilotats ens proporcionaran notícies encara més tangibles. El president Kennedy dels Estats Units va dir, després de l'èxit del vol en òrbita del soviètic Yuri Gagarin, el 24 de maig de 1961, que els americans farien arribar l'home a la Lluna abans del 1970. I així fou! El programa **Apollo** va ser portat amb gran competència. Però no sense sang: el gener de 1967 en unes proves de l'**Apollo 1** van morir els tres astronautes de la càpsula, **Virgil I. Grissom, Edward H. White** i **Roger Chaffee**. Els russos que no volien restar enrere també van tenir una baixa: **Vladimir Komarov**, que va morir l'abril següent en estavellar-se la **Sojuz I**, en què anava.

Però els americans amb molt poc retard continuaren el programa. I després de proves en òrbita terrestre, per fi, pels dies de Nadal

de 1968 ja es feia realitat el somni de Jules Verne: una nau de tres tripulants, l'**Apollo 8**, comandada per **Frank Borman**, va arribar a òrbita lunar i va fer deu vegades la volta a l'entorn de la Lluna: l'home ja ha vist amb els seus propis ulls la cara oculta del nostre satèl·lit i ha tornat a la Terra!

Però no s'acabà aquí la cosa. El 16 de juliol sortia l'**Apollo 11** que havia de superar aquell somni: caminar sobre la Lluna. Els protagonistes serien **Neil A. Armstrong, Edwin E. Aldrin** i **Michael Collins**. Després de conseguir que l'astronau es convertís en un satèl·lit de la Lluna, se'n va haver de desprendre el mòdul lunar ("Eagle" en deien, àguila) de 15 tones amb Armstrong i Aldrin de passatgers, mentre Collins restava al mòdul de comandament (el Columbia) en òrbita. L'aterratge suau, gràcies a un precís control dels coets retropropulsors, es féu sense dificultat, i tocaren la Lluna a les 20 h, 17 m i 40 s del dia 20, i a les 2 h 56 m del dia següent Armstrong petjà el sòl lunar ("Un petit pas per a l'home, digué, un gran pas per a la humanitat"), seguit poc després per Aldrin. Els dos astronautes, després d'aplegar algunes pedres, van prendre fotografies i, un cop instal·lada la bandera i una plaça commemorativa, van dedicar-se a la instal·lació de l'estació ALSEP, formada per un conjunt d'aparells units i interrelacionats: un detector de ionosfera i atmosfera, un espectròmetre de vent solar, un sismòmetre, un magnetòmetre, i una emissora,

totalmentat per un generador nuclear. Aquest conjunt va funcionar fins el 1977. Després passejaren un xic per aquell indret, que era prop de la "riba" del mar de la Tranquil·litat, van treure més fotografies i van agafar més pedres (fins a un total de 21,9 kg), i a les 18 h 54 m d'aquell històric 21 de juliol de 1969 ja eren dins de l'Eagle engegant els motors que els farien remuntar el vol cap al Columbia on els esperava Collins. La plataforma de llançament de l'Eagle va ser la mateixa base portadora del motor de descens que van abandonar a la Lluna. I un cop aconseguida la cita amb el mòdul de comandament també es van desprendre del mòdul lunar. Tot es va complir segons el pla previst. I al cap de 9 dies ja eren de tornada.

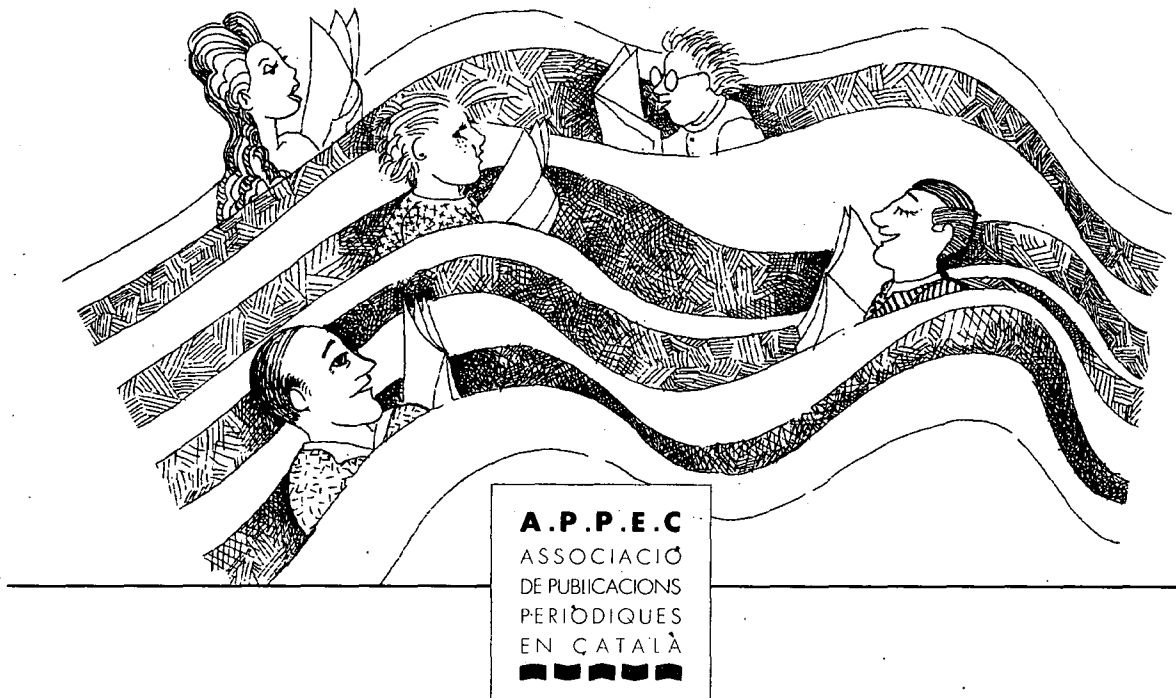
L'èxit obtingut animà la NASA a portar a cap sis viatges més. L'**Apollo 12**, que va descendir a l'oceà de les Tempestes va tenir un èxit semblant. Però l'**Apollo 13** patí una avaria que l'impedí baixar a la Lluna. Van tornar els tres tripulants il·lesos, això sí, però sense haver complert l'objectiu. Les altres quatre expedicions ja no van tenir cap entrebanc. Les tres últimes exploraren la Lluna amb un vehicle. La darrera, l'**Apollo 17**, tingué un científic de membre de la tripulació. Va sortir de la terra el 7 de desembre de 1972 i no va tornar-hi fins el 19. Tres dies sencers es van passar sobre la Lluna. Amb el vehicle lunar van recórrer més de 36 km i van portar 110 kg de mostres del sòl. Va ser el final gloriós de tot el programa.

I quins coneixements de la constitució de la Lluna ens han proporcionat aquests viatges? Els resumirem la setmana que ve.

■ **Francesc Nicolau**

Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

TOT ALLÒ QUE US INTERESSA

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ES TROBA A LES REVISTES EN CATALÀ

AURIGA • L'AVENÇ • BOOM-REVISTA JOVE • CAMACUC • CATALUNYA BÀSQUET • CATALUNYA CRISTIANA • CAVALL FORT • CIÈNCIA • EL CORREU DE LA UNESCO DE LA HISTORIETA • DEBAT NACIONALISTA • DOCUMENTS D'ESGLÉSIA • ESCOLA CATALANA • ESTRIS • FOC NOU • GUIX • INFÀNCIA • INFORMACIONS UNESCO-NACIONS UNIDES • LLETRA DE CANVI • NOUS HORIZONS • PERSPECTIVA ESCOLAR • PRESENCIA EVANGÈLICA • QUADERNS DE PASTORAL • REVISTA DE CATALUNYA • REVISTA MUSICAL CATALANA • SERRA D'OR • STICK • EL TEMPS • LA TERRA • TRETZEVENTS • EL TRIANGLE • XARXA

En el Nord del Camerun, amb mossèn Jordi Mas (I)

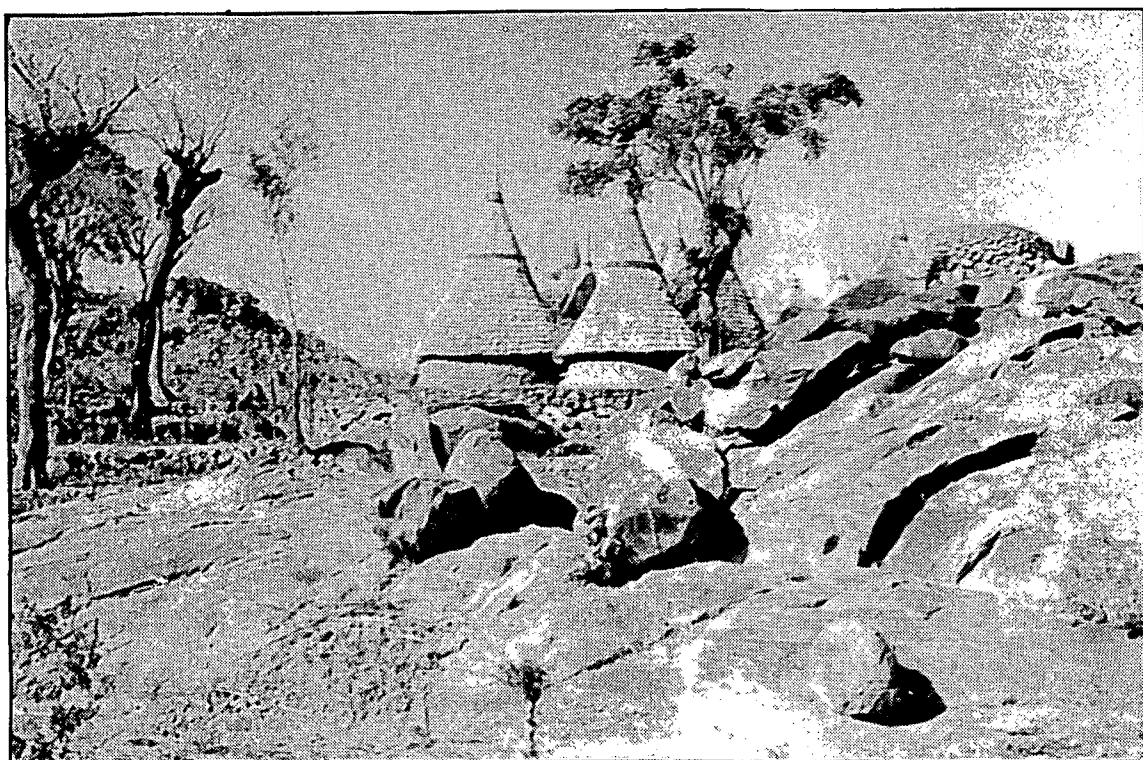
En la llista de missioners de Barcelona que duia amb mi, hi havia un nom amb especial subratllat que havia de visitar-lo com més aviat possible: el de mossèn Jordi Mas. Per ser l'únic sacerdot diocesà que allí treballava des de feia més de trenta anys. Si cap a l'any 1970 eren una dotzena, ara només hi quedava ell com a "fidei donum". Amb aquestes paraules llatines que encapçalen una encíclia de Pius XII es designen els sacerdots diocesans cedits per un bisbe temporalment a un altre que està mancat de clergat. El període acostuma a ser de cinc anys renovables. Es tracta d'ajudar així zones de missió, sense desarrelar-se de la pròpia diòcesi que només t'hi envia per una temporada.

Mossèn Jordi Mas, nascut a la Garriga, fou un dels primers de Barcelona a anar ja el 1961 a ajudar el bisbe Tomàs Mongo de la diòcesi de Duala. Pocs anys després, quan el grup "d'Agermanament" havia crescut, va decidir acompanyar un sacerdot nadiu, Baba Simon Mpeke, a fundar missió en la zona més pobre i marginada del Camerun, en el Nord, a Tokombere.

A Maroua, capital del Camerun Nord

De Yaounde al Nord hi ha més de 1.200 kms. És molt difícil un altre mitjà de transport i com que tenia pressa, vaig decidir fer el viatge amb avió amb la companyia nacional "Cameroun Airlines". A través de les Procures vaig enviar un missatge per si algú contactava amb mossèn Jordi comunicant dia i hora de la meua arribada a l'aeroport de Maroua. Tingueu present que encara que ell disposa de tres apartats postals en diferents llocs, hi ha més de 200 kms de l'una a l'altra, i que ell es mou en una parròquia que té més de 400 kms² (!), atenent cinc nuclis de població. Localitzar-lo per telèfon, no podia fer-ho... i en canvi així que vaig aterrar, ja m'esperava amb les ganes del qui necessita contactar amb la seva pròpia terra i gent, dels quals viu tant allunyat, i amb l'ànim hospitalari de l'ambient musulmà en el qual es mou des de fa molt de temps.

Ens traslladem ràpidament a la Procura de Maroua, on arribem quan ja havien començat a sopar. Dues àmplies taules eren compartides pel bisbe d'allí monsenyor Jacques de Bernon, oblat de Maria, francès (avui l'únic no-africà en aquella nació) i per

Pels voltants de Mokolo, viu la tribu mafa, una de les més tradicionalistes

alguns dels seus sacerdots, monges, i cooperants. Però aquells dies tenien un il·lustre visitant. Aquest no era jo, sinó un altre espanyol: monsenyor Santos Abril, nunci del Papa al Camerun fa una mica més d'un any que visitava per primera vegada aquelles diòcesis del nord. He de reconèixer que en coincidir amb ell em va comportar grans avantatges. No solament pel seu bon tracte que havia tingut amb mi, sino allò que gràcies a ell vaig rebre de terceres persones. Sempre recordaré que el dia 16 de gener del 1991 mentre romania en aquell lloc tan remot, fou el bisbe de Bernon qui em va comunicar durant la Missa que havia esclatat la guerra en el Golf Pèrsic, i després el nunci Abril em va dir que mentre contemplàvem elefants i jirafes en la reserva de Waza que el vicepresident del Govern espanyol D. Alfonso Guerra acabava de dimitir.

Seguint els passos de Baba Simon

Però deixem a les altes autoritats eclesiàstiques. Mentre ells feien la seva visita pastoral, mossèn Jordi em va acompanyar a Tokombere, missió en la qual havia treballat durant vint anys junt amb el carismàtic Baba Simón. Allí anaren amb el propòsit de guanyar-se les tribus de les muntanyes que els musulmans del pla no havien aconseguit convertir. Aquests els anomenaven "kidis", o "pagans" en to despectiu per no ser seguidors d'Alà, però els missioners constataren de seguida que aquella bona gent tenien les seves

creences i els seus ritus animistes.

¡Amb quina emoció continguda m'explicava Jordi com havien aixecat tot allò del no-res! La gran església en forma d'era sagrada, el solitari dispensari, la maternitat on vaig tenir la sort de presenciar un part, les escoles... Si fa 25 anys aquella gent anaven totalment nus i eren menyspreats pels del seu voltant, avui han progressat i s'han assimilat als del sud en gran part gràcies als missioners. Y encara que les estadístiques oficials per en ser en mans de les autoritats, que allí són acèrrims musulmans, els ignoren, avui en el nord hi ha

també molta població cristiana.

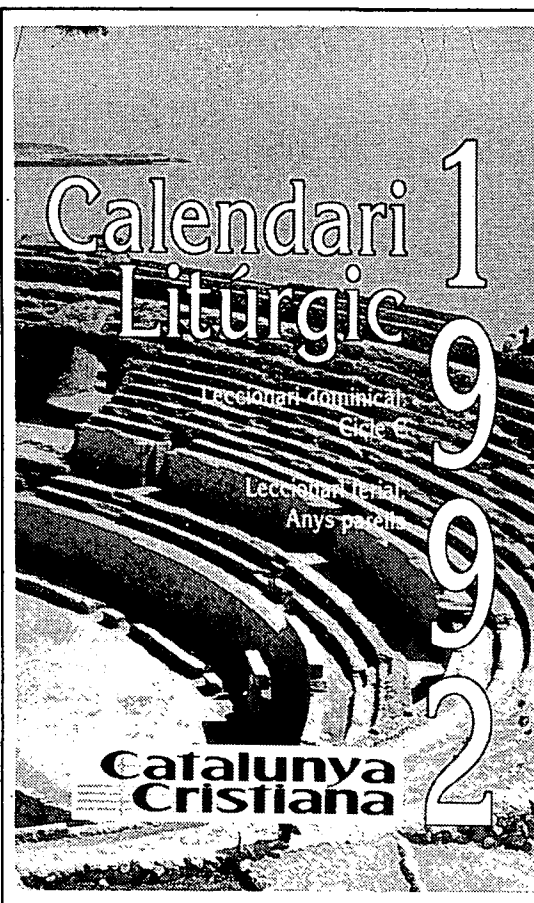
Mossèn Jordi em va presentar N'Glissa, el gran sacerdot de les muntanyes, a qui vam trobar per casualitat. Ara és cec, ens va confessar que ja no vivia al cim, sinó en un poblat de l'aiguavessant, encara que tenia "La pedra dels sacrificis" (= l'altar) allà dalt. Mossèn Jordi em va explicar que havia passat uns dies de recés amb ell, per conèixer la seva espiritualitat. En una ocasió li va preguntar: "¿A vostè, Déu li parla?", a la qual cosa N'Glissa molt seriós li va contestar: "Si tu callessis i sabessis escoltar, també sentiries la seva

veu". Déu està en el silenci". També l'havia invitat per correspondre a la seva hospitalitat a assistir a la Missa de Nadal. En finalitzar mossèn Jordi li va preguntar: "¿Què li ha semblat?", i el sacerdot de les muntanyes li va contestar enfadat: "els cants i les danses molt boniques, les oracions formoses... però tots heu menjat del sacrifici i a mi, el vostre invitat, no me n'he donat!". I se'n va anar enutjat. ¿Com explicar-li que el Pa de l'Eucaristia queda reservat per als iniciats? Això per a ell fou una gran descortesia.

Arribem al migdia, sota un sol aclaparador, a una missió-escola en construcció regentada per Religioses de Lestonanc vingudes del Zaire. Dues eren zairenyes, però les altres dues eren espanyoles: Concha Moracho, de Tudela i Mª Jesús Lindo, de Valladolid. ¡Decidiren invitar-nos a compartir el seu exquisit menjar!

Diversos departaments en forma de bukarú (així anomenen a la típica cabana circular amb sostre cònic) formen la nova missió que duu el nom de Baba Simon. En marxar nosaltres començaven a arribar els adolescents. De 90 alumnes, aquesta era l'estadística pel que fa a la seva religió: 15 musulmans, 15 catòlics, 3 protestants i 57 "animistes". ¡Ens queden moltes coses per fer!

■ Ignasi Marquès
Centre d'Acollida Africans
"Sant Pau" - Mataró

Adquiriu el
CALENDARI LITÚRGIC 1992
de les Diòcesis Catalanes

Preparat per Mn. Josep Urdeix,
del Centre de Pastoral Litúrgica
de Barcelona

LECTURES BÍBLIQUES • INTENCIONS DE PREGÀRIA
I ELEMENTS DE REFLEXIÓ SOBRE LA NOBLE
EXERCITACIÓ DEL CRISTIÀ

El trobareu a llibreries religioses o bé a:
La Formiga d'Or, Av. Portal de l'Àngel, 5
Amics de Catalunya Cristiana, tel. 301 37 18
Pl. Urquinaona, 11, 3r. 3a. A - 08010 Barcelona

Petició de 84 entitats i associacions d'aficionats a l'art de construir pessebres nadalencs

Reclamen la creació del museu del pessebre català

Un total de 84 entitats i associacions d'aficionats a l'art de construir pessebres nadalencs reclamen la creació d'un Museu del Pessebre per conservar el patrimoni relacionat amb el pessebrisme català i mantenir viva aquesta tradició a Catalunya.

El projecte de creació d'aquest museu està en fase d'estudi a la Generalitat, segons explicà el president de l'Associació de Pessebristes de Mataró i ex-president de la Federació Catalana de Pessebristes, Josep Mola.

El projecte impulsat per la Federació pretén ubicar el museu, que també vol ser un centre divulgador dels pessebres, en una masia de Sant Vicenç de Montalt, que ja ha estat cedida per aquest fi per l'ajuntament d'aquesta localitat.

Segons Mola, "el pessebrisme està travessant un bon moment però és necessari preservar el seu futur, tasca que veuria facilitada amb la posada en marxa del museu".

La base principal del Museu del Pessebre Català seran els diorames antics i moderns utilitzats pels pessebristes catalans per escenificar els pessebres i que habitualment es destrueixen una vegada acabat el període nadalenc.

Una altra secció del museu estarà dedicada a mostrar figures i una tercera albergarà la documentació d'arxiu de totes les entitats pessebristes catalanes.

La tradició pessebrista catalana és una de les més antigues d'Europa, encara que la representació més antiga del naixement de Jesús es conserva a Santa Maria la Major de Roma i és obra d'Arnolfo di Cambio.

Fou precisament a Barcelona on se celebrà, el 1952, el primer Congrés Pessebrista Internacional que serví per fundar la Universalis Foederatio Praesepistica, que aglutina totes les entitats pessebristes del món.

Segons l'especialista en pesse-

El pessebrisme està travessant un bon moment però cal preservar el seu futur

bres, Josep Maria Garrut, que recorda que la paraula pessebrisme va aparèixer escrita per primera vegada en el Diari de Barcelona el 1805, l'acceptació massiva del pessebre contemporani es deu en gran part a la utilització del guix d'escultor.

Un català, Antoni Moliné, fou el primer a utilitzar el guix en els seus diorames el 1912, el que ha originat que aquesta tècnica, la més utilitzada arreu del món, s'anomeni Escola de Barcelona o Catalana.

Construir pessebres és una tradició popular antiga que en principi només es realitzava en les esglésies. Alguns historiadors situen l'inici d'aquesta tradició en les representacions litúrgiques de la Missa del Gall que féu Francesc d'Assís a Greccio (Itàlia) el 1223.

El pessebre sortí dels temples per fer-se en el palau de la noblesa i posteriorment, al final del segle XV, ja es féu popular la seva construcció en les llars més humils.

Conta la tradició catalana que la construcció del pessebre s'iniciava

el 25 de novembre, dia de Santa Caterina, i es desmuntava després del 2 de febrer.

La mateixa tradició col·loca el suro i la molsa entre els elements imprescindibles que han d'acompanyar a l'estable, les també imprescindibles figures de la Verge Maria, sant Josep, el nen Jesús, la vaca, la mula, els pastors, els reis, l'àngel anunciador i el pastor "caganer".

■ M.P.

Hi han participat prestigioses figures internacionals

Simposi Internacional d'Educació i Salut a Blanquerna

Amb un èxit d'assistents —130 inscrits— i un excel·lent nivell dels ponents, es va cloure el primer Simposi Internacional sobre Educació i Salut que ha organitzat la Fundació Blanquerna amb la participació de prestigioses figures internacionals del camp de la medicina i la pedagogia.

El director de la Formació Permanent de la Fundació Blanquerna Enric Masllorens, va assegurar trobar-se molt satisfet pel funcionament del Simposi, que en certa manera era un tempteig per emprendre en un futur més accions en aquest àmbit de l'Educació i la Salut, com podria ser la creació d'un postgrau.

Els comunicats dels ponents van ser d'un gran nivell i les discussions entre els membres de l'equip d'educadors i metges de la Generalitat amb els de l'àmbit municipal van servir, en aquest context, "per enriquir moltíssim les sessions", segons afirma Enric Masllorens.

Per la seva banda, el conseller de Sanitat, Xavier Trias, encarregat d'obrir el Simposi, va "agrair públicament als mestres i educadors la tasca que fan per la salut", un reconeixement, segons va dir, que no sempre fa explícit la societat, més avesada a relacionar tots els afers de la salut amb els metges.

Una figura inexistent

La Fundació Blanquerna ha volgut "escalfar l'ambient" en aquest àmbit de l'educació en la salut, diu l'Enric Masllorens, ja que "aquí la figura de l'educador en la salut és un concepte nou que no acaba de funcionar i no se li dona la importància que té". Així, el mestre que ha de parlar d'higiene o prevenció de malalties als nanos de l'escola sovint "acaba explicant que s'han de raspallar les dents i ja està", assegura aquest educador.

Aquesta manca de sensibilitat contrasta, tanmateix, amb la importància que als nous dissenys curriculars se li dona a aquesta assignatura a la carrera de mestre. Per començar a solucionar aquest desfasament s'ha celebrat aquest primer Simposi Internacional.

■ David Vidal i Castell

Conclusions del Congrés Internacional d'Educació Primària

La participació dels pares en el procés educador és fonamental

La participació dels pares en el procés educador és fonamental. Així es posa en relleu en les conclusions del primer Congrés Internacional d'Educació Primària, celebrat recentment.

Algunes de les conclusions d'aquest congrés són les següents:

—L'educació primària no és un mite ni una fantasia pedagògica. Investigacions científiques mostren que els infants tenen potencialitats immerses. L'expressió d'aquestes potencialitats depèn dels estímuls necessaris que cal oferir-los.

—L'objectiu de l'educació primària no és aconseguir que els infants aprenguin a llegir, o a explicar, o a parlar una llengua estrangera molt abans que en els temps admesos, sinó desenvolupar a través d'activitats estimulades les habilitats que li permetin el desplegament de la seva personalitat sencera.

—Afirma rotundament la necessitat de desenvolupar programes d'estimulació primària en la capacitat de desenvolupament potencial dels infants des del moment de la gestació, per afavorir el desenvolupament global de les potencialitats. La família i l'escola infantil han de tenir el suport

urgent perquè millorin els signes estimulants dels propis contextos culturals.

—És imprescindible la realització d'activitats de diagnòstic precoç per dissenyar adequadament programes d'intervenció primària, segons les possibilitats i potencialitat dels infants.

—Ha de potenciar-se la sensibilitat educativa vers la infància, de manera que els pares, els poders públics i la iniciativa privada dialoguin constantment i amb alt nivell de mútues exigències respecte els contextos estimulants que uns i altres ofereixen i accepten.

—La participació dels pares i les mares en el procés educador és fonamental. L'infant ha de sentir la continuïtat entre la llar i l'escola, que eviti sensacions de ruptura o d'abandonament.

—L'administració haurà de posar en marxa de manera urgent un pla de formació permanent que pugui desenvolupar-se a través dels diferents agents socials. Per això, l'administració i la iniciativa privada actuaran de forma creativa i responsable en l'oferta de mitjans i en la demanda de respostes coherents.

■ A.E.P.

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

Repertori d'himnes per a la celebració cantada de la Litúrgia de les Hores

Aquest nou llibre que tenim el goig d'oferir-vos conté els himnes del Diurnal i d'altres de nova creació, tots ells musicats de manera digna i lloable per coneguts autors musicals. Aquests himnes constitueixen un ampli i enriquit repertori per tots els temps litúrgics, per les celebracions solemnes o festives del santoral, així com per la litúrgia ferial.

De venda a les llibreries.

Format: 14x20 cms. 408 pàgines · Imprès a dues tintes.

Enquadernació Guallex, amb dues tintes.

P.V.P. (amb IVA): 2.350 ptes.

EDITORIAL REGINA, S. A.

Mallorca, 87 · 89 · 08029 Barcelona

LA SARDANA I LA DANSA

Certamen Ceret-Banyoles

La sardana "Elionor", de Vicenç Acuña, va obtenir el primer premi del Certamen Musical Ceret-Banyoles, que enguany ha convocat el Foment de la Sardana de la capital de l'Alt Vallespir i que es va cloure el passat mes de novembre. A més de la sardana guanyadora del premi del jurat, va atorgar-se també el Premi popular a la sardana "Cancell del Montseny", d'Albert Auleda. Ressenyaem, finalment, que la classificació definitiva d'aquesta darrera edició del Certamen Musical Ceret-Banyoles, d'acord amb el veredict del jurat, és com segueix: "Elionor", de Vicenç Acuña (primer premi); "Vilallonga de Ter", de Jaume Cristau (segon premi); "Cancell del Montseny", d'Albert Auleda (tercer premi i premi popular); "La Poca Curulla", de Tomàs Gil (quart premi); i "Encàrrec d'amor", de Fèlix Martínez i Comín (cinquè premi).

El compositor Josep M. Baiges ha mort.— Ha mort a Reus el compositor Josep M. Baiges i Jansà, autor de nombroses sardanes; entre les quals la més popular fou "En Peret Ganxet". Va néixer el mes d'octubre de 1924 a Riudoms i va desenvolupar, al llarg de la seva vida, una intensa activitat artística com a músic, poeta, dibuixant, pintor i decorador.

■ Josep Ventura

RACÓ DEL LLENGUATGE

Les parts del cos (18)

No tenir dos dits de front, assenyalar el gruix o l'amplada d'un través de dit, són maneres de dir ben populars i expressives. Com aquestes n'hi ha moltes més, com podreu comprovar.

A mi ningú no em pot assenyalar amb el dit perquè no sóc llarg de dits i si algú mou un dit per defensar-me, jo donaria un dit de la mà per agrair-li-ho.

Si li fico els dits a la Boca, em dirà que encara que li prenen la mercaderia dels dits va picar-se els dits en aquell negoci, i això que no es mamava el dit, ho tenia pel cap dels dits i semblava que aquella feina li anava com l'anell al dit.

Com que feia córrer els dits sovint li vaig haver de picar els dits, i li anava a omplir la cara de dits perquè és d'aquells que si li'n donen com el dit, se'n pren el braç; total, que li tinc el dit ficat a l'ull i, si vull, el puc tirar a terra amb un dit.

Aixecarem el dit per demanar que tornis a fer coques d'aquelles de llepar-se'n els dits, i no te'n veuràs als dits.

Quan ens asseiem, descansem tot el pes del cos en aquella part del cos que ja ha deixat de ser honestament l'esquena per prendre un altre nom un xic més vulgar: el cul. Fins les persones més refinades en el parlar, no refusen de fer servir aquest mot eminentment popular i no reculen, és a dir, no van cul enrera, davant d'expressions tan gràfiques

com semblar el cul d'en Jaumet o no tenir cul per seure. Púdica, se'l sol anomenar el darrera, però en la llengua del poble hi entra abundantment en nombroses maneres de dir.

Quan queda poc vi, només n'hi ha un cul de got. D'un carrer sense sortida se'n diu un cul de sac, i si aneu a Londres, veureu com alguns carrers tenen a la placa que n'anuncia el nom, la indicació entre parèntesis (cul-de-sac). Ho han tret del català, o és coincidència? D'un perdulari dominat per la beguda en diem un cul de taverna, i polser anirà a parar a un cul de presó. D'un cosit mal fet, les dones en diuen un cul de gallina. Les mares amenacen les criatures rebeques dient: et tocaré el cul! D'un adulador indigne tothom en diu un llepaculs. Quan dos són inseparablement amics, la gent diu que són cul i camisa, o encara pitjor, cul i merda. Aquestes són les frases més corrents, i tots sabem que podríem caure molt més avall.

PERLES ORTOGRÀFIQUES

En aquest temps de vacances he vist, a la porta d'un magatzem de papereria, el rètol: TANCAT PER LES TARDES. Els mots són catalans, però la manera de dir castellana. Ha de dir: TANCAT A LES TARDES.

■ Albert Pera

Amanida de cap d'any (sis persones)

400 gr. de gambes
1 meló
1 pot de barretes de cranc
1 magrana
3 ells de Tudelà

Salsa: 2 dl d'oli d'oliva

1 ou, sal, pebre, 2 c.s. de catxup
1 c.s. de mostassa, unes gotes de Tabasco

1 ragnet de salsa Perrins, 1 c.s. de conyac, 1 llimona

Per coure les gambes:

700 c.c. d'aigua,
1 ceba, 1 fulla de llorer, sal, pebre
en gra, julivert,
1 dl. de vi blanc sec

En una cassola poseu tots els ingredients per coure les gambes, bulliu-les 3 min., retireu-les i peleu-les.

Buideu el meló amb la cullereta de fer boletes. Talleu les barretes de cranc en rodanxes. Talleu la magrana i traieu amb cura els pinyols, retirant les pells blanques. Renteu els ells, retireu les puntes, partiu-los de dalt a baix, deixeu-los escórrer bé.

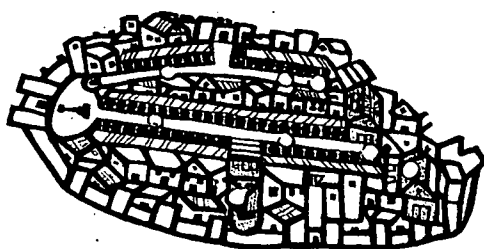
Prepareu la salsa, batent l'ou amb l'oli, una mica de suc de llimona, quan sigui ben emulsionada afegiu-hi el catxup, la mostassa, unes gotes de Tabasco, un ragnet

de salsa Perrins, el conyac, el pebre.

Presenteu l'amanida col·locant al voltant d'una plata els quarts de cabdells, entre els cabdells les rodanxes de barretes de cranc, en el centre les boletes de meló, alternant amb les gambes, repartir per damunt els grans de magrana tenint cura de la presentació. Regueu amb una mica de salsa per damunt i la resta serviu-la en salsera a part. Serviu-la freda.

■ Teresa Dachs

Jerusalem llibre de vida

Fundació
Catalunya
Cristiana

Pròximament, traduït del francès i editat per la Fundació Catalunya Cristiana, es posarà a la venda al públic, el llibre "Jerusalem, llibre de vida". No és cap exageració qualificar-lo d'un extraordinari llibre d'espiritualitat evangèlica —tot ell és un enfilall de cites bíbiques, evangèliques i patristiques— que, bo i donant a conèixer les idees-mare que inspiren la vida contemplativa i activa dels grups comunitaris de monjos i monges de Jerusalem, ubicats al cor de les ciutats i viles, assenyalen el camí a seguir per tots els cristians que vulguin viure generosament la seva fe i, ungida per l'Esperit, testimoniar-la i comunicar-la a les dones i homes del món d'avui, en el fons tan assedegat i famolenc de Déu.

■ **C.C.**

Paseo de la Castellana, 210 28046 Madrid Tfnos.: (91) 250 77 20 - 250 77 39 Fax (91) 259 02 30

televisió

Programació del 29 de desembre de 1991 al 4 de gener de 1992

TV
3

DIUMENGE, 29

09.15 Sardanes
09.30 Club super 3
12.30 Una caseta al camp (D)
12.55 La reina de casa (D)
13.25 Amor a primera vista
14.30 Telenotícies - El temps
15.10 Club super 3
15.35 Tarda de cine (D): «Flash Gordon»
17.40 El salt
18.30 Roseanne (D)
19.00 Magnum (D)
20.00 Gol a gol
20.30 Telenotícies - El temps
21.00 El Ral·li París Dakar
21.10 Els Grau
21.00 Resum informatiu de l'any
22.15 Dallas (D)
23.15 Gran estrena: «La joia de la corona»

00.05 Innocent o culpable (D)
00.30 **SIGNES DELS TEMPS**

ESPAIS FIXOS

DE DILLUNS A DIVENDRES:

12.30 A dalt i a baix (D)
14.00 T/N Comarques
14.30 Telenotícies - El temps
15.05 Bona cuina
20.15 Bona cuina
20.30 Telenotícies - El temps

21.05 Resum Ral·li París Dakar
21.15 Els Grau

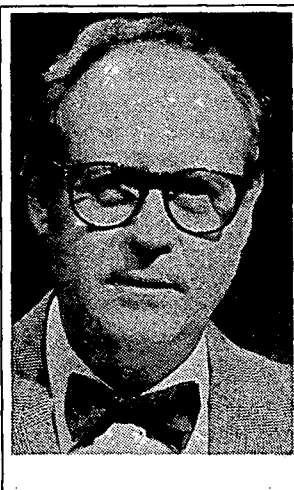
DILLUNS, 30

10.00 Club super 3
11.40 Això és massa
13.00 Riviera (D)
13.30 Cos a cos (D)
15.15 Gent del Barri (D)
15.50 Com a casa
16.45 Cagney i Lacey (D)
17.30 Club super 3
19.10 Katts i gos (D)
19.35 2/4 de Bachs
21.20 Betes i films
21.35 Pantalla(D): «Els professionals»
23.20 Telenotícies - Diners
23.50 Tot l'esport

DIMARTS, 31

10.00 Club super 3
11.30 Versió directa
13.00 Riviera (D)
13.30 Cos a cos (D)
15.15 Gent del Barri (D)
15.50 Com a casa
16.45 Cagney i Lacey (D)
17.30 Club super 3
19.10 Katts i gos (D)
19.35 2/4 de Bachs
21.20 Mr. Bean l'home dels

nassos
21.50 De cap al 92
22.50 Amor a primera vista
00.30 Cinema de mitjanit: «Bojos rematats»

DIMECRES, 1

10.00 Club super 3
11.30 Pel·lícula dibuixos: «David i la perla màgica»
13.00 Riviera (D)

13.30 Cos a cos (D)
15.15 Gent del Barri (D)
15.50 Pel·lícula tarda: «Jampec, el cavall blanc»
17.30 De cap al 92
18.30 Amor a primera vista
21.20 Cinema 3: «L'espia que em va estimar»
23.25 L'informatiu cinema (D)
23.55 Pel·lícula: «Barbablava»

DIJOUS, 2

10.00 Club super 3
13.00 Riviera (D)
13.30 Cos a cos (D)
15.15 Gent del Barri (D)
15.50 Com a casa
16.45 Cagney i Lacey (D)
17.30 Club super 3
19.10 Katts i gos (D)
19.35 2/4 de Bachs
21.20 El joc del segle
22.45 Actual
23.50 Telenotícies
00.10 Diners
00.20 Temps de neu

DIVENDRES, 3

10.00 Club super 3
11.30 Actual
13.00 Riviera (D)
13.30 Cos a cos (D)

15.15 Gent del Barri (D)
15.50 Com a casa
16.45 Cagney i Lacey (D)
17.30 Club super 3
19.10 Katts i gos (D)
19.35 2/4 de Bachs
21.20 La vida en un xip
24.00 Telenotícies - Diners
00.40 Pel·lícula: «Massa lladres»

DISSABTE, 4

09.15 Sardanes
09.30 Club super 3
12.30 El joc del segle
14.00 Betes i films
14.30 Telenotícies - El temps
15.00 Bona cuina
15.10 Club Super 3
15.40 Tarda de cine: «Les ales de les àguiles»
17.30 El pare Dowling (D)
18.30 Cop de sort
19.30 Katts i gos (D)
19.55 El peregrinanyetes (D)
20.30 Telenotícies
20.55 El temps
21.00 Resum Ral·li París Dakar
21.10 Els Grau
21.15 Això és massa
22.15 Cine nit: «Dos missioners»
00.05 Cine de mitjanit: «Terror a Alityville»

TV
2

DIUMENGE, 29

09.00 **SANTA MISSA**
09.45 Faules d'Europa
10.00 Dibuja 2
10.30 Cine para todos: «El rechuta»
12.00 Domingo deporte
15.30 Cine paraíso presenta (I): «Cry danger»
17.05 Días de cine
17.45 Cine paraíso presenta (II): «Salomé, la embrujadora»
19.30 Frecuencia pirata
21.00 L'informatiu
21.15 Las colecciones de la 2: «Dispara»
23.00 Recital Loquillo
00.00 Off cinema
02.15 Alicia

ESPAIS FIXOS

DE DILLUNS A DIVENDRES:

08.00 Los mundos de Yupi
08.30 Pista de estrellas
09.00 Dibuja 2
10.00 Noticias
10.05 TV educativa
10.30 Se ha escrito un crimen
13.25 Conta cant
16.25 Redacció a la 2

DILLUNS, 30

11.30 Documental
12.00 Bahía negra
12.30 Menjar bé
13.00 Xafarranxo
13.30 Atac i gol
14.00 De otro mundo

14.30 Clip, clap video
15.00 Cifras y letras
15.30 Catalunya a debat
16.30 Falcon Crest
17.30 Kate y Allie
18.00 Primera sesión: «El compañero de viaje»
19.30 Baloncesto
20.00 L'informatiu vespre
20.30 Missatge del President de la Generalitat, Jordi Pujol
21.15 Aquellos maravillosos años
21.45 Las chicas de hoy en día
22.15 La estrella es... la Universal: «Calles de fuego»
00.00 Rapido
00.30 Cine club: «En el umbral»

DIMARTS, 31

11.30 Fauna oriental
12.00 Bahía negra
12.30 Menjar bé
13.00 Xafarranxo
13.30 Força Barça
14.00 De otro mundo
14.30 Clip clap video
15.00 Cifras y letras
15.30 Resum de l'any
16.30 Falcon Crest
17.30 Kate y Allie
18.00 Primera sesión: «Las 24 horas de Le Mans»
19.30 Deportes
20.00 L'informatiu vespre
20.30 Contra punt

20.45 Força Barça
21.15 Especial nochevieja desde el Kremlin con Plácido Domingo
23.55 Campanadas de nochevieja
00.03 Música para bailar

DIMECRES, 1

11.30 Connexió amb Madrid
16.30 Falcon Crest
17.30 Connexió amb Madrid
19.30 Barcelona olímpica
20.00 L'informatiu Vespre
20.15 L'hem feta bona

20.45 Videosport
21.15 Concierto de año nuevo
22.45 Antología de la zarzuela
01.45 Directo al corazón

DIJOUS, 2

12.00 Especial Gato Pérez
13.00 Xafarranxo
13.30 Cara B
14.00 De otro mundo
14.30 Clip clap video
15.00 Cifras y letras
15.30 L'Orfeo Català, la veu centenària de Lluís Millet
16.30 Falcon Crest
17.30 Kate y Allie
18.00 Primera sesión: «Yo, Natalia»
19.30 Via olímpica
20.00 L'informatiu vespre
20.30 Contrapunt
20.45 Neu a la 2
21.15 Los Simpson
21.45 Matrimonio con hijos
22.15 Dijous cinema: «Eldorado»
00.45 Metropolis
01.15 Cine club: «Juan Nadie»

DIVENDRES, 3

11.30 Fauna oriental
12.00 Neu a la 2
12.30 Ma germana
13.00 Xafarranxo
13.30 Alicia
14.00 De otro mundo
14.30 Clip clap video
15.00 Cifras y letras
15.30 Verdader: l'espiga

enmiz de zitzania
16.30 Falcon Crest
17.30 Kate y Allie
18.00 Primera Sesión: «El espíritu del águila»
19.30 Balonmano
21.00 L'informatiu vespre
21.30 Contrapunt
21.45 Literal
22.15 El mirall: «Margaret B. Whit»
01.15 Cine club: «El número 17»
01.15 Cine club: «La casa de las sombras»

DISSABTE, 4

08.00 Resumen deportivo del año
09.00 España en solfa
10.00 Archie i Sabrina
10.30 Cine para todos: «Kid Colter»
12.00 N.B.A.
13.30 Atac i gol
14.25 L'apuntador
14.30 L'informatiu
15.00 Cara B
15.30 Ponte las pilas
16.25 Redacció de la 2
16.30 Sábado deporte
19.30 Redacció de la 2
19.35 Pista de estrellas
20.00 Sala-2
22.00 Documentos TV
23.00 Mozart
23.45 La tabla redonda
00.45 Cine club: «La boda del acordeonista» - «Techo de vidrio»

canal
33

DIUMENGE, 29

13.00 Esports
19.55 L'equalitzador
21.30 Gol a gol
23.00 El millor de Sputnik concert
00.30 Informe mundial CNN

ESPAIS FIXOS

DE DILLUNS A DIVENDRES:

19.55 Tot l'esport
21.25 Mil paraules
21.30 Telenotícies
22.00 El temps
22.05 Diners

DILLUNS, 30

17.00 Pel·lícula musical: «Annie»
19.10 Cliptoman
19.25 Basquetmania
20.20 Sputnik TV
20.50 Gent del barri
22.15 Versió directa
23.10 Segle XX
00.10 Jazz & Co

DIMARTS, 31

17.00 Pel·lícula musical: «Quadrophénia»
19.30 El millor de Sputnik TV
20.55 Sorteig Super 10
21.00 Concert del Palau Sant

Jordi
22.00 Concert
23.30 Cliptocap d'any
24.00 Sputnik rewind

DIMECRES, 1

17.00 Pel·lícula musical: «West Side Story»
19.35 Cliptocap d'any
20.00 Sputnik Rewind
21.30 Gent del barri
22.00 60 minuts
23.00 Canal 34

DIJOUS, 2

17.00 Pel·lícula musical: «Això

és l'espectacle»
19.25 Temps de neu
19.55 Tot l'esport
20.20 Sputnik
20.45 Sorteig Super 10
20.50 Gent del Barri
22.15 Informatiu cinema
22.00 Fila 3

DIVENDRES, 3

17.00 Pel·lícula musical: «New York, New York»
19.35 Futbol 92
20.20 Sputnik TV
20.50 Gent del barri
22.15 Els intocables

23.05 Tres catorze setze
23.50 Sense retorn

DISSABTE, 4

13.15 **SIGNES DELS TEMPS**
14.00 Cadència
15.00 Vbria
15.15 Personal i intransferible
16.00 Esports
19.45 Futbol
22.00 Esports al 33
22.05 Telenotícies
22.30 Thalassa
23.10 Més enllà del 2000
24.00 Planeta terra

TV
1

DIJOMENGE, 29
08.00 El informe del año
09.00 **TIEMPO DE CREER**
09.15 Concierto
10.00 **EL DIA DEL SEÑOR - SANTA MISA**
11.00 **PUEBLO DE DIOS**
11.30 Documental
12.00 Telefilme
12.30 Un, dos, tres...
14.35 Dibujos animados
15.00 Telediaro-1
15.35 El retorno d'Artacán
16.00 Sesión de tarde: «Baby, el secreto de la leyenda perdida»
17.40 Fantasia
18.35 Juego de niños
19.05 Un mundo diferente
19.30 Historia de dos ciudades
20.30 Telediaro-2
21.05 Juzgado de guardia
21.35 Domingo cine: «Querido profesor»
23.55 En canoa del Amazonas al Caribe
00.25 Arte y artistas flamencos

00.55 Música N.A.
ESPAIS FIXOS DE DILLUNS A DIVENDRES:
07.35 Informativos en inglés
08.00 Avance telediaro
08.05 Cada mañana
09.00 Avance telediaro
12.55 Avance telediaro
14.00 L'Informatiu migdia
15.00 Telediaro-1
17.30 Avance Telediaro
20.30 Telediaro-2

DILLUNS, 30
09.05 Sesión matinal
12.10 Amor prohibido
13.00 Teleuna
13.30 Bellesa i poder
14.30 No te rias que es peor
15.35 Rubi
16.00 Vacaciones de cine
18.00 Juega con nosotros
19.30 V
21.05 El precio justo
22.35 La piovra
23.50 En portada

00.20 Diario noche
00.40 Cine de medianoche
DIMARTS, 31
09.05 Sesión matinal
12.10 Amor prohibido
13.00 Teleuna
13.30 Bellesa i poder
14.30 No te rias que es peor
15.35 Rubi
16.30 Vacaciones cine
18.00 Juega con nosotros
19.30 V
21.30 Telepasión española
23.55 Campanadas de nochevieja
00.05 Programa especial

DIMECRES, 1
09.05 Navidad en América
10.00 **MISA DESDE EL VATICANO**
12.00 Concierto
13.15 Deportes
15.35 Rubi
16.25 Vacaciones cine
18.00 Juega con nosotros

19.30 V
21.00 Noche de Humor: «Taller mecánico» - «Las chicas de oro»
22.00 Película
00.20 Cine de medianoche
DIJOUS, 2
09.05 Sesión matinal
12.10 Amor prohibido
13.00 Teleuna
13.30 Bellesa i poder
14.30 No te rias que es peor
15.35 Rubi
16.25 Vacaciones cine
18.00 Juega con nosotros
19.30 V
21.05 Primero izquierda
22.15 El primi-juego
22.30 Estrenos TV
00.20 Diario noche
00.40 Cine de medianoche

DIVENDRES, 3
09.05 Sesión matinal
12.10 Amor prohibido
13.00 Teleuna

13.30 Bellesa i poder
14.30 No te rias que es peor
15.35 Rubi
16.30 Vacaciones cine
18.00 Juega con nosotros
19.30 V
21.05 Un, dos, tres...
23.30 La pasión de Gabriel
00.30 Diario noche
00.55 Alucine

DISSABTE, 4
08.00 Caja de música
09.00 **ULTIMAS PREGUNTAS**
09.30 Concierto del Sábado
11.30 Visto y no visto
13.00 Encuentro juvenil con Banesto
14.00 Rockopop
15.00 Telediaro-1
15.35 Dibujos animados
16.00 Sesión de tarde
17.35 Club Disney
19.35 El tiempo es oro
20.30 Telediaro-2
21.05 Informe semanal
22.00 Sábado cine

antena
3

DIJOMENGE, 29
06.00 Oh video
06.30 Centímetros cúbicos
07.15 3 de A3
08.00 El gordo
09.33 La guardería del domingo
11.00 Fútbol sala
12.30 Peyton Place
13.30 Polvo de estrellas (I): «Trece por docena»
15.00 Noticias
15.30 El programa de Hermida
18.00 Polvo de estrellas (II): «La conquista del Oeste»
20.03 La familia Newton
20.30 Noticias
21.00 El gordo
22.30 Noticias
22.35 Noche de lobos: «Noche de paz, noche de muerte»
00.30 Noticias del deporte
00.45 El programa de Hermida

ESPAIS FIXOS DE DILLUNS A DIVENDRES:
06.45 Noticias
07.30 Aula-3
08.00 La guardería
09.30 Tan contentos
09.45 La salud
10.00 El oro y el barro

12.03 Santa Barbara
13.03 Bonanza
14.03 Noticias regionales
14.30 Cosas de casa
15.00 Noticias
15.30 Leonela
18.00 Teletienda
18.10 La merienda
19.40 La ruleta de la fortuna
20.30 Noticias

DILLUNS, 30
07.00 Los protectores
16.30 Telecine: «La mujer del obispo»
18.30 Salvados por la campana
21.00 El equipo «A»
22.01 La película del lunes: «Amazonas negras»
00.15 Diamantes
01.15 Hospital general
02.15 Pasarela
02.45 Aula - 3

DIMARTS, 31
07.00 La llamada del oeste
16.15 Telecine: «Solo ante el peligro»
19.15 Un hombre de familia
20.45 Farmacia de Guardia
21.45 «Gracias 91»
00.30 Especial cine: «El disparate nacional»
02.30 Paradis latin
03.30 Lo mejor de «De tú a tú»

DIMECRES, 1
06.00 Lo mejor de «De tú a tú»
07.45 Noticias
08.00 Especial cine: «Pepino y Violeta»
09.30 Clásicos familiares

11.00 Especial cine: «El gato con botas»
13.00 Concierto de Año Nuevo
15.30 Telecine: «También los ángeles comen judías»
17.30 Telecine: «Ella y sus maridos»
19.15 Especial de fin de año
20.30 Noticias
21.00 Un diputado fantástico
22.00 «Made in Spain»: «Matrimonio al desnudo»
00.00 Especial cine: «Después del amor»

DIJOUS, 2
07.00 La llamada del Oeste
16.15 Telecine: «El romance Real de Carlos y Diana»
19.15 Salvados por la campana
21.00 Cop rock
22.01 Farmacia de guardia
22.30 De tú a tú
00.15 Lou Grant
01.15 Escuela de periodismo
02.00 Pasarela
02.45 Aula - 3

DIVENDRES, 3
07.00 Aventuras en el lago
16.15 Telecine: «Chicanos»

19.15 El príncipe Bel Aire
21.00 Nuevos policías
22.01 Tras la pista del crimen
00.15 La clave
02.30 Cine de madrugada: «El loco del pelo rojo»

DISSABTE, 4
07.00 La llamada del oeste
07.30 Aula 3. Sala de concierto
08.00 La guardería del sábado
09.30 De tú a tú
11.30 Polvo de estrellas: «Un niño llamado Charlie Brown»
13.00 Centímetros cúbicos
14.03 Noticias regionales
14.30 Los héroes de Hogan
15.00 Noticias
15.30 El programa de Hermida
18.00 Polvo de estrellas (II): «La última flecha»
20.03 Chicas con clase
20.30 Noticias
21.00 3 de A3
22.03 Polvo de estrellas (III): «Casablanca»
23.45 «La casa de la luna de agosto»
01.45 «El gran atasco»
03.00 El programa de Hermida

tele
5

DIJOMENGE, 29
07.20 Entre hoy y mañana
08.00 Superguay del domingo
10.30 Pressing catch
11.00 Arco iris
11.30 La 5ª Marcha
12.00 El Sheriff chillado
13.05 ¿Que pasada!
13.45 Helicóptero
15.00 Humor amarillo
15.30 Cine fiesta: «La mujer explosiva»
17.30 ¿Que gente tan divertida!
18.00 Tutti frutti
19.00 ¡Vivan los novios!
19.30 Sensación de vivir
20.30 Misterio para tres
21.30 Queridísimo 91
24.15 Entre hoy y mañana
01.00 Colombo

ESPAIS FIXOS DE DILLUNS A DIVENDRES:
07.15 Entre hoy y mañana
08.00 Desayuna con alegría
09.20 «María, María»
10.05 Vacaciones en el mar
12.55 Entre platos anda el juego
13.25 Hoy
13.30 «... A mediodía alegría»
14.00 Enredos de familia
14.30 «Inés Duarte, secretaria»
15.30 Remington Steele
16.30 Viente de alquiler
17.20 Super Guay
19.00 Vip Guay
19.30 ¿Hablando se entiende la basca?
20.00 Hoy
20.05 Su media naranja
20.45 Telecupón
21.00 Manuela

DILLUNS, 30
11.00 Cine Vacaciones: «Cazador de tiburones»
22.00 Gran pantalla T.V.: «Sissi»
23.45 Entre hoy y mañana
24.25 ¿Hablando se entiende la gente?
01.40 Arco iris
02.10 El inspector Derrick

DIMARTS, 31
11.00 Cine Vacaciones: «Los padrinos»
20.00 Entre hoy y mañana. Resumen del año
20.50 Vip noche... vieja
00.30 Cine especial: «La llamaban la madrina»
02.15 Vip noche... vieja
03.00 Ases del humor

DIMECRES, 1
11.00 Cine Vacaciones: «Enk, corazón de vikingo»
13.05 La vuelta al mundo de Lavin y las ardillas
13.45 Navidades con Xuxa
15.30 Cine fiesta: «Cortocircuito II»
17.25 Vip noche... vieja
20.02 Circo, humor... y fantasía
15.00 Humor amarillo

23.00 Cine 5 estrellas: «Robocop»
00.00 Entre hoy y mañana
00.40 Vip noche... vieja

DIJOUS, 2
11.00 Cine Vacaciones: «Valle prohibido»
22.30 Silencio, se ríe: «Los tramposos»
23.40 ¿Que gente tan divertida!
00.15 Entre hoy y mañana
00.55 Noche de miedo: «El cerebro de Frankenstein»

DIVENDRES, 3
11.00 Cine Vacaciones: «Fuera del tiempo»
22.00 Sensación de vivir
23.00 Tutti frutti
00.15 Entre hoy y mañana
01.00 ¿Hablando se entiende la gente?

DISSABTE, 4
07.30 Entre hoy y mañana
08.00 «Superguay sábado»
10.30 Las chicas con las chicas
11.00 Humor amarillo
11.30 Pressing catch
12.05 El sheriff chillado
13.00 Telecinco, ¿Dígame?
15.00 Campeones
15.30 Cine fiesta
17.30 Circo, humor y fantasía
19.00 Vivan los novios
19.30 ¿Hablando se entiende la basca?
20.00 Inés Duarte, secretaria
21.00 Manuela
22.05 Humor cinco estrellas
24.15 Entre hoy y mañana
01.00 Pressing boxeo

COMENTARI TV

Gandhi

Encara que ja fa gairebé un mes que la van passar, voldria fer-ne un comentari.

Mai no he pogut quedar-me indiferent quan he vist el film Gandhi—em sembla que han estat unes tres o quatre vegades— i m'han quedat moltes qüestions donant voltes al cap. La fortalesa, la debilitat, la noblesa, l'egoisme, la pobresa i la riquesa. Potser pugui semblar un xic simplista però a la fi em quedo pensant en el bé i el mal, considerant aquest últim com la carència del primer. I miro al voltant meu, i no vull creure que des que Gandhi, —i com ell molts homes i dones de bé durant la història de la humanitat— va donar la seva vida per als seus ideals, poques són les coses que han canviat. Observo i veig que continuen havent-hi intocables, —quants drogaaddictes i gent malalta de la sida necessita afecte i comprensió, quants malalts terminals són considerats com a mers objectes i no com a éssers humans que són, quanta gent està mancada d'amor i de tolerància—, que continuem mirant només per a nosaltres, caminant molt arran de terra, o aixecant poques vegades el cap per adonar-nos que són molts els que estem en aquest món i no tant sols uns quants.

Dono gràcies. Gràcies a Gandhi, al que va fer la pel·lícula, al productor, a la TV —a aquells que han fet possible que la vida d'un home ens arribi per la petita pantalla— i tant de bo ens faci descobrir que tots pertanyem a la mateixa família humana i que hem de treballar junts pel bé de cada persona però també pel bé comú, i que a la fi és veritat allò que la unió fa la força.

■ Mercè Pérez i Lorda

Telespectadors Associats de Catalunya
Plató 14, entl. 2ª - Tel: 200 13 39 - 08021 BARCELONA

"Els Seminaristes de Missions també són Seminaristes nostres"

OBRA DEL CLERGAT NADIU

AL TERCER MÓN, prop de 82.000 seminaristes joves es preparen, en els Seminaris, per servir els seus pobles, ajudats per les OBRES MISSIONALS PONTIFÍCIES. També s'ajuda els noviciats femenins i masculins de Missions.

Enguany els nostres donatius van dirigits especialment als seminaris majors: "Bon Pastor" de Bengela (Angola); "Esperit Sant" d'Antioquia (Còlombia); "Sant Josep" de Rangoon (Birmània) i "Nostra Senyora de Kandy" (Sri Lanka).

Està comprovat que l'ajuda als Seminaris és la millor inversió en favor del TERCER MÓN.

- UNA BECA de 300.000 ptes. facilita sis anys d'estudi.
- MITJA BECA de 150.000 ptes. facilita tres anys d'estudi.
- UN CURS SENCER per 50.000 ptes.

PER A INFORMACIÓ I DONATIUS: Dirigiu-vos a les Delegacions diocesanes de Missions de Catalunya:

08002 Barcelona
C/ Bisbe Irurita, 5

25280 Solsona
Bisbat

17004 Girona
C/ Albareda, 15

43003 Tarragona
Pla del Palau, 2

25002 Lleida
Plaça de Sant Josep, 2º 1º

43500 Tortosa
Bisbat

25700 SEU D'URGELL
Bisbat

08500 Vic
Seminari diocesà

LITÚRGIA - CULTURA

SUPLEMENT DE CATALUNYA CRISTIANA

Nº 37

Cada dia és festa

CALENDARI

L'ESGLÉSIA CELEBRA

D'ACÍ I D'ALLÀ

Diumenge, 29 de desembre. La Sagrada Família. Sts. Tomàs Becket, bisbe mr. San David, rei, profeta i Víctor, mr.

El Sol surt a les 7,17 i es pon a les 4,30 —Hora solar.

Dilluns, 30 de desembre. Sts. Mansuet, mr.; Rainier, b. i Sta. Anísia, mr.

Dimarts, 31 de desembre. St. Silvestre, papa. Sts. Coloma, vg. mr.; Melània i Caterina Labouré, vg.

Festa major a Centelles, Sta. Coloma de Cervelló, Sta. Coloma de Gramenet, Sta. Coloma de Queralt i Torre de Fontaubella.

Dimecres, 1 de gener. Solemnitat de Santa Maria Mare de Déu. St. Concordi i Sta. Eufrosina, vg.

Festa major a Serra d'Almós i Siurana d'Empordà.

Dijous, 2 de gener. Sts. Basili i Gregori Nacianzè, bisbes i drs. i Santa Emma.

Divendres, 3 de gener. St. Anter, p. mr.; i Sta. Genoveva, vg.

Festa major a Pont d'Armentera.

Dissabte, 4 de gener. Sts. Titus i Rigobert, bb. i Sta. Angela de Fulgino.

29 de desembre. Diumenge. Sagrada Família. Lectures: Primera Sir 3:2-6.12-14; Salm 127; segona Col 3:12-21; tercera Lc 2:41-52.

30 de desembre. Dilluns dins l'Octava de Nadal. Lectures: Primera lJo 2:12-17; Salm 95; segona Lc 2:36-40.

31 de desembre. Dimarts dins l'Octava de Nadal. Lectures: Primera lJo 2:18-21; Salm 95; segona Jo 1:1-18.

1 de gener. Dimecres dins l'Octava de Nadal: Sta. Maria Mare de Déu. Lectures: Primera Nombres 6:22-27; Salm 66; segona 4:4-7; tercera 2:16-21.

2 de gener. Dijous Fèria del temps de Nadal. Lectures: Primera lJo 2:22-28; Salm 97; segona Jo 1:19-28.

3 de gener. Divendres. Fèria del temps de Nadal. Lectures: Primera lJo 2:29-3:6; Salm 97; segona Jo 1:29-34.

4 de gener. Dissabte. Fèria del temps de Nadal. Lectures: Primera lJo 3:7-10; Salm 97; segona Jo 1:35-42.

Litúrgia de les Hores.

Setmana 1.

Diumenge. La Sagrada Família. Festa.

Dilluns: Dins de l'Octava de Nadal. Tot propi.

Dimarts: Dia VII dins l'Octava de Nadal. Tot propi.

Dimecres: Sta. Maria, Mare de Déu. Solemnitat.

Dijous: St. Basili el Gran i St. Gregori Nazianzè, bisbes. Mem. Obligatòria.

Divendres: Fèria del Temps de Nadal.

Dissabte: Fèria del Temps de Nadal. Vespres I de demà.

a cura de Pietat Campmajó

L'avar

Hi ha persones avares, sense cap motiu noble, del diner, la qual passió les fa ridícules i còmiques. L'avar no posseeix sinó que el diner el posseeix a ell. L'avarícia pot fins i tot paralitzar una vida, la qual, del contrari, hauria estat més creadora, amb més inventiva.

Existeixen persones, sovint devotes, avares de paraules, mesquines d'expressar llurs sentiments, porugues que els robin l'ànima. Un se sent dolent al seu costat. Són un bloc de pedra sense vida interior. Això ho confonen amb virtut. Són astutes.

■ Pere Campàs Bonay Monestir de L'Estany

HOMES I INSTITUCIONS

El bisbe Joan Carrera

Amb monsenyor Joan Carrera m'uneixen llaços de família i amistat. Amb tot, no és com a nebot ni com amic que em porta a escriure aquestes ratlles; almenys no és l'única causa. Ja sé que parlar d'algué que estimes porta el perill de no ser objectiu, tot i que aquest no crec que sigui el meu cas. A mi el que em mou és una societat que sovint critica tant l'Església com els seus pastors amb arguments poc profunds i massa verbalistes.

L'art —que no és el veritable art— de criticar per criticar, d'etiquetar i endossar clixés a tothom amb menyspreu de l'estament públic —Església, govern, parlament, exèrcit, etc.— va més enllà de la legítima disconformitat en el marc de la democràcia i de la llibertat de pensament. Ben segur que aquells que critiquen no els manca alguna mica de raó en alguns aspectes. En efecte, a voltes els qui exerceixen el poder com a servei al poble, no han sabut practicar-lo de-

gudament. Així i tot, les crítiques dures que serien positives en una convivència normal, acostumen a ser buides i inconsistentes. És allò del "soroll i les nous", o seguir la moda, fer el que altres fan, sense cap plantejament de fons. Estractat d'una societat "criticaire" i no crítica, societat destructora i no pas compromesa en la defensa i discussió dels possibles valors.

Torno de nou al bisbe Carrera. És molt fàcil "ficar-se" en la vida d'un bisbe, d'un papa o simplement d'un mossèn. És massa fàcil també desacreditar la gent perquè sí. És actitud simplista voler-ne fer de tot una ideologia o un moviment.

Jo recordo —només recordo— que a l'Assemblea de Catalunya hi era present un pobre mossèn, un tal Joan Carrera defensant coses com, "Catalunya i llibertat", mentre als barris marginats, amb situacions de misèria de la gent que arribava a Catalunya, també hi era aquest tal Joan Carrera.

Els mateixos que critiquen diran que això és una excepció. És l'excepció que confirma la regla. Altres diran, però, que el poder corromp i que només s'és honest quan no es mana, com si l'arbre només fos autèntic quan neix i no pas quan creix. No s'adonen que al cap i a la fi la missió fonamental de l'arbre és donar fruit.

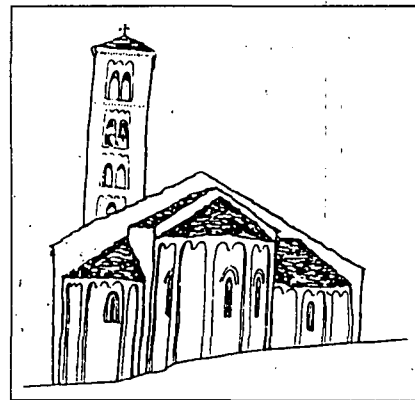
És difícil analitzar les persones i els esdeveniments. Cal sempre matisar i tornar a matisar. La perfecció summa no existeix.

Obrir debats és un dret i un deure. Aportar idees és bàsic i fonamental, però paral·lelament exigeix rigorositat. La manca d'un treball seriós, objectiu i profund és el perill més gran del nostre món cada vegada més allunyat de la identitat de l'home i envoltat de febleses.

■ Joan-Andreu Mestres i Bernet

VIURE EN L'ESGLÉSIA

MARIA, MARE DE DÉU

Vuit dies després de Nadal, el dia 1 de gener, la litúrgia romana –la nostra– celebra la solemnitat de la Mare de Déu. És una data establerta des de molt antic, encara que durant alguns segles hagi estat coberta per la festa de la circumcisió del Senyor, i més recentment per l'ambient de començament de l'any civil, i per la jornada de la pau. Massa coses, val a dir, que s'interposen en el camí per una celebració contemplativa, joiosa i agraïda, de la Mare de Déu.

I, tanmateix, aturar-se a celebrar la Mare de Déu és la cosa més normal en aquests dies de Nadal. Difícilment en cap altre festa de l'any es fa tan "imprescindible" la Mare de Déu, i en conseqüència tan pròxima en cadascun dels aspectes del misteri, i tan exemplar per a les nostres actituds cristianes.

• IMPRESCINDIBLE

El disseny salvífic de Déu envers nosaltres inclou l'encarnació del Verb etern del Pare, i és aquí on la maternitat de Maria es fa imprescindible, tal com Déu ho ha volgut.

La maternitat de Maria és la que fa de Jesucrist el veritable Fill de Déu fet home; dit en un llenguatge més explicatiu, el Verb etern del Pare, que procedeix eternament del Pare, ha esdevingut home veritable pel seu naixement temporal de la Verge Maria, per obra de l'Esperit Sant.

El Papa sant Lleó el Gran (s. V), que és un dels autors que més intensament ha reflexionat i escrit sobre l'encarnació del Fill de Déu, ho diu d'aquesta manera:

"El misteri de la nostra reconciliació, disposat ja abans dels temps eterns, no l'acomplia cap figura, ja que l'Esperit Sant encara no havia sobrevingut a la Verge ni el poder de l'Altíssim l'havia cobert amb la seva ombra, perquè la saviesa es bastís una estada i el Verb es fes home en les entranyes virginals de Maria, de manera que la naturalesa de Déu i la del servent s'unissin en una persona, i el creador dels temps nasqués en el temps; i aquell que va fer totes les coses fos engendrat en el món de les coses".

En aquest sentit, doncs, parlem de Maria com imprescindible, no pas com si Maria tingués algun dret sobre Déu, i Déu es veiés "obligat" envers Maria. Però donat que Déu "envia el seu Fill nascut d'una dona", aquesta dona –la Verge Maria– és imprescindible.

• PRÒXIMA

Gens estrany, ben al contrari, absolutament coherent la presència constant de Maria en tots els moments del misteri de Nadal, que és sobretot el misteri de l'encarnació.

Això es manifesta fins i tot visualment quan es representen

les diverses escenes de la infància de Jesús. Des de l'anunciació de l'àngel fins a la casa de Natzaret, Maria hi és present.

D'aquesta proximitat històrica en deriva la proximitat espiritual per la contemplació i la celebració. No podem contemplar i celebrar Nadal sense fer referència a Maria, com no és possible deixar de fer-ho quan celebrem la presentació al temple, o l'adoració dels mags, o la fugida a Egipte, o la vida a Natzaret. Maria forma part de la comprensió d'aquests misteris, perquè ella mateixa els ha viscut intensament en primera persona. I encara, tenint en compte que aquests misteris estan tan íntimament vinculats amb la nostra salvació, a partir del misteri de l'encarnació, ens adonem com la proximitat de Maria a la història de Jesús esdevé proximitat de Maria en la nostra història personal i eclesial.

• EXEMPLAR

La presència de Maria en el misteri de Nadal és una presència activa, col·laboradora. És "imprescindible", hem dit. Això es manifesta sobretot en l'assumpció de la seva maternitat d'una forma oberta i dòcil a la voluntat del Pare. I es manifesta també en la manera definida per sant Lluc: "Maria recordava aquests fets i els meditava".

Una de les representacions més freqüents de Maria en les obres d'art sobre el naixement de Jesús és la que la presenta en actitud de contemplació i d'adoració de l'infant. N'hi ha prou, per constatar-ho, amb fer un repàs de les felicitacions nadalenques que hem rebut aquests dies. En alguns casos, agenollada juntament amb sant Josep contemplant l'infant posat a terra; és una de les representacions més estimades del Beat Angèlic. L'infant posat a terra defineix bé el misteri de l'encarnació: el Fill de Déu ha davallat ben bé a la terra, entre els homes. En altres casos, l'infant és als braços o a la falda de Maria: en aquest últim cas, Maria adora també l'infant, sense tocar-lo, i fa pensar en el paral·lelisme amb algunes representacions de la Pietat.

Recordar i meditar. La nostra proximitat espiritual al misteri de Maria ens porta a imitar aquestes dues actituds. Recordar no pas qualsevol cosa, sinó el disseny de Déu. No és pas una cosa inventada per nosaltres, el Nadal: és l'obra de Déu en favor de tots nosaltres. Això cal recordar-ho, proclamar-ho, fer-ne motiu d'acció de gràcies. Cal adorar-lo, com Maria.

I cal també meditar-ho, treure'n conseqüències per la nostra existència cristiana, que orientin renovadament la nostra col·laboració amb la gràcia de Déu. I celebrar-ho. "En una mateixa comunió, i venerant la memòria, en primer lloc de la benaurada sempre Verge Maria, Mare de Jesucrist el nostre Déu i Salvador..."

LECTURES DEL DIUMENGE

FESTA DE LA SAGRADA FAMÍLIA

"QUI CREU EN EL SENYOR HONORA ELS SEUS PARES"

La primera lectura d'aquesta festa ens posa en contacte amb l'ensenyament d'un venerable savi d'Israel. Són paraules plenes d'experiència humana i de saviesa divina. Són paraules que conviden a totes les generacions presents en l'assemblea —els infants, els joves, els adults— a plantejar-se els deures filials.

El text adquireix un relleu especial si tenim en compte que en el pròleg de la traducció grega d'aquest llibre, el qui el presenta és el nét de l'autor, parlant afectuosament del seu "avi Jesús" (Pròleg v. 7).

Lectura del llibre de Jerús, fill de Sira (3:3-7.14-17a)

En els fills, el Senyor fa l'elogi del pare i sentència a favor de la mare. Qui honora el pare expia els pecats, qui honora la mare es guanya un tresor. Els fills seran la felicitat del qui honora el pare; quan pregui, Déu se l'escollirà. Qui honora el pare viurà molts anys, qui honora la mare obtindrà del Senyor la recompensa. Fill meu, acull el teu pare en la vellesa, no l'abandonis mentre visqui. Si s'afebleix el seu enteniment, sigues compassiu, no el menyspreïs quan et veus en plena força. Déu no oblidarà la pietat que tens pel pare; te la tindrà en compte per a compensar els teus pecats.

"FELIÇOS ELS FIDELS DEL SENYOR, QUE VIUEN SEGUINT ELS SEUS CAMINS"

L'espòs, l'esposa, els fills, la taula de casa... Heus aquí la imatge de la família. I, donant sentit a tot, la fidelitat al Senyor, i la seva benedicció, que tot ho corona i perfecciona.

Més enllà de les imatges culturals, les paraules d'aquest salm són revelació del que Déu vol per a la família, i la seva realització és la millor garantia per la felicitat de qualsevol llar. Una família que només es construeix sobre la base de les relacions humanes, i no demana la benedicció del Senyor, estarà mancada d'una motivació decisiva per al moment en què aquestes relacions entrin en dificultat.

Salm 127: 1-2.3.4-5 (R.: 1)

Feliç tu, fidel del Senyor,
que vius seguint els seus camins.
Menjaràs del fruit del teu treball,
seràs feliç i tindràs sort.

**R.: Feliços els fidels del Senyor,
que viuen seguint els seus camins.**

La teva esposa fruitarà com una parra,
dins la intimitat de casa teva;
veuràs els fills com plançons d'olivera
al voltant de la taula. **R.**

És així com els fidels del Senyor
seran benèfics.
Que el Senyor et beneeixi des de Sió.
Que tota la vida puguis veure prosperar Jerusalem. **R.**

"VIDA FAMILIAR EN EL SENYOR"

La vida familiar és el nivell primari i universal de convivència. L'exhortació de l'apòstol n'és un programa, a la llum de la fe. Si alguna

cosa és necessari remarcar, potser seria l'exhortació al perdó. Una convivència només pot ésser joiosa i serena quan els qui la fan saben introduir constantment en les seves relacions el "moment del perdó" (Joan Pau II), a causa del perdó de Déu sobre tots.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Colosses (3:12-21)

Germans, tingueu els sentiments que escauen a escolllits de Déu, sants i estimats: sentiments de compassió, de bondat, d'humilitat, de serenor, de paciència; suporteu-vos els uns als altres i, si alguns tinguéssiu res a dir contra un altre, perdoneu-vos-ho. El Senyor us ha perdonat; perdoneu també vosaltres. I com a coronament de tot això estimeu-vos, que l'amor tot ho lliga i perfecciona. Que la pau de Crist coroni en els vostres cors els combats que manteniu; recordeu que en aquesta pau heu estat cridats a formar un sol cos. I sigueu agraïts.

Que la paraula de Crist tingui estada entre vosaltres en tota la seva riquesa; instruiu-vos i amonesteu-vos els uns als altres amb tota mena de doctrina; agraïts a Déu, canteu-li en els vostres cors amb salms, himnes i càntics de l'Esperit; tot allò que feu, sigui de paraula, sigui d'obra, feu-ho en nom de Jesús, adreçant per ell a Déu, el Pare, una acció de gràcies.

Dones, cal que sigueu submises al marit en el Senyor. Marits, estimeu l'esposa, no us malhumoreu amb ella. Fills, creieu en tot els pares; això agrada al Senyor. Pares, no importuneu els vostres fills, que no es desanimin.

"ELS PARES DE JESÚS EL TROBEN ENTRE ELS MESTRES DE LA LLEI"

L'evangelista Lluc és l'únic que explica aquesta escena de la infància de Jesús, plena de significació profètica del que serà el misteri pasqual. També en la seva passió Jesús desapareixerà en el sepulcre, per manifestar-se, al tercer dia, com a fill de Déu, donador de l'Esperit Sant. També aleshores hi haurà una celebració de la Pasqua.

L'atenció a aquest text es posa avui, sobretot, en aquesta relació entranyable i exemplar entre Jesús, Maria i Josep, plena del misteri de Jesús, però humil i senzilla com la de qualsevol família de Natzaret.

Evangelí segons sant Lluc (2:41-52)

Els pares de Jesús anaven cada any a Jerusalem amb la peregrinació de Pasqua. Quan ell tenia dotze anys, pujaren a celebrar les festes com era costum i, passats els dies, quan tothom se'n tornava, el noi es quedà a Jerusalem sense que els seus pares se'n adonessin. Pensant que anava amb altres de la caravana, feren la primera jornada de camí. Al vespre el buscaven entre els parents i coneguts i no el trobaren. L'endemà se'n tornaren a Jerusalem, a buscar-lo.

El tercer dia el trobaren al temple, assegut entre els mestres de la Llei, escoltant-los i fent-los preguntes. Tots els qui el sentien estaven meravellats de la seva intel·ligència i de les seves respostes. Els seus pares quedaren sorpresos de veure'l allà, i la seva mare li digué: "Fill, ¿per què t'has portat així amb nosaltres? El teu pare i jo et buscàvem amb ànsia". Ell els digué: "¿Per què em buscàveu? ¿No sabíeu que jo només podia ser a casa del meu Pare?" Ells no compregueren aquesta resposta.

Després baixà amb ells a Natzaret i vivia sotmès a ells. La seva mare conservava tots aquests records en el seu cor. A mesura que Jesús creixia, avançava en enteniment i es guanyava el favor de Déu i dels homes.

LA BÍBLIA A L'ABAST

Josep M. Argonès

Buscar Jesús (Llc 2:41-52)

• "ANAVENT CADA ANY A JERUSALEM"

Al final del anomenat "Evangeli de la infància", trobem aquest relat sobre l'adolescència de Jesús. És una narració exclusiva de sant Lluc, que fa servir una tradició anterior de la comunitat cristiana. Com ja ha fet en el passatge de la presentació de Jesús al temple, l'evangelista ens ofereix una imatge plenament pietosa de la família de Jesús. Eren religiosos de convicció i de compliment. **Els pares de Jesús anaven cada any a Jerusalem amb la peregrinació de la Pasqua, i quan ell tenia dotze anys, pujaren a celebrar les festes, com era costum** (vv. 41-42). Tot i que aquestes paraules no tenen altre objectiu que servir d'introducció al misteri del noi perdut i trobat en el temple, ens ofereixen a nosaltres un primer tema de reflexió: la família és el primer lloc natural de formació humana integral dels seus membres. També, doncs, de formació religiosa. Pares i fills —no sols els fills— és necessari que hi puguin trobar els elements i l'ajuda que necessiten per créixer en la construcció de la seva personalitat. En aquest sentit, els goigs i també les preocupacions, les penes i fins els interrogants que la vida quotidiana planteja, als integrants del grup familiar, han de ser aprofitats de cara a la maduració humana individual i col·lectiva de tots ells. En aquesta festa de la Sagrada Família, la comunitat cristiana és convidada a emmirallar-se en la família de Jesús i, més enllà d'allò que és fruit dels condicionaments històrico-culturals, imitar el seu exemple d'unió, de respecte mutu, d'esforç constant per superar les dificultats que els sortien al pas, de fe en la providència de Déu, de constància en el creixement —en el fer camí amb amor i confiança— en la comunió amb Déu i amb el poble. És justament aquí on la religiositat correctament entesa i viscuda hi juga un paper d'importància transcendental. Preguar en família, viure a nivell familiar el misteri de l'Any Litúrgic amb les seves connotacions d'entranyables tradicions populars, celebrar cristianament el diumenge centrat en la celebració eucarística, són constants que ajuden a enfortir les virtuts naturals de la família i els seus membres tot obrint-los a la vida sobrenatural.

• CAL BUSCAR JESÚS

Ara que tantes vegades es confon sinceritat amb sentiment, la llicó que ens donen Josep i Maria tornant enrere en el seu camí per buscar el noi que se'ls havia extraviat, ens és de gran utilitat. Quan Jesús se'ns ha fet escàpol —pel motiu que sigui— cal sortir a la seva recerca i no parar fins a trobar-lo. Camí de pregària, aquest, i d'envigorament de la fe, camí potser de conversió o de superació de neguits i dubtes, de sortir en definitiva del nostre tancament, de les nostres preteses seguretats, per a acceptar l'amor gratuït de la salvació-realització que Déu ens ofereix. L'evangelista constata: **Al vespre —quan perdem Jesús cau la nit en els nostres cors— el buscaven entre els parents i coneguts i no el trobaren** (vv. 44b-45a). Cal superar les intuïcions simplement humanes, naturals, perquè la recerca del Jesús perdut tingui èxit. Cal ser pobre del tot, sense parents ni coneguts, depenent únicament de l'amor de Déu per trobar Jesús. I saber buscar-lo on realment se'l pot trobar. **L'endemà se'n tornaren a Jerusalem, a buscar-lo**, ens diu l'evangelista (v. 45b).

Jerusalem i el temple, més que un topònim i la localització d'un edifici, són expressió teològica de l'àmbit de la presència de Déu. Tots portem a dins aquest espai espiritual de la presència de Déu. Tots, nosaltres i els altres, és en aquest espai on cal que retornem per buscar Jesús. La consciència, el cor, són els nostres Jerusalem i temple. Allí, com Josep i Maria, el trobarem: **assegut entre els mestres de la llei, escoltant-los i fent-los preguntes** (v. 46). Ell, el Mestre, ens escolta i alhora ens interpel·la. És una fal·làcia creure que estem sols, abandonats de Déu, que ja no volsaber res de nosaltres. Com en el paradís, després del pecat original, Déu sempre baixa a nosaltres, a parlar amb els pecadors i a obrir-nos camins de redempció. Vetaquí el que meravella tothom. **Tots els qui el sentien estaven meravellats de la seva intel·ligència i de les seves respostes** (v. 47). La gràcia —l'amor gratuït de Déu— és la gran meravella, la Bona Nova, que ens captiva.

• LES PRIMERES PARAULES DE JESÚS

Al requeriment amorós de Maria, Jesús respon amb dues preguntes. **Perquè em buscàveu?** Reprotxe del noi obediència als seus pares? **No sabíeu que jo només podia ser a casa del meu Pare?** (vv. 48-50). Les primeres paraules de Jesús enregistrades en l'evangeli són una invitació a mirar pel damunt de les realitats i interessos naturals. Hi ha un món sobrenatural, al qual som cridats. Cal que "aprenquem" a mirar i viure el sobrenatural. No és cosa fàcil, però. Ell mateix evangelista té cura de dir-nos que ells —Josep i Maria— **no compregueren aquesta resposta**. Literalment: I ells no entengueren la paraula que els havia dit (v. 50). Entendre la paraula de Déu no és fàcil. Entendre el que Déu ens diu a cadascú i en cada moment, exigeix molta pregària, una gran humilitat i saber esperar, tot restant oberts a la revelació divina. Perquè és ell —Déu— qui parla. En definitiva és un problema de fe, del do de Déu que, acceptat, ens posa en camí fins a l'assoliment de l'edat adulta en la fe. És l'exemple que Maria ens dona i que sant Lluc testimonia en el v. 51b: **La seva mare guardava tot això en el seu cor**. Enmig d'una vida activa, Maria, era contemplativa en el seu cor. Així acompanyant el Fill de Déu i tenint-ne cura material, anava penetrant el sentit pregon de la revelació fins a entendre del tot la Paraula en el misteri Pasqual. Les primeres paraules de Jesús són una revelació de la seva filiació divina. Vingut al món, el Verb fet home —Jesús— es deu a l'obediència filial del Pare. Aquesta serà la seva línia d'actuació al llarg de tota la seva vida mortal. Sense menystenir, però, l'obediència filial que deu també a aquells a qui Déu l'ha confiat. Per això anota l'evangelista: **Després baixà amb ells a Natzaret i vivia sotmès a ells... A mesura que Jesús creixia, avançava en enteniment i es guanyava el favor de Déu i dels homes** (vv. 51-52). Amb aquestes paraules es clou l'evangeli de la infància. Il·luminat per la fe postpasqual, sant Lluc ens ajuda a descobrir la personalitat plena de Jesús des dels seus mateixos orígens humans. I fins a la seva manifestació a Israel, el deixa al si de la família, que és on s'han de forjar en la seva humanitat, i també en la fe, esperança i caritat, els futurs deixebles de Jesús.

1 de gener SANTA MARIA MARE DE DÉU (OCTAVA DE NADAL)

"INTERPOSARAN EL MEU NOM A FAVOR DEL POBLE D'ISRAEL, I JO EL BENEIRÉ"

Aquest text, que ens ve de la litúrgia sacerdotal d'Israel, adquireix en la solemnitat d'avui unes ressonàncies peculiars. Per una banda, és una forma d'expressar el significat de la maternitat divina; per ella, en efecte, Déu ens ha permès de veure la claror de la seva mirada, en el rostre de Jesús. Per una altra banda, la invocació del "nom" és, per a nosaltres, la invocació de Jesucrist; a ell, Déu li ha donat el Nom-per-damunt-de-qualsevol-altre-nom, és a dir, l'ha enlairat sobre tot. En tercer lloc, aquest text és adient per a la celebració de començament d'un nou any, per al qual demanem l'amorosa i provinent presència de Déu; més encara, en la jornada d'educació per a la pau, és un record de la font d'on brolla l'autèntica pau: Déu!

Lectura del llibre dels nombres (6:22-27)

En aquells dies, el Senyor digué a Moïses: «Digues a Aharon i als seus fills: Beneïu el poble d'Israel amb aquestes paraules: "Que el Senyor et beneeixi i et guardi, que et faci veure la claror de la seva mirada i s'apiadi de tu. Que el Senyor giri cap a tu la mirada i et doni la pau". Així interposaran el meu nom a favor del poble d'Israel, i jo el beneiré».

"QUE DÉU S'APIADI DE NOSALTRES I ENS BENEIXI"

La benedicció sacerdotal de la primera lectura es transforma en súplica del poble. És una gran pregària de començament d'any, i així podem cantar-la i fer-la pròpia. És una pregària universalista, una mirada a tota la terra i a totes les nacions i pobles. Nosaltres, homes del segle XX, cada vegada més informats del que succeeix arreu, repassem mentalment, en recitar o escoltar aquest salm, tot el que hi ha d'angoixa i d'esperança en aquestes paraules: tots els pobles, la terra... I demanem per a tots la misericòrdia de Déu, la salvació, l'alegria, la capacitat de venerar el Senyor, tan sovint oblidat i silenciats en l'ordenament de la vida dels pobles.

Salm 66:2-3, 5, 6 i 8 (R.: 2a)

Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi,
que ens faci veure la claror de la seva mirada.
La terra coneixerà els vostres desigs,
i tots els pobles veuran la salvació.

R.: Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi.

Que s'alegrin els pobles i cridin de goig.
Vós regiu el món amb justícia,
regiu les nacions amb rectitud
i guieu els pobles de la terra. **R.**

Que us lloïn les nacions, Déu nostre,
que us lloïn tots els pobles alhora.
Que Déu ens beneeixi,
i el venerin d'un cap a l'altre de la terra. **R.**

"DÉU ENVIÀ EL SEU FILL, NASCUT D'UNA DONA"

Aquesta lectura és, en la litúrgia de la Paraula d'avui, com una resposta a la primera lectura i al salm. Com si Déu ens digués: Sí, jo he beneït els homes, els he alliberat del jou de la Llei i els he fet fills; això s'ha esdevingut en la plenitud dels temps, per mitjà de la dona Maria, que ha infantat el Fill de Déu, Jesús.

L'encarnació del Fill de Déu està situada en la història, i continua donant-li sentit, a través dels anys.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Galàcia (4:4-7)

Germans, quan el temps arribà a la seva plenitud, Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, per rescatar els qui vivien sota la Llei, perquè obtinguéssim ja la condició de fills. I la prova que som fills de Déu és que l'Esperit del seu Fill que ell ha enviat crida en els nostres cors: "Abbà, Pare!". Per tant, ja no ets esclau, sinó fill; i si ets fill, també ets hereu, per gràcia de Déu.

"TROBAREN MARIA I JOSEP AMB L'INFANT. PASSATS VUIT DIES, LI POSAREN EL NOM DE JESÚS"

El text evangèlic assumeix la segona part de l'escena del naixement de Jesús, afegint-li la referència a la circumscissió, complerta als vuit dies del naixement, segons la llei mosaica. Avui és, en efecte, el vuitè dia després de Nadal.

La presència de Maria com a mare de Jesús es destaca especialment, i fins el nom de Jesús es posa en referència a l'anunci de l'àngel fet a Maria. Així s'accentua l'element central de la solemnitat d'avui: la Mare de Déu. I a contemplació de Maria sobre Jesús, el seu fill, és el model d'uns cristians que no volen que els esdeveniments passin d'una manera banal, sense sentit.

Evangeli segons sant Lluc (2:16-21)

En aquell temps, els pastors anaren a Bet-Lèhem i trobaren Maria i Josep, amb el nen a la menjadora. Havent-ho vist amb els propis ulls, van contar el que els havien dit d'aquell infant, i tothom qui ho sentia es meravellava del que deien els pastors. Maria conservava aquests records en el seu cor i els meditava. Després els pastors se'n tornaren, glorificant Déu i lloant-lo pel que havien vist i sentit; tot van trobar-ho com els ho havien anunciat.

Passats vuit dies, quan hagueren de circumcidar-lo, li posarem el nom de Jesús; era el nom que havia indicat l'àngel abans que el concebés la seva mare.

Recel (i 4)

Es va sentir desorientat. La irrupció festiva de la seva família li esmicolava una part del rancor que havia estat alimentant durant tot el matí: ara resultava que sí, que se n'havien recordat del seu aniversari. Van explicar-li tots a l'hora amb un embull de frases alegres i excitades que havien esperat al migdia a felicitar-lo perquè havia d'arribar l'Esteve amb un permís especial que havia demanat per l'ocasió i, com que la felicitació col·lectiva anava acompanyada d'una sorpresa, hi volien ser tots.

Aleshores el fill va sortir de l'habitació i va tornar a entrar tot seguit amb una nova cadira de rodes. Elèctrica, li van explicar, amb bateria, perquè pogués tenir tanta mobilitat com volgués..., sense passar-se, eh?

El vell es trobava com si l'haguessin traslladat a un món diferent. Allò no li encaixava, però va deixar-los fer quan el van canviar de cadira. Mobilitat... Però de què parlaven! La cambra i el corredor i prou, que més enllà hi ha les escales!

Tatatxín! Gairebé van ser tots a l'unísson que van emetre el crit alegre d'atenció. L'enginyer, utilitzant els comandaments el va portar on sempre hi havia hagut la finestra del celobert. Ara hi havia una porta corredora que s'obria accionant un pulsador i donava a una caixa metàl·lica. Un ascensor! No se'n sabia avenir i va perdre l'esma de parlar d'admirat que estava. El gendre el va acompanyar fins a la planta on una altra porta donava al vestíbul. Els altres ja havien arribat baixant a corre-cuita per l'escala.

Ara va ser el fill que li va anunciar que les sorpreses encara no havien acabat i el va conduir fins al jardí baixant un pendent construït de bell nou ran dels quatre graons que salvaven l'altura de l'entrada. En la calçada per als cotxes hi havia un 4x4 acabat de sortir de la fàbrica. Amb un ara jo, ara jo! saltironant il·lusionada l'Agnès va arrabassar el comandament a distància que sostenia el seu pare i, manipulant-lo com si ho hagués fet tota la vida, va accionar la porta posterior del vehicle que s'obrí en forma de plataforma hidràulica per poder accedir a l'interior amb la cadira elèctrica.

No deia res, no podia articular el més petit mot, però ho anava comprenent tot. Els cops, l'enrenou d'obres... era la instal·lació de l'ascensor per a ell... Se sentia avergonyit i hauria volgut fondre's per no trobar-se amb ell mateix. El muntatge mental que s'havia fet s'enderrocava davant la realitat i no podia entendre que no hagués pensat que les impressions poden tenir més d'una lectura. Va mirar els fills amb expressió desolada com per demanar-los perdó, una miradà que tots van interpretar com a fruit de la sorpresa.

Lavors va arribar el torn de les explicacions. Quan s'hi veïés en cor, l'hi instal·larien uns comandaments per a minusvàlids a fi que ell mateix pogués conduir el cotxe. Si s'hi animava i hi posava voluntat ho aprendria en poc temps i aconseguiria gaudir d'una gran autonomia. En pocs dies podria exercir les mateixes activitats que abans de l'accident, perquè a la fàbrica també li havien instal·lat passos per a la cadira i un ascensor per pujar al despatx, al primer pis.

L'home ja no era ell. Com era possible que s'hagués equivocat d'aquella manera tan inexplicable? Tenia, de tota la vida, el costum de malfiar-se de tot i de tothom i aquesta tendència sempre li havia donat bons fruits, l'havia salvat de moltes ensopegades. Era veritat que de vegades algú havia pagat sense culpa, però la tàctica l'havia beneficiat sempre. Perquè ara se li havia girat en contra? Si els fills sabessin la decisió que havia pres!

No li ho perdonarien mai!

Una sensació de remordiment li va començar a rosegar les entranyes i tornà a esguardar els fills amb pena i tristesa mentre ells se'l miraven somrients, atribuint el seu posat a l'atoniment causat per la multitud de sorpreses que li estaven subministrant a dojo. Es tingué per l'ésser més desdenyable de la humanitat i se li va fer irresistible l'opinió repulsiva que es formava d'ell mateix. Intentà dir alguna cosa però les paraules se li van nuar a la gola i van adquirir la duresa d'una bola d'acer que tingués encastada al coll.

Animades i animant-lo les dues dones, filla i nora, el van portar fins al menjador. Es trobà amb una taula parada luxosament a punt de celebrar el dinar d'aniversari. Dos cambrers impecables el van saludar amb un moviment de cap però ell no els veié perquè els seus ulls havien quedat clavats en un setanta-cinc monumental realitzat amb milers de flors que presidia la sala. Tota la família es va posar entre ell i la taula i el van obsequiar amb un gran aplaudiment.

Com si se li haguessin destrabat els poders que l'havien mantingut, fins llavors, sense capacitat de reaccionar esclatà en un plor sense contenció i llançà un gran crit d'angoixa:

—Perdoneu-me!! Ho canviaré, ho rectificaré! Encara hi sóc a temps! Encara hi ha temps!

Anorreat, va descansar el cap al recolzador de la cadira, clavà, amb els ulls molt oberts, la mirada al setanta-cinc floral per enviar-li, com sagetes, mil canvis d'intencions i obrí la boca per formular a crits uns altres mil propòsits. Però les sagetes sortiren despuntades, sense direcció i van caure al pou negre del no-res. Els propòsits, ni tan sols articulats, van restar a flor de llavis, congelats per sempre. El temps que anhelava disposar feia tan sols un moment era ja una utopia sense entitat, una abstracció buida de contingut.

Tres setmanes més tard, en acabar la lectura del testament, el notari va imitar un posat de compunció tot resseguint amb la mirada els rostres estranyats i indignats dels seus clients. Amb l'índex de la mà dreta i molta persimònia es va col·locar les ulleres en posició entre nas i front. Després s'encongí d'espatlles.

■ J.R.T.

Suplement infantil de Catalunya Cristiana

N.º 596

"Com a casa, enlloc"

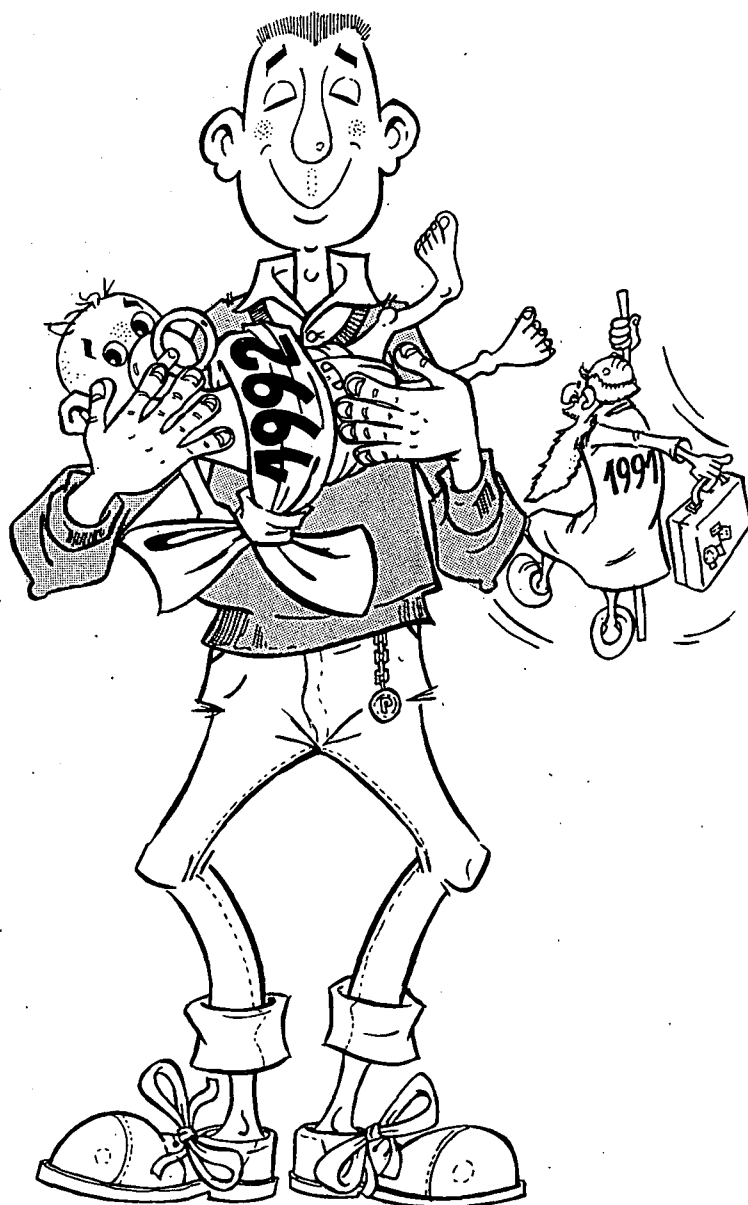
Aquesta ditase m'ha acudit pensant que diumenge és la Sagrada Família. L'oncle Pep, quan arribà d'Amèrica, i el pare li preguntà: què noi, ¿com t'ha anat? L'oncle digué: Mireu, us seré sincer, "com a casa, enlloc".

Jo penso que Jesús, a casa seva, s'hi trobava com el peix a l'aigua. Sant Josep era un home bo, un sant de cap a peus, i la Mare de Déu, la mare més bona de totes les mares, és clar, que ja es dir. M'imagino com parlaven, s'ajudaven i estimaven.

De vegades, els nois i les noies de la nostra edat, una mica esbojarrats com som, no ens adonem prou que, "casa nostra", és per a nosaltres el millor lloc del món. ¿Qui ens estimarà mai com ens estimen el pare i la mare? ¿Amb qui compartirem tantes coses com compartim amb les nostres germanes i els nostres germans? Una vegada vaig veure una pel·lícula d'en Charlot que acabava d'una manera molt trista: marxava camí enllà sense saber on aniria a aixoplugar-se, on trobaria quelcom per menjar i un racó per dormir. No tenia ningú que l'estimés i que l'acollís.

I nosaltres, ¿quants anys fa que els nostres pares ens donen, amb gran amor, tot allò que necessitem per fer-nos grans i espavilats?

Vull dir que, en general, tota família és una mica una "sagrada" família. Avui podem dir: Gràcies, Senyor, perquè com a casa enlloc.

Nº 32

J. Solé

L'Eixerit

Avet Set esllips per a nenes i nens

EN PITU CALSAPEU

ROBERT BADEN POWELL

Aquest any en fa cinquanta que va morir a Kenya Lord Baden Powell of Gilwell. Són molts els catalans que reconeixen que deuen a aquest general anglès bona part de la seva formació d'homes. Perquè B.P. com ells l'anomenen fou el fundador de l'Escotisme. I com sabeu l'Escotisme, el Moviment escolta, ha estat molt important en l'educació de diverses generacions de nois i noies al nostre país.

Baden Powell fou un heroi que es féu famós en la defensa de Mafeking a la guerra dels boers, l'any 1899. En ple setge de Mafeking es publicà a Londres el seu llibre "Aids to scouting" (Ajuda als exploradors) on es recullen les seves experiències en la formació dels soldats britànics poc acostumats a la vida a l'aire lliure i a valer-se per ells mateixos en situacions difícils. Aquest llibre tingué un gran èxit no sols entre els militars sinó també entre els pedagogs que hi veieren un bon camí per a la formació integral dels nois. Això impulsà B.P. a escriure un altre llibre: "Scouting for boys" (Escotisme per a nois) que és la base del Moviment Escolta. A partir d'una primera experiència, el 1907 una acampada amb 20 nois a l'illa de Brownsea, el Moviment Escolta va anar creixent fins a arribar als 16 milions d'escoltes actuals, dels quals 15.000 són catalans. Tots ells i molts més que a través dels anys han passat per l'escotisme, han fet la triple promesa de servir Déu, la Pàtria i el Proïsme. B.P. era anglicà, però poc abans de morir va dir al Pare Forestier —consiliari general dels Scouts de France— que els escoltes catòlics eren els que millor l'havien entès. Perquè aquests —i entre ells, els Minyons de Muntanya catalans— havien sabut

aprofundir en el pensament humanista i cristià de Baden Powell, mentre altres organitzacions escoltes només n'havien copsat l'aspecte patriòtic i la "mise en scène" d'uniformes, banderes i trompetes.

Busquem l'evangelí del diumenge: Evangelí segons sant Lluc, capítol 2, versets de 41 al 52 (Lc 2:41-52).

Reflexionem: 1. Podem imaginar-nos l'alegria amb què Jesús, complerts ja els dotze anys, participà en el pelegrinatge que totes famílies jueves feien una vegada a l'any cap a Jerusalem per celebrar la Pasqua "jueva" (commemorant l'alliberament del poble d'Israel de l'esclavatge a Egipte). Jesús sabia que, un dia, ja gran, aniria també a Jerusalem, on tindria lloc la Pasqua "cristiana" (la seva Mort i Resurrecció, font de salvació per a tota la Humanitat).

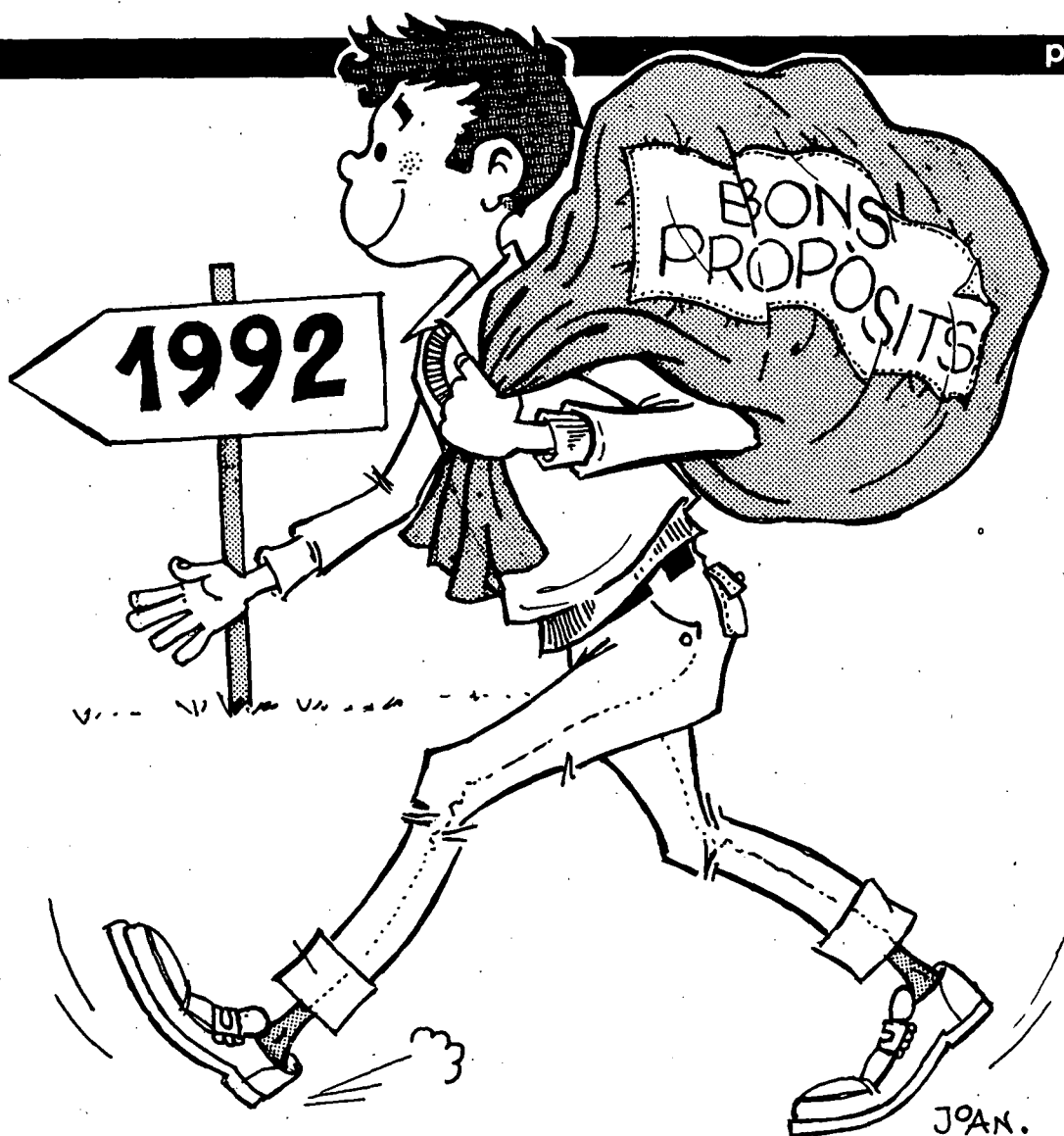
2. Jesús no fa simplement una entremaliadura. Quedant-se a Jerusalem, parlant amb els mestres de la llei al temple i dient als seus bons pares que només "podia ser a casa del seu Pare", deixa entreveure una mica, qui és i quina serà la seva missió. Devia tenir tantes ganes que tothom sapigués que Déu és amor, que ens estima a tots com un Pare, i que ell s'havia fet "un de nosaltres" per alliberar-nos del pecat i de la mort, i fer-nos "fills de Déu".

3. Tanmateix Jesús, el Fill de Déu, se sotmet als seus pares que, sense comprendre'ls gaire conserven en el seu cor el record d'aquest fet i les seves paraules. Durant els anys que visqué amb ells a Natzaret, tingueren el goig de comprendre cada vegada més, qui era i quina era la seva missió.

■ El mossèn

JESÚS ENS PARLA

Avet Set esllips per a nenes i nens

Bon Any Nou

De petits, a l'escola, omplíem un gran sac amb una pila de paperets on havíem escrit els nostres bons propòsits per l'any nou.

Ara ja no ho fem. Perquè ara ja som grans. I d'aquestes coses ja no en fem cas.

La gent gran té molta feina. La gent gran té moltes responsabilitats. La gent gran té el nostre futur a les seves mans. Però la gent gran no té temps per fer-se bons propòsits per l'any nou.

Per què no es proposa la gent

gran fer alguna cosa per no convertir el món en un desert sense ni un sol arbre?

Per què no es proposa la gent gran que cap nen no es quedi sol, sense escola, sense abric, sense il·lusió?

Per què no es proposa la gent gran que ningú no hagi de dormir al carrer?

Per què no es proposa la gent gran que el món sigui un desol, en la germanor, en la solidaritat, si més no, aquest nou any per començar?

Per què no ens proposem tots plegats fer una cosa tan senzilla com pensar, una mica, en els altres?

És tan fàcil oferir un somriure. Només això, un somriure, per començar. Perquè no ens proposem tots plegats oferir un somriure enfront de les llàgrimes?

Un somriure no acabarà amb la fam del món. Però seríem capaços de continuar somrient en adonar-nos que la fam no solament és a Etiòpia, que és a tombar de la cantonada?

Avet Set — Avet Set —

BABAR

i els seus amics d'excursió

BABAR TORNA DE LA MAD'E DICIIONS BEASCOA

De sobte, el temps canvia. S'aixeca un vent

de tempesta, al cel apareix un ben
negre que tapa el sol i comença a ploure.

-Mira, aquella és la que hem fet!

-cria Zèfir-. Ens hi podem aixoplugar!

Una ha caigut al camí.

-Oh! -diu Artur amb pena-. Quina llàstima!

El és per terra: s'han trencat els ous.

Flora ha agafat la mestressa del niu:

-Pobra , ha pres mal - mormola.

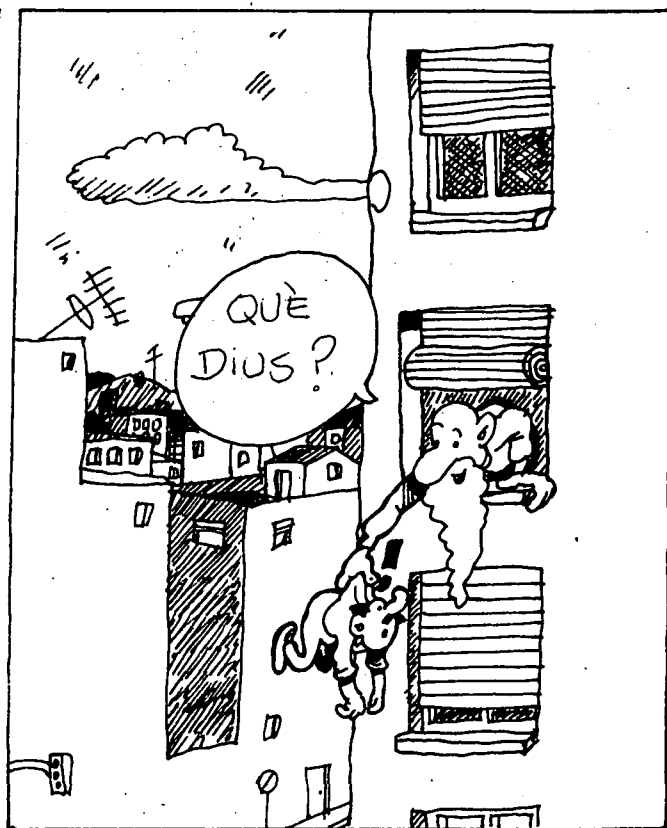
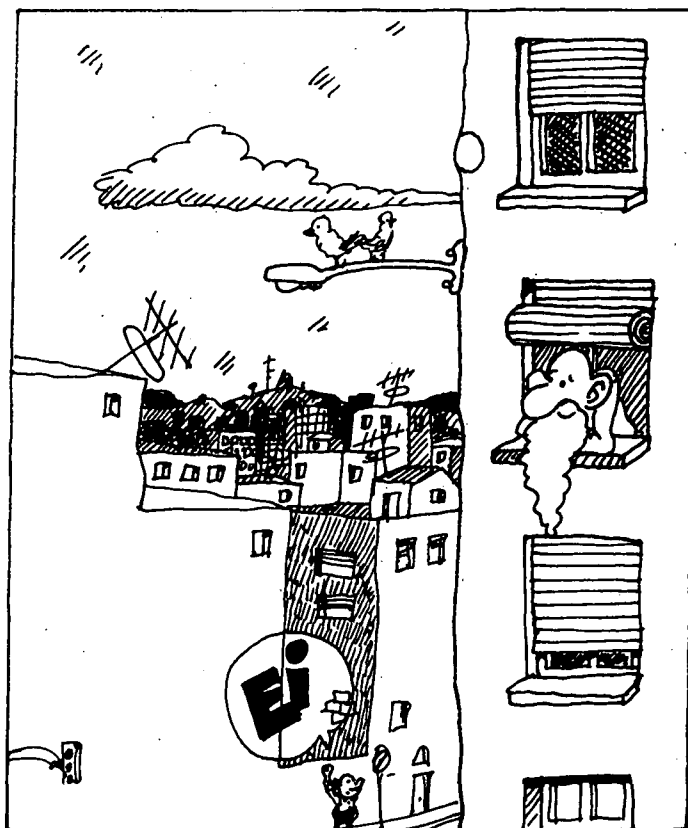
No tinguis por, el curarem l'ala.

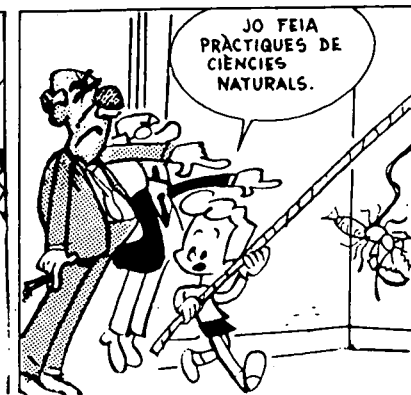
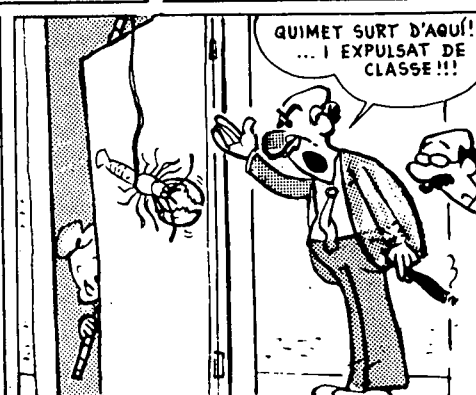
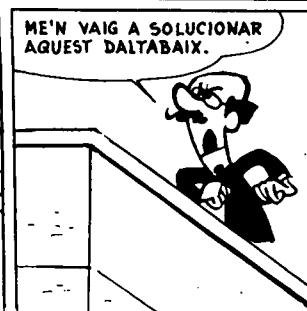
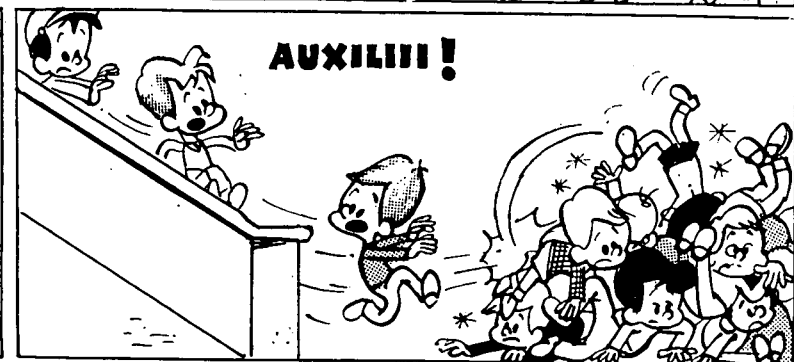
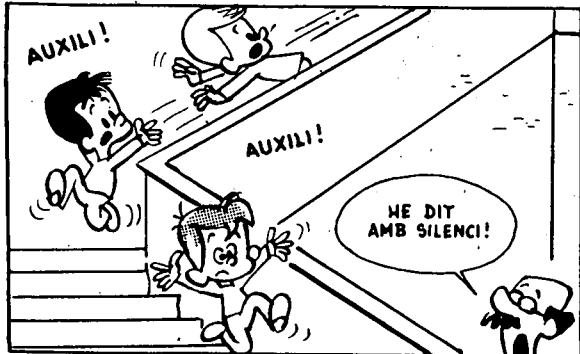
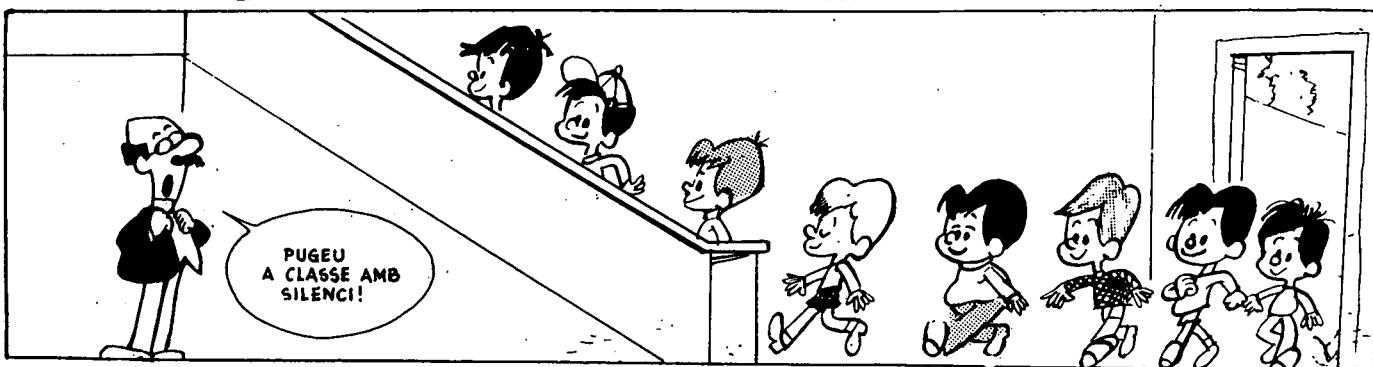
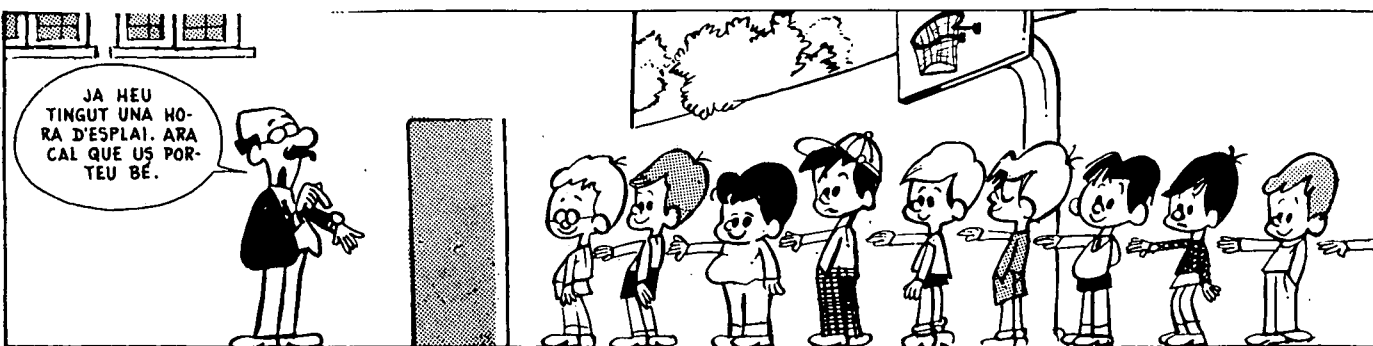
Babar i els seus amics creats per Jean i Laurent de Brunhoff

EN BADOSA I EN BASORA

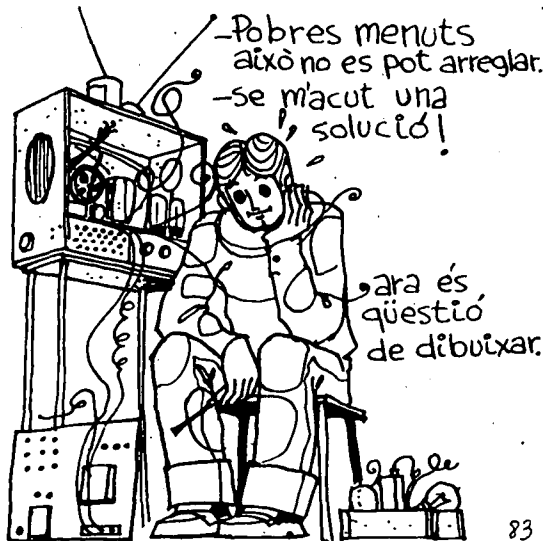
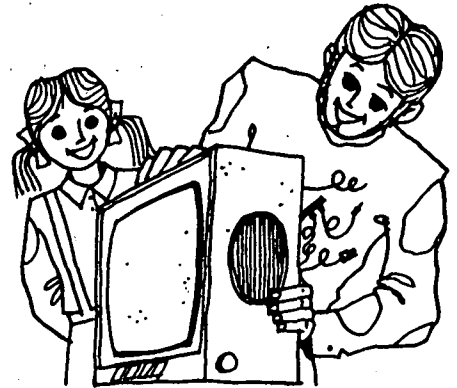

EN QUIMET TRAPELLA

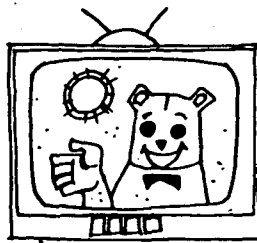

- la podries arreglar ?
- no serà fàcil... però
aquesta tarda veureu el
Programa!

-després vull
veure com
s'ho ha fet
per a arreglar-la.

Joan Andreu Vallbé

Avet Set — Avet Set —